

μικροφιλολογικά τετράδια 29

Στην γλώσσαν π' αναγιώθηκα
Ποίηση στο κυπριακό ιδίωμα

Ανθολόγηση - Επιλεγόμενα
Λευτέρης Παπαλεοντίου

Λευκωσία
2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Βασίλης Μιχαηλίδης (3)	Κυριάκος Χαραλαμπίδης (53)
Χριστόδουλος Κουμπάς (10)	Πολύβιος Νικολάου (54)
Πολυξένη Λοϊζιάς (11)	Μυριάνθη Παναγιώτου-Παπαονησιφόρου (55)
Δ. Θ. Λιπέρτης (12)	Μιχάλης Πασιαρδής (57)
Χριστόφορος Παλαίσης (15)	Ανδρέας Κ. Τόφαλλος (59)
Αντώνης Κλόκκαρης (16)	Παύλος Λεοντίου (60)
Κώστας Σ. Μαρκίδης (17)	Σωτήρης Π. Βαρνάβας (61)
Γλαύκος Αλιθέρης (19)	Αντώνης Πιλλάς (62)
Αντώνης Κ. Ιντιάνος (20)	Αρτέμης Αντωνίου (63)
Κυριάκος Θ. Καρνέρας (20)	Ευρυδίκη Περικλέους-Παπαδοπούλου (64)
Παύλος Λιασίδης (22)	Αντριάνα Ιεροδιακόνου (65)
Ξενής Πάτσας (25)	Γεώργιος Κ. Μιχαήλ (65)
Χριστόδουλος Χριστοδουλίδης (25)	Μιχάλης Πιερός (66)
Χριστόδουλος Γαλατόπουλος (26)	Τζένη Κωνσταντινίδη (67)
Χρυσάνθη Ζιτσαία (27)	Μιχάλης Κτίστης (67)
Αμύλιος Χουρμούζιος (27)	Τάσος Αριστοτέλους (69)
Παύλος Μεράνος (28)	Μιχάλης Τετριλικιάς (70)
Παύλος Ξιούτας (28)	Κυριάκος Αναγιωτός (71)
Βάσος Χρ. Γερμασοΐτης (29)	Άθως Χατζηματθαίου (72)
Κυριάκος Ν. Ακαθιώτης (31)	Λευτέρης Καβαλιέρος (73)
Χρήστος Κάρμιος (32)	Λεωνίδα Γαλάζης (74)
Κώστας Μόντης (33)	Κυριάκος Ματθαίου (75)
Αντώνης Σωτηριάδης (36)	Πάμπρος Κουζάλης (76)
Χαράλαμπος Δημοσθένους (36)	Βάκης Λοϊζίδης (76)
Μιχάλης Πιτσιλλίδης (37)	Ανδρούλα Τουμάζου (78)
Α. Γάβρης (38)	Αγγέλα Καϊμακλιώτη (79)
Ανδρέας Ποδηλατάς (39)	Αντώνης Γεωργίου (80)
Άνθος Ροδίνης (40)	Χρυστάλλα Μαγγανή (81)
Αντώνης Κ. Ηλιάκης (41)	Χρήστος Αργυρού (82)
Θεοδόσης Νικολάου (42)	Στέφανος Παντελίδης (83)
Ευγένιος Στυλιανού (44)	Μαρίνα Αρμεύτη (84)
Παντελής Κακολής (45)	Παναγιώτης Νικολαΐδης (84)
Βάσος Βενιζέλος (46)	Πασχάλης Χριστοδουλίδης (85)
Θεοκλής Κουγιάλης (46)	Στέλλα Βοσκαρίδου (86)
Άντης Χατζηαδάμος (47)	Ιάσωνας Σταυράκης (88)
Κώστας Γραικός (49)	Αλέξανδρος Χρονίδης (89)
Κώστας Βασιλείου (49)	
Άντης Ιωαννίδης (52)	Γλωσσάρι (90)
Ανδρέας Κατσούρης (52)	Επιλεγόμενα (103)

Στο εξώφυλλο: Ο Βασίλης Μιχαηλίδης σε σχέδιο της Αγγελικής Πιλάτη.
Πρώτη δημοσίευση στην έκδοση Βασίλης Μιχαηλίδης, Έκθεση γελοιογραφίας και σκίτσου, Εισαγωγή Μίμης Σοφοκλέους, Επιμέλεια Πέτρος Παπαπέτρου, Λεμεσός, Παττίχειο Δημοτικό Μουσείο, 2018. Ευχαριστούμε τη ζωγράφο που μας έδωσε την έγκρισή της και που μας προμήθευσε το σχέδιο σε ψηφιακή μορφή.

μικροφιλολογικά τετράδια 29

Παράρτημα περιοδικού μικροφιλολογικά (αρ. 47)

Διεθνής Βιβλιογραφικός Αριθμός Σειράς: ISSN 1986-2059

Βασίλης Μιχαηλίδης (1849-1917)

Η Ανεράδα

Στην χώραν π' αναγιώθηκα
τ'ζαι 'κόμα αναγιώννουμου
τ'ζ' άρκεφα νάκκον να λαχτώ,
τότες εξιφοήθηκα
τα ζώδκια τ'ζ' 'εν εχώννουμου
τ'ζ' εξέβηκα να δικιανευτώ.

Σε μιαν ποταμοδικιάβασην
μιαν λυερήν εσσιάστηκα,
ν' είεν καεί η σταλαμή!
Ούλα τ' αρνίν εις τον τσοκκόν,
ο άχαρος, επικιάστηκα,
αντάν πκιαστεί μες στην νομήν.

Αντάν με είδεν, έφεξεν,
τ'ζ' ο νους μου εφεντζιάστηκεν
τ'ζ' εφάνην κόσμος φωτερός·
αντάν μου 'χαμογέλασεν,
παράδεισος επλάστηκεν
ομπρός μου, τ'ζ' έμεινα ξερός.

Ευτύς το πας μου έχασα,
τον κόσμον ελησμόνησα
τ'ζ' έμεινα χάσκοντα βριχτός.
Είπεν μου: «Έλα, 'κλούθα μου»,
τ'ζαι 'πού καρκιάς επόνησα
τ'ζ' εκλούθησα της, ο χαντός.

Λαόνια, κάμπους τ'ζαι βουνά
αντάμα εδκιαβήκαμεν,
γεμάτ' αθθούς τ'ζ' αγκαθθερά·
η στράτα δεν ετέλειωνεν
τ'ζαι δεν εποσταθήκαμεν,
ήτουν για λλόου μας χαρά.

Έτρεμεν μέν τ'ζαι χάσει με,
τ'ζ' έτρεμα μέν τ'ζαι χάσω την,
τ'ζαι μέν της πω τ'ζαι μέν μου πει·
εδίψουν την, εκαύκουμου
τ'ζ' έτρεμα μέν τ'ζαι πκιάσω την,
τ'ζαι γίνουμεν τ'ζ' οι δικυο 'στραπή.

Ύστερα, σγοιαν παράδεισον,
έναν βουνόν εφτάσαμεν

ἶσα με τα ἕψη τ' ουρανοῦ·
τῆει πάνω τῆει εκλάψαμεν
αντάμα τῆ' εγελάσαμεν
μέσα στους μούσκους του βουνοῦ.

Λαλεῖ μ': «Αν εἶσαι ἑρέκαλλος,
τωρὰ πκιον μείνε δίχως μου,
αν σου ἀρέσκ' ἔτσι ζωή·
τῆει ξαπολά ἕναν χάχχανον,
ἶσα ἕνωσα το στήθος μου
πως ἀλλονάκκον να ραεῖ.

Εἶπεν τῆ' ἐγίνην ἀφαντη,
ευτύς ἕπ' ομπρός μὸχάθηκεν
σγοιαν ἀνεμος περαστικός·
εράην η καρτούλλα μου,
ευτύς ο νους μὸστάθηκεν
τῆ' εἶμαι ἕπού τότες ξιστηκός.

Οι πλήξες που μ' ἐτρώασιν
ἀκόμα ἕν' ἀφανέρωτες
τῆ' εἰς τα πουλιά που τῆιλαδούν·
ἔσει ἕπού τότες, ὅπου δω
τες ἀνεράδες, τρέμω τες
τῆει ἕπογυρίζω μὲν με δουν.

Σάμπιγξ, Λεμεσός, 25.12.1893

Το ὄρομαν του Ρωμιού

Μεσ στον Μαν π' ἀθθίζουν οὔλα, που τῆ' οι κάμποι ομορφίζουν,
τῆ' ὅπου πας τῆ' ὅπου δκιαλλάξεις, οι ἀθθοῖ μουσκομυρίζουν,
ξημερώματα μιας Τρίτης ἀνεφάνασιν καράβκια
τῆ' ἐρκουνταν στα Δαρτανέλλια τῆ' ἦτον κάμποσα κομμάδκια.
Εἶχαν τον γαρπήν στην πρύμνη τῆει τον γρέον ομπροστά τους,
τῆει ἕπού τον βασμόν που κάμναν οι ἀνέμοι στα ὄσσηνιά τους,
επετάχτηκεν η Ἐλλη ἀπού μέσα στον γιαλόν της
με δκυο ἄστρα ἀπού κάτω ἕπού την λούραν των βρυδκιών της
τῆ' εἰς τα τῆύμματα ἐστάθη τῆει σγοιαν Ἀμαζόννας κόρη
ἔβαλεν φωνήν μιάλην, ἀπού ἕσύγκλυσε τα ὄρη:
«Ἐλα, ἕπέρεκαλλέ μου, ἔλα, ἔλα, ξακουστέ του κόσμου,
ἀπού τότες, ἀπού τότες καρτερά σε ο γιαλός μου,
τα καράβκια σου σαν πρώτα, με τες ἀρκογκιές τες πρώτες,
να τον ἱστολίζουν πάλε σγοιαν τον ἐστολίζαν τότες».
Εἶπεν τῆ' ἐπέπεσε σαν πρώτα μεσ στο νερουλλόν της μνήμαν
τῆ' ἐσκουλλίστην μεσ στο τῆύμμαν.

Τα καράβκια πκιον ἐφτάσαν για να μπουν εἰς τον γιαλόν τους,
τῆ' ἐγλεπεν τα τῆ' ἐῶσεπεν τα ο Θεός ἕπού πανωθκιόν τους·
τῆει τα τῆύμματα ἕβρισμένα ἐβουρήσαν σύνομπλά τους
τῆ' ἐφιλήσασιν την πλώρη τῆ' ἐστραφήκασιν μιτά τους.
Οι λας τότες μεσ στην Πόλην ἀρπα ἀνεκατωθήκαν,
τῆει μεσόρανα οι μιάλες οι φωνές τους ἀκουστήκαν:
«Ἐρκετ' ἐρκεται, γιατ' ἕ τους, ἐφανήκαν οι προλάτες,
ἕστράφτουσιν ἕπού πάν' ὡς κάτω τῆει λαμποκοποῦν οι στράτες·
ἕτον ἕπέρεκαλλόν μας, ἕτον, που μαυρολοῶ ομπρός του
τῆει χαράσσει του την στράταν ο διτῆζέφαλος ἀτός του,
συγνοδέρνει τους ἀνέμους με τες μιάλες του ἀλάτες,
τῆει θωρεῖ τον οὔλλ' η Πόλη ὄνωμένη μεσ στες στράτες.
Ἐκοβκεν ο ἥλιος στράταν τῆ' ἦρτεν πκιον το μεσομέριν,
τῆ' ἐμπηκεν τῆ' ο ἕπέρεκαλλός μας μεσ στην Πόλην με τ' ἀσκέριν·
τῆ' ἐκάτσει τῆ' ο μαυρατός του στες Ἀγιάς Σοφκιάς την τρούλλην,
τῆει σεισμός ευτύς μιάλος ἐσουσε την Πόλην οὔλλην,
τῆ' οι νεκροῖ ἐσηκωστήκαν,
ἕπού τα μνήματα ἐβκήκαν

τῆ' ἐσμιχτήκαν με τον κόσμον που ἐβούραν σύνομπλά του.
Τῆ' ἕνας μπέης τότ' ἐπλάστην πρώτος πρώτος ομπροστά του
τῆ' ὅτι τῆ' ἐῶαιρετήσεν τον μ' ἕναν μιάλον τεμεννάν του,
εἶπεν τούτα του τα λόγια ἀπού μέσα στην καρκιάν του:
«Καλώς ὀρισε, μιάλε Κωνσταντίνε βασιλέα,
με την ὄμορφην σου νιότην, με τ' ἀσκέρκα σου τα νέα·
εἶμ' ἐγὼ που σ' ἐπολέμουν, τῆ' εἰς του Ρωμανοῦ την Πόρταν
ἐπέπεσε τῆ' ἐποτῆζοιμήθης, τῆ' ἀλλάξεν η Πόλη σόρταν·
τῆ' ἦτον το γραφτόν με γρόνους ο Θεός να σε ξυπνήσει,
να σε δει πάλε στην Πόλην τῆ' η Ἀνατολή τῆ' η Δύση
βασιλέαν της σαν τότες,
με τες πρώτες ἀρκογκιές σου, με τες δόξεις σου τες πρώτες.
Ο Θεός να δκια για πάντα στο βασιλείον σου εἰρήνην»·
εἶπεν τῆ' ἀφαντος ἐγίνην.

Τότες τα καράβκια ἀρκέσαν τῆει ἕπό οὔλες τες μερκές τους
ἐφανήκαν τῆ' ἀκουστήκαν οι ἕστραπές τῆ' οι πουμπουρκές τους,
τῆ' ἀκουες τῆει μέσα τῆ' ἐξω την ἐλληνικὴν τρουμπέτταν,
τῆει παντού, τῆει μέσα τῆ' ἐξω, ο ἀτός ἐφτεροπέταν,
τῆ' ἐκατάλαβεν η Πόλη τῆ' ο γιαλός τῆει τα βουνά της
πως ο Πλάστης ἐβουλήθη τῆ' ἦρτασιν τα πρωτινά της·
τῆ' οι καμπάνες ἐφατῆσαν τῆει οι ἐκκλησιές ἀνοιξαν,
μιλιούνα τότες νύφρες ἐσυνάχτησαν τῆ' ἐσμίξαν,
ἕπεθυμίες τῆει ορπίες τῆει τυραννισμένες σόρτες,
τῆ' ἐκουντήσαν τῆ' ἀνοιξαν της Ἀγιάς Σοφκιάς οι πόρτες,
τῆ' ἐμπηκεν ο Κωνσταντίνος τῆ' ἀρκεψε δοξολογία,
τῆ' ἐφανήκαν εἰς τον τρούλλον ο Χριστός τῆ' η Παναγία·

τζ' έναν νέφος του λιβάνου 'πού τζει μέσα 'ποτυλίχτην
τζ' εις τους έσσω τζ' εις τους έξω λας εμούρισην τζ' εδείχτην
τζαι 'πού πανωθικίον της Πόλης ετουλούππισεν τζ' εστάθην
τζ' έβκηκεν αναρκωμένον στα 'ψη τ' ουρανού τζ' εχάθην.

Σάλπιγξ, 14.1.1917

Η Κύπρος στην μάναν της

Αν έχω περηφάνειαν τζ' αν έχω να φουμίζω,
μες σ' τούν' τον κόσμον είσ' εσού,
τζ' εις του σπαθικίου σου του γρουσου
την δύναμιν ορπιζώ.

Του Ουρανοκατέβατου ο φαράς τζ' εσέν' τζ' εμέναν
εχάρισεν μας τον σταυρόν,
τζ' έχω 'πό τζείνον τον τζαιρόν
τζαι τον σταυρόν μ' εσέναν.

Θωρώ τ' αγκάλια σ' αννοιχτά τζ' εσέν' 'χορονιασμένην
τζαι λάμνω να 'ρτω 'αν τζαιρόν
να πίννω αθάνατον νερόν,
σγοιαν με 'δες μαθημένην.

Συλλούρα τζ' ολομάτζελλη τζαι δέν εχω να 'πνάσω,
λυπάται μ' όπκοιος με θωρεί,
γιατ' έν' η στρατ' αγκαθθερή
που λάμνω να σε φτάσω.

Στην στραταν μ' ούλην φαίνεται, στ' αγνάρακα των ποδικιών μου,
λουβάριν που 'χα μιαν φορά,
τζ' οι ξένοι 'κόμα ως τωρά
σωρεύκουν ταπισών μου.

Τα λόγια σου που μδμαθες, με τζείνα λουτουρκούμαι
τζαι τον Θεόν παρακαλώ,
με τζείνα μες στους λας λαλώ,
με τζείνα 'νεκαλιούμαι.

Έχω τα παραμύθκια σου στον νουν μου τζαι λαλώ τα,
που 'χασιν δράκους τζαι στοιδειά
τζ' ήτουν του κόσμου συντυσιά
τζ' επίστευκές τα πρώτα.

Αν με θωρείς πως δέν εχω τες αρκογιές τες πρώτες,
αμμά 'χω ανέντζιστην καρκιάν
τζ' ούλον μυρίζω μυρωδικιάν
του κόρφου σου 'πού τότες.

Ποήματα, Λεμεσός 1911.

Η ανακουφισθείσα κόρη

Τούτ' η καρκιά τά βάσταχεν ως πόσον να βαστάξει;
'Ε το που 'πήρεν η αυκή τζ' αρκεύκει να χαράξει.
Τωρά που 'χάραξεν το φως, ελάτε να με δείτε
ίντα λοής εγίνηκα τζαι να με λυπηθείτε,
εμέναν την ακόντισσαν, την περηφανεμένην,
εμέν' την πολλοδούλαιναν απού 'μουν ξακουσμένη,
απού 'χα 'πού τους κόπους μου χρυσήν την φοριδιάν μου,
απού 'χα 'πού τους κόπους μου γεμάτην την ποδικιάν μου,
'πού την δεξιάν μου 'τάιζα σιλιάες πεινασμένους,
'πού την ζαβρήν μου 'πότιζα σιλιάες διψασμένους.
Ελάτε, δέτε με καλά 'πό ούλες τες μερκές μου,
έχασα τζείν' τες χάρες μου τζαι τζείν' τες αρκογιές μου.
'Εχασα πκιον την δόξαν μου, δέν έχω καμιάν χάρην,
γιατι ήρταν τζ' εκουρσέψαν με της Αραπιάς κουρσάροι:
τζ' ήμου σε μαύρην κόλασην τζ' εσυγνοκαταλυούμουν,
ήμου σε νύχταν σκοτεινήν τζ' επικρονεκαλιούμουν,
σε νύχταν σειμωνιάτικην τζαι νεφοστοιβασμένην,
σε νύχταν μιάλην, πέλαος, μαύρην σκοτεινιασμένην,
νύχταν απού την έφερεν ο λίβας αρκωμένος,
απού την εποφύσησεν ο Άδης θυμωμένος,
τζ' άπλωσεν στην Ανατολήν τζ' εφάινετουν στην Δύσην,
νύχταν απδβρεσεν χολήν για να με κατακλύσει.
Τζαι σαν τον δρυν εις τα βουνά, αντάν να τον ερτώσει
ανεμοβρόσιν δυνατόν τζαι να τον τισιρώσει,
να του τσακκίσει τα κλωνιά, τα φύλλα του ν' αρπάξει,
τζαι τζείνος εις τες ρίζες του σταμένος να βαστάξει,
να μείνει η κόρη του γερή, τζ' ανέντζιστη η καρκιά του,
έτσι εβάσταξα τζ' εγιώ, λουμένη του κλαμάτου,
τζ' εδκιάβην η κακοτζαιρικά χωρίς να με νικήσει,
ώσπου τζ' εβάρτην ο Θεός να με παρηορήσει.
Τότες επήρεν ο τζαιρός τζ' αρκίνησεν να βάζει,
μαυρίζει τζ' η Ανατολή, τζ' η Δύση συννεφιαρίζει,
'στράφτει 'πό μέσα ο Βορκάς, ταράσσει το Λονδίον,
τρέμει η Κωνσταντινούπολις, βροντά το Βερολίον,
βροντά ν' αννοίξει τον τζαιρόν, τα νέφη να διαλύσει,
που 'μαύριζεν τζ' εφάινετουν συννεφιασμένη η Δύση.
Τότες φουσ' άνεμος γλυτζύς 'πό τζείν' την μαυρισούραν
τζ' εσήκωσεν την συννεφκιάν τζαι την σκοτεινιασούραν
τζ' εδρόσισην τα σείλη μου απού 'τουν διψασμένα,
απού 'τουν 'πού τον άνεμον της Αραπιάς καμένα.
Τότες εδίκλησα με 'δείν τζ' εγιώνι διψασμένον
τζ' είδα τον Τάμεσην θολόν τζαι καταχουρκασμένον.

σκορπά η καταχνούρα του, σκορπούν τα σύννεφά της,
τζ' εφάνην τ' άστρον της ακής, του Ήλιου μου προλάτης.

Σάλπιγξ, 1.5.1885

Η ελευθερία

Έσει 'π' αφής εμπήκαμεν 'πού κάτω στην Αγγλίαν,
ο νους μας άψεν τζ' έκρουσεν 'πού την ελευθερίαν.
Επάθαμεν σαν τα χτηνά που 'να ξαπολυθούσιν
τζαι ν' αρκινήσουν να βουρούν τζαι να πορτοκλωτούσιν,
ν' ανοίουν τα ρουθούνια τους, να σφικτομουθουνίζου,ν,
πότε να μουγκαρίζουσιν τζαι πότε ν' αγκανίζου.
βουρούν, αμμά 'πού λλόου τους κανέναν 'έν τζαι ξέρει
πως τους 'κλουθά αφέντης τους με τα όσσηνιά στο όεριν
τζαι καρτερά να 'ποσταθούν, να πκιάσει να τα δήσει,
άλλους να βάλει πέδικλον τζ' άλλους να συντζερίσει.
Απού την αππωμάραν μας έφαν μας η κατζία,
τζαι δεν συντυχαννούμαστον· λαλεί τζ' η παροιμία:
«Ο κώλος είδεν το βρατζίν, ο τίτσιρος, τζ' εσέστην»
(συμπάθικιον· 'έν το 'βκαλα 'γιώ, τζαι μέν με πείτε φταίστην).
Τζερύνειαν, Πάφουν, Λάρνακαν τζαι Λεμησσόν τζαι Χώραν
τζ' εις τα χωρκά κατά παντού εκόλλησεν η ψώρα.
'Πού την πικραντερίαν μας μέρωσιν 'έν θωρούμεν,
μέραν τζαι νύχταν πάσκουμεν να όσυλλοφαηθούμεν.
Πού 'ναι τους τζείνους τους στραβούς που μας κακολοοούσιν
πως 'έν ειμαστον Έλληνες; Ας έρτουσιν να δούσιν,
ας έρτουσιν ώδε ούλοι τους να στραωθούν, ν' αμπλέφουν,
ακόμα ίντα θέλουσιν να δουν για να πιστέφουν;
Οι πατσαβουρογράφοι μας, οι πελλολαωμένοι,
ώς την κουρίαν μες στο ρκος εν' τέλεια βολημένοι·
χρωστούσιν τζαι τες μηχανές, χρωστούν τζαι τα ψηφία,
πκιάννουν χαρτίν βερεσιέν τζ' έχουν τυπογραφεία.
Εγιώ θαμμάζω τούτ' οι λας πώς 'έν ιδκιαλοοούνται!
Ίντα λοής ανάθθεμαν! Πώς τρώσιν, πώς τζοιμούνται
τζαι πώς σηκώνουν τζεφαλήν τζ' αμμάδκια τζαι θωρούν μας!
Αμμά 'ν τζ' εν' ούλοι που λαλώ, να 'χουμεν τζαι τον νουν μας.
Ωστόσον, ας λαώννουνται, άφησ' τους να χρωστούσιν·
μέσα στες πατσαβούρες τους φωνάζουν τζαι λαλούσιν
πελλάρες ασυγχώρητες - τζαι πού είσαι ακόμη
που γράφουν για τες εκκλησιές να γίνουν νέοι νόμοι!
Που τ' αγαπούν την λευτερκάν, εδώκασιν του νου τους
τζ' εβκιάστησαν να κάμουσιν τζαι νόμους του όερκού τους·
εβκιάστησαν 'πού τα τωρά να πά' να μπουν στο μνήμαν
- βρε, οι μεταρρυθμίσεις μας ακόμα παίρνουν ψήμαν.

Όσες πελλάρες γένουνται, εν' τούτοι η αιτία,
τζ' ούλα βλαστούν τζαι γένουνται 'πού την ελευθερίαν·
'πού την ελευθερίαν μας επέτασεν ο νους μας
τζ' έχουμεν κάμποσους πελλούς τζ' εμείς 'πού τους δικούς μας.
Προχθές εσμίχτησαν δικο τρεις τζ' εσηκωθήκαν ούλοι
να πκιάσουν τόσες εκκλησιές που 'ρίζει η Τζύπρου ούλη.

Ε, πώς σου φαίνεσαι τωρά, τρώετ' έτσι πελλάρα;
'Εν έν' πελλάρα ξώπρωτη τζαι φίνα λαωμάρα;
Τζ' ο αρμοστής που κάθεται τζ' έσει το μεγαλείον
θωρεί τζ' ακόμα δέν καμνει έναν φρενοκομείον.
Άλλοι 'πό τζει κορτώννουσιν τζαι παρπατούν στην στραταν,
μέ «καλημέρα» σου λαλούν, μ' «ώρα καλή» σαν πάντα.
Άλλοι 'πό δα φορήσασιν εγγλέζικον καππέλλον
τζ' ενόμισαν πως έγινα αδέρκια των αντζέλων.
Άλλοι πάλε κορτώννουσιν τζαι βκαίννου μες στην μέσην
τζαι πάν εις την κυβέρνησιν τζαι καρτερούσιν θέσση·
πηγαίννου τζαι παρακαλούν τζ' αρκεύκουσιν τζαι κλάμαν
- ννά 'τε τζαι με τα τέσσερα, αρκόβουδα τ' Ακάμα!
Αμμά τους δικαολόπελλους, τους πελλολαωμένους,
Αρμένηδες τους έκαμα, Εβραίους όξα ξένους,
τζ' ορπίζει ο καθάνας τους θέσση με τα σωστά του;
Δικιάολε, μά την πίστην μου, αμμά 'ν' του τσακρισμάτου.
Τζ' ακόμα θέλουσιν τζαι πολλά, 'έν τους 'κανούσιν τα λλία,
ψίχα τζ' εγεννηθήκασιν τζαι τζείνοι στην Αγγλίαν.
'Ένας πάλε αρκόπελλος έβκην 'πού μες στην Πάφουν
τζ' εσύντυσεν κατάκοντρα για τους στραβούς που γράφουν,
πως έσει πύρεξες πολλές, πως δέν 'φελά τ' αέριν,
πως έσει έντομα πολλά μέσα στο καλοτζαίριν·
πρώτος ευρέθην 'πέρκαλλος τζείνος 'πού μες στην Πάφουν.
- Ίντα σε κόφτει, βρε πελλέ, άφησ' τους τζει να γράφουν,
κάθ' άθθρωπος θέλει να πει, να πάρει τζαι να φέρει,
πως έν' Εγγλέζοι που λαλούν ο κόσμος 'έν το ξέρει;
Να το 'ξερεν η Στήβενσον, έθελεν να σου δείξει,
έθελεν με τα δόγκια της ν' αρπάξει να σε πνίξει,
ν' ανοίξει τζείν' το στόμαν της το φιλοκοπημένον,
που το 'σεν για τους Τούρκους, μιζ, γλυτζύν τζαι μελωμένον,
τζαι 'πού το πρώτον σφίξιμον να σε λλιοκαρδίσει,
να σου βυζιάσει το ζουμίν τζαι τότες να σ' αφήσει.
Θαρρείς ο γεναιτζίσιμος θυμός πως μετριάζει;
Τα ήπατά σου κόβκουνται τζαι το κορμίν σου σκάζει.

Σάλπιγξ, 10.8.1884 (απόσπ.) / 2012

Χριστόδουλος Κουμπάς (1845-1918)

Οι λεάμενες

Πολλά το παρακάμασιν οι άδσημες κοπέλλες,
που τόσοσιν επολλύνασιν σαν κουπαδικού κουέλλες.
Όπου γυρίσεις τζαι σταχείς, θα γεις μιαν 'πό τζείνες,
με γάντια, ρόπες τζαι τα μπουφ τζαι υψηλές πογίνες.
Έχουσιν ούλλες, κατταρά, κουμπρέλλες τζαι καππέλλα,
τζαι μερικές είναι πασιές ωσάν τα καρατέλλα.
Έχουν τα μούτρα κότσηνα τζαι σαν τον τοίχον άσπρα,
π' αππέξω ούλον λάμπουσιν, θαρρείς, απού την πάστραν.
Τζαι παρπατούσιν σοβαρές πολλά τζαι κορτωμένες,
σ' έναν σχολειόν ούλλες τους είναι ξισκολισμένες.
Μόνον όταν πετύχουσιν κανέναν που γνωρίζουν,
ευτύς τα μούτρ' αλλάσσουν, γελούν τζαι χαχχανίζουν.
Κάμνουν τ' αμμάδκια τους γλυτζιά, μιλούν κουκουμωμένα,
λέσιν τες ιστορίες τους τζ' ούλα τα περασμένα.
Τζ' ύστερα φεύκουσιν 'πό τζει, εις άλλον μέρος πάσιν,
όσον να 'ρτούν οι δώδεκα, να πάσιν για να φάσιν.
Ππέφτουν, τζοιμούνται νακκουρίν, ξυπνούν τζαι τραουδούσιν
τζαι καρτερούν την ώραν τους πάλιν για να ξεβούσιν.
Πάσιν εις το περίπατον, τρυπώνουν μες στους άλλους,
καχόλου 'εν αντρέπονται αν έσει Άγγλους, Γάλλους.
Νομίζουν πως έν' όμοιες, καλλύττερες ακόμα,
σουζούνται τζαι λυίζονται, κορτώνουν τζαι το στόμα.
Υστερινά επέρασα, φίλοι, 'πού έναν μέρος,
για να ιδώ λοαρκασμόν 'πού το γικόν μου χρέος.
Τζαι είγα τζαι ετρομάξα πόσες 'πό τζείνες έσει,
πάει καλά το έρχον τους, φίνα, τζ' ακόμα τρέσει.
Το νόστιμον που 'κάτσασιν ούλλες μες στο παζάριν,
στα παραθύρκα στέκουσιν σαν φκιόρα τζαι λαζάροι.
Κάμνουν ωσάν τον τζυνηόν στην κλούβαν όταν στέτζει
τζαι σύρνει το ττουφέτσιν του σαν το στραοπελέτζι,
παίζει άλλα κουτσόφτερα τζ' άλλα τέλλεια λυμένα,
φάσσης, πικάτσης τζαι λαούς, περτίτζια πλουμισμένα.
Η μια φωνάζει από δα, τζ' άλλη 'πό τζει σε λάμνει,
 τρίτη με το μαντίλιν της, τζ' άλλη φι φι σου κάμνει.
Χωρίς να χέλεις, φίλε μου, την τζεφαλήν σηκώννεις
τζ' ύστερα αντρέπεσαι τζαι πάλε καμαρώννεις.
Ένας πελάς που μέν ρωτάς, βαρκιέσαι την ζωή σου,
αν ημπορούν ν' αρπάξουσιν 'πού πάνω το πουντζίν σου.
Έν' νόστιμον όμως πολλά μες στο παζάριν ούλοι,
αφέντες τζαι γραμματιτζοί, αγορασταί τζαι γούλοι,

πουλούσιν τζ' αγοράζουσιν τζαι χάσκουσιν τζαι πάνω,
γιατί στα παραθύρκα τους φυλάουσιν 'πού πάνω.
Μιλούσιν, παζαρεύκουσιν τζ' αλλού χωρούν οι φίλοι,
γελούν τα μουτσούνια τους, γελούν τζαι τα σείλη.
Σαν αστρονόμοι χάσκουσιν οπού χωρούσιν τ' άστρη,
μοιάζουσιν σαν πολέμαρχοι που βλέπουν τα κάστρη.
Χαμμάζουμε πώς ημπορούν τζαι κάμνουν την γουλειάν τους
τζαι βρίσκουν τους λοαρκασμούς τζ' 'εν χάννουν τα μυαλά τους.
Γιατί ούλοι οι πειρασμοί κρέμμουνται απού πάνω,
τέθκοιαν αρρώσκειαν αν μου πουν, 'εν μπόρω να την γειάνω.
Χεός να δκια υπομονήν, εγκράτειαν τζαι γνώσην,
γιατί τζει πάνω όπκοιος βκει, πικρά θα μετανώσει.
Είχεν ο Βεελλζεβούλ όπου κρεμμούν που τα 'ψη
τζαι ππέφτουν μες στην κόλασην, λαμπρόν για να τους κάψει.
Όμως ετούτοι 'εν κρεμμούν, μένουν στα παναθύρκα,
για να πλανέσουν κάμποσους να κλαίουσιν τα μύρκα.
Προσέχετε τζαι γλέπεστε καλοί μου παζαρκώτες,
μέν κάμνετε τους πετεινούς, αν σας φωνάζουν κότες.
Παίξετε ούλοι τον κουφόν, βωβόν τζαι κακομοίρη,
τζ' αφήστε άλλους νηστικούς η κούππα τους να γείρει.
Ό,τι σας είπα, κύριοι, βάρτε το στο μυαλόν σας,
γιατ' ο Χωριάτης μάχεται, φίλοι, για το καλόν σας.

Α. Κλ. Σοφοκλέους, Χριστόδουλος Ηλ. Κουμπάς, Λευκωσία 2005, σ. 181-183.

Ας σημειωθεί εδώ ότι ο Χρ. Κουμπάς χρησιμοποιεί σκόπιμα μια παραφθαρμένη διάλεκτο, που ενόχλησε αναγνώστες του σατιρικού του φύλλου Χωριάτης (Λάρνακα 1884-1885), κυρίως Κύπριους της Διασποράς. Έτσι, γράφει χέλω αντί θέλω, πογίνα αντί ποδίνα, γικόν αντί δικόν, σταχώ αντί σταθώ, γούλος αντί δούλος, χωρώ αντί θωρώ, γουλειά αντί δουλειά, Χεός αντί Θεός κτλ. Τέτοιες παραφθορές συνηθίζονται και στο σύγχρονο κυπριακό ιδίωμα.

Πολυξένη Λοϊζιάς (1855-1942)

Η Λενιώ

Τες παννυχίδες έχουσι τα δάση στα σπαρτά τους,
οι πέρδικες στες θημωνιές κάμνουσι την φουλιά τους.
Ολημερίς το δρέπανον παίζει εις το χωράφι,
πλέκονται τα κουδούνια του σε στάχεις σαν χρυσάφι.
Πέρα βοσκίζει η Λενιώ νωστόλουστα τ' αρνιά της
κι ο ήλιος τες ακτίνες του παίζει με τα μαλλιά της.
Ο Κλάριος 'κυμάτιζεν ασήμι στα νερά του
κι η νύμφη, η μυρσίνη του, σφριγά στην αγχαλιά του.
Κι η λυγαριά η ζηλιάρισσα στέκεται θυμωμένη,
που είδε πως ο ποταμός την έχει αγχαλιασμένη

πάντοτε μια μικρή μυρτιά 'πού κάτου στους φραγμούς της
κι από θυμόν ελύγιζε κι ελούβα τους αθθούς της.
Και η Λενιώ χειρότερα κι αυτή θυμώνει, σκάζει
και όνομα προς όνομα τ' αρνούδια της φωνάζει:
– Ψουρ! νά βρε, Φώτη μου, ψουρ! νά, Πατζάλι μ' Αγρινό μου,
εβράδιασε κι είναι μακρά ακόμη το χωριό μου.
Μονάχη τώρα ομιλεί και αναθεματίζει:
– Νυχτώθηκα, αλίμονο! γρινιάζει, μουρμουρίζει.
Νά σου κι ο νιούλλικος βοσκός την έκοψε στο στάμα:
– Κόρη, της λέει, μπαίνομεν εις το χωριόν αντάμα,
να σε φιλήσω μιαν και δυο, να γείρω να 'ποθάνω,
κι αντάμα να 'κλουθήσομεν τον κόσμον τον απάνω.
Κι εγύρισεν η λυγερή και λέει θυμωμένη:
– Ο κύρης μου κι η μάνα μου μ' έχουν παραγγελένη.
Κείνην που αρραβώνιασες ποιος να την στεφανώσει,
και την αφήνεις και ζητάς αγάπην δίχως γνώση;
Και δεν σε καταδέχομαι στον σταμνοστάτην πότην,
όχι να σε καταδεχθώ στην ιδικήν μου νιότην.
Κι εδιάβη μες στο στάμαν του σαν το κεφαλοστύλι
και άφηκεν τον νιούλλικον με δυο καμένα χείλη.

Εν Ευρύχω της Σουλέας 1878 Αύγουστος.

Σημ. Εν τῷ ποιήματι τούτῳ εἰσὶν ἐγκατεσπαρμένα πολλὰ κυπριακὰ λέξεις καὶ ποιητικὰ ἔννοιαι, αἵτινες διακρίνουσι τὴν ἐξόχως παραστατικὴν εἰς ζώσας εἰκόνας καὶ τοπία κυπριακὴν ποιήσιν.

Ἰριδές, Αθήνα 1901 [= Τα έργα, επιμ. Θ. Πυλαρινός - Γ. Παρασκευά-Χατζηκώστα, Λευκωσία, ΚΕΕ, 2011, σ. 413-414].

Δ. Θ. Λιπέρτης (1866-1937)

Βούττημαν ήλιου

Άρχον πόννά με παίρνουσιν οι τέσσερις τζ' εμέναν
μες σ' τζείν' την ανακατωσιάν
έλα τζ' εσού στην εκκλησιάν,
μέν αντραπείς κανέναν.

Αγάπουν σε έξω φυσής τζ' εννά σε καταχνώσουν·
αν είσαι κόρη σπλαχνιτζή,
μέν 'περαρχήσεις, έρχου τζει
πριχού να με λουκκώσουν.

Τους ζωντανούς εν' πόχουσιν μάσσην τζ' εν τους χωνεύουν,
τους πεθαμμένους συγχωρούν·
έν' φούχτα χώμαν τζ' εν μπορούν
κόρη, να τους παιδεύουν.

Ππέφτει τους πιον μακάριση τζαι φυσικόν διούσιν,
γιατί 'πού τον φεματινόν
πηαίνουον στον αληθινόν
κόσμον τζ' εννα κριθούσιν.

Αν μέν μου κάμουν κόλλυφα στες τρεις μέ σαραντάρην
μήτε στον χρόνον λουτουρκάν,
πάρουμου για παρηορκάν
κάμε μου τούν' την χάρην.

Βούττημάν ήλιου τζ' ύστερις, τέλεια πόννα συγράσει
τζαι πόννα αδικειάσουν τα στενά
πόν έσει πλάσμαν να περνά
για να σε ξιφαράσει,

έλα τζ' εσού στο μνήμαν μου τζαι μες στον μπότην άψε
αϊταφίτικον τζερίν,
κάπνισε, κόρη, νακκουρίν
'νομάτισ' με τζαι κλάψε.

Τξυπρώτικα τραούδια, τ. Α', Λευκωσία 1923, σ. 75-76.

Καρτερούμεν μέραν νύχταν

Χαρισμένο στο πατριώτην δήμαρχον της Λευκωσίας
Γεώργιον Α. Μαρκίδη, Μάρτης 1928

Καρτερούμεν μέραν νύχταν να φυσήσ' ένας αέρας
σ' τούν' τον τόπον πόν' καμένος τζ' εν θωρεί ποττέ δροσιάν,
για να φέξει καρτερούμεν το φως τζείνης της ημέρας
πόννα φέρει στον καθέναν τζαι χαράν τζαι 'ποσπασιάν.
Την Μανούλλαν μας για πάντα μιτσοί μιάλοι καρτερούμεν
για να μας σφιχταγκαλιάσει τζαι να νεκραναστηθούμεν.

Η ζωή μας έν' για τζείνην τζαι ζωή μας τζείνη ένι
τζαι πως τρώμεν δίχα τζείνης τζ' είμαστιν βασταερού,
έν' γιατί με τ' όνομάν της είμαστιν 'ποσκολισμένοι
πόν το βκάλλουν 'πού τον νουν μας μήτε χρόνια μέ τζαιροί·
ξυπνητοί τζαι τζομισμένοι έν' για τζείνην η καρκιά μας
που διπλοφακκά για να 'ρτει τζει να μείνει δα κοντά μας.

Τα λαμπρά μας ούλλον τζ' άφτουν τζ' οι καμοί μας 'εν σιούσιν,
έν' συμπούρκισμαν φουρτούνας των τζυμμάτων του γιαλού
έτσ' οι λας εν' που παθθαίνουον όντας ξένοι τζυβερνούσιν·
έχουν μέσα τους φουρτούναν τζ' αν τους έχουν προς καλού,
τζ' όσον τούτοι τζ' αν κραδκιούνται 'πού την Μάναν χωρισμένοι,
η αγάπη τους περίτου γίνεται δρακοντεμένη.

Ποιος αντέκοφεν ποττέ του τον αέραν γιά το τζύμμαν
τζ' έκαμεν το για ν' αλλάξει φυσικόν τζαι να σταθεί;

Ομπροστά στον Πλάστην ούλλοι 'εν είμαστιν παρά φτύμμαν,
έν' αβόλετον ο νόμος ο δικός του να χαθεί·
τζαι για τούτον μιτσοί μιάλοι για την Μάναν λαχταρούσιν,
έν' η γέννα, έν' το γάλαν, έν' τα χνώτα που τραβούσιν.

Ίντα γάλαν ήταν τότες τζείν' το γάλαν που βυζάσαν
ας αμπλέψουν να το δούσιν· είμαστιν ούλλοι εμείς.
Αν περνούσιν μαύρα χρόνια σγοιαν τζαι τζείνα που περάσαν
'πό μας ένας 'εν τζαι βκαίννει 'πού την στράταν της τιμής
μήτ' επλάστηκεν ποττέ του, τζ' αν πλαστεί τζ' αννοιξει στόμαν,
νεκρόν εννα τον ξεράσει τζαι του τάφου του το χώμαν.

Τζυπριώτικα τραούδια, τ. Β', Λευκωσία 1930, σ. 27-29.

Θωρώ σε τζ' ούλλον έναν αρωτώ

Θωρώ σε τζ' ούλλον έναν αρωτώ
ίντα λοής η ομορκιά σου ένι,
δέρνω τον νουν μου, χάδσω, πελλετώ
τζ' οι κόποι μου του κάκου πάν' χαμένοι.

Μέλλιμον είσαι όρομαν, δροσιά,
για μυρωδικιά των φκιόρων είσαι; 'Πέ μου,
μέν τζ' είσαι τάχατες θεάς οσσιά;
Σαότιζω πόν εδάστισα ποττέ μου.

Ό,τι τζ' αν είσαι, 'πέ μου, να χαρείς,
γιατί λλιοφυχούν όσοι σου μπλάζουν,
βαστά σε η καρκιά σου να θωρείς
μιάλους μιτσοός για σέν' ν' αναστενάζουν;

Νεράδ' αν είσαι τόπου κανενού,
φανέρωσ' μου το πιον να μέν σε λάμνω,
αντζέλισσα αν είσαι τ' ουρανού,
να μάθω τζαι να ξέρω ίντα κάμνω.

Τζυπριώτικα τραούδια, τ. Γ', Λευκωσία 1934, σ. 59-60.

Το αερούδιν

Έθελα να 'μουν αερούδιν
να 'ρκουμαι πάντα σύγκοντα σου,
να μέν αφήσω μέ μουγιούδιν
να σου κοντέψει μιαν φοράν.
Μήτε κουνούπιν να σου κρούσει,
μήτε λιοπύριν να σου μπλάσει,
να 'ν' ομορφύττερη τζ' η πλάση,
τζ' εσου γεμάτη 'πού χαράν.

Έθελα να 'μουν αερούδιν
παντού να σε βουρώ ξοπίσω,
μήτε προστάθιν να σ' αφήσω
να ξωμακρούσεις, Χριστινού,
γιατί 'πού την αζούλαν σπάζω
– ίντα να σου το 'πογυρίσω –
εγώ, κορού, σγοιαν αγαπήσω,
'εν φιαρκούμαι κανενού.

Έθελα να 'μουν αερούδιν
να δώκω μέσα στην μονήν σου,
πόννά 'σαι τέλεια μανιδή σου,
χωρίς να πάρουν μυρωδικιάν·
τζαι τότες τζείν' τα κάλλη, τότες
να τα ρουφήσω, να τα φάω,
τζ' αν νώσουν, ξέρω πού 'ννα πάω,
βκαίννω 'πού μιαν χαραμαδικιάν.

Τζυπριώτικα τραούδια, τ. Δ', Λευκωσία 1937.

Χριστόφορος Παλαίσης (1872-1949)

Η ζωή τζαι το κατάντημαν του ρεσπέρη

Όσα έχουμε τζαι τρώμεν, 'πού φαγιά ως 'πωρικά,
σύντροφον τον περβολάρην, ο ρεσπέρης τα γιωρκά.
Είμαστιν κοντά του ούλλοι σαν πουλλιιά τζαι γλωσσαρκά,
'πού για τα φαγιά τους πάσχει, μέραν νύχταν συμπουρκά.
Τον σειμώναν μες στα σίονια η 'στραπή τζ' η πουμπουρκά,
καλοτζαίριν μες στες κάψες, 'δρώματα τζαι τα ζουρκά.
Δεν τον 'φήνουν οι δουλειές του ούτε ώραν να ξαρκά,
'ποσταμένος, λλιωμένος τζειέξω τζει τζαι λημερκά.
Το φουμίν ξερόν το τρώει, ας τον λείψ' η μαιερκά,
τρώει τον το ζεπιλίκκιν, η σκλαβκιά τζ' η μαστορκά,
'πού τον έμπορον ως τζείνον παίζει μιαν 'πομιδιαρκά
τζ' 'εν του γένεται, πιλέμου, 'νού ππαρά παρηορκά.
Άλα ούνα τα χωράφια, τα δεντρά στην υστερκά
πκοιος εν' που τα τελλαλίζει; Έν' η βαρογομαρκά!
Έν' τα διαφόρα διαφόρων, τζείν' η τσάκρα, τα βερκά
που 'χουσιν επί ζωής του, φανερή κρεμμασταρκά·
έν' η 'κονισμένη ππάλα, η κλεφτοπαλλικαρκά,
τζ' εις το τέλος κατηνκιέται δικιακονήτης, κατσαρκά.

Στ' όρομαν μου για σέναν

Στ' όρομαν μου σε θάλασσες για σέναν ταξιδεύω
τ'ζαι δέρνουν με τα τζύμματα τ'ζαι γλιτωμόν γυρεύω.
Μες στους διονάτους τους αφρούς μπαίννω τ'ζαι 'νεκουτρεύω
τ'ζαι βρίσκω τες αγκάλες σου λιμάνιν τ'ζαι πεζεύω.
Ππέφτω, τζοιμούμαι, δαίρουμαι, παίζω, γελώ, χορεύω,
φιλώ σε αξιτσάννιστα, μιτά σου χωραττεύω,
σβήννω τα άσβηστα λαμπρά, τους πόνους μου γιατρεύω
τ'ζαι τες αυκές σαν το πουλλίν πάλε πετώ τ'ζαι φεύω.

Αγγρίστηκεν

Αγγρίστηκεν τ'ζ' η άγγρη της έφερεν μου μνιαν ζέστην,
π' αν ήταν τρόπος έκαβκα πέντε καμίνια ασβέστην.

Τ' αμμάτια τζείνης π' αγαπώ τ'ζαι τ' όμορφον κορμίν της
τ'ζ' η πόμπα η ατομική,
που 'δειξεν η Αμερική,
έν' έναν με τον 'δείν της.

Τ' αμμάτια της αστράφτουσιν, το 'δείν της πουμπουρίζει
τ'ζ' αντάν δικλήσει να με δει, σαν που με καφαλίζει.

Ο άνθρωπος, έχουν να πουν, τρώει τ'ζαι με τ' αμμάτιν,
δεν καταπίνει δηλαδή,
αλλά νομίζει, άμα δει,
'νεπαύκεται κομμάτιν.

Τα ηλιοβουττήματα, επιμ. Κ. Γ. Γιαγκουλλής, Λευκωσία, ΚΕΕ,
1998 ('1946), σ. 7-8, 15, 58, 59.

Αντώνης Κλόκκαρης (1881-1956)

Ο απορημένος

Όσες φορές μου έτυθεν για να σε συνεμπλάσω
κοντά στη βρύση του χωρκού, δίπλα στον μελισσώναν
τ'ζ' είδεν κοντά τραντάφυλλα, ροδάτζινα, κκεράτζια,
εμείνισκα 'τσι ξιστηκός, 'μείνισκ' απορημένος,
ποιος να 'νι τζείνος π'δωσεν τες ομορχιές στον άλλον;
Θωρούν σε τα τραντάφυλλα τ'ζ' αλαβροκοτσινίζουν,
όξα διούν σου μυρωδικιάν τ'ζ' ογράν αντιφεντζίζουν
πάνω στες δκυο βουκκούδες σου τ'ζαι πάνω στο κορμίν σου;
Τ'ζ' όσες φορές σε χνουδωτόν ροδάτζινον εντζίζω,

τες βελουδένιες βούτσες σου, θαρκούμαι, σουμαλίζω.
Θωρώ πάλε τες μέλισσες όπου σε τρωρίζουν
τ'ζ' αναρωθκιούμ' αν έρχονται για να τρυήσουν μέλιν
'πού πάνω στα σειλούδκια σου τα κουρελλοβαμμένα,
όξα εγελαστήχασιν τ'ζ' επήρασιν για στόμα
του τζυβερκού το στόμα σου το τριανταφυλλένον;
Τ'ζ' αντάν δικλήσω τ'ζαι τα δω τζείνα τα δκυο σου 'μμάθκια
στέκω τ'ζαι συλλοϊζομαι αν έσει η Τζύπρου 'λάφκια
τ'ζαι είδεν τα η μάνα σου πάνω στο βλάψιμον της
τ'ζ' έκαμεν τα τα ίδια, χωρίς να παραλλάσσουν,
απού τ' αμμάθκια του 'λαφκιού που στάσσουν γλυκάες.

Ο ξιλοϊσμένος

Μοιρολοούνται οι χωρκανές τ'ζαι κλαίουσιν οι ξένες,
γιατ' έπαθεν ο Κωνσταντάς, ο νιος, το παλλικάρι,
π'δμπαινεν μες στον καβενέν τ'ζ' εκαττουδικιάζαν ούλλοι
τ'ζαι στην πλατέαν του χωρκού ούλλοι παραμερκάζαν·
που 'ταν πρώτος στο πάλωμαν τ'ζαι πρώτος στο διτζίμιν
τ'ζ' είδεν καρκιάν του λιονταρκού τ'ζ' αμμάτιν του γεράκου·
που 'σεν κορμάτζιν μπρούτζενον τ'ζαι πρόσωπον αντζέλου
τ'ζαι σγοιαν τα καραβόσσοινα μοιάζουν τα δκυο του μπράτσα,
τούτον, που 'εν ευρέθηκεν άδρωπος να νιτζήσει
δέτε πού τον 'κατάντησεν ο έρωτας ο μαύρος·
έν' ούλλη μέρα μουλλωτός τ'ζ' ούλλη μέρα κλαμένος,
έσει τρία μερόνυχτα π'δνι 'ποκουπισμένος,
θωρείς τον κάποτε γελά, κάποτε χαχχανίζει,
την νύχτα λαγκουδέρνετα σαν βούδιν που το σφάζουν
τ'ζ' όσοι το δούσιν 'εν μπορούν να μέν ανατριδιάσουν.
'Εν έμεινεν δικιαβαστικόν που 'εν του εδκιαβάστην
μα ούλλα π'χαν άδικα τ'ζ' ο Κωνσταντάς 'κρεμμάστην
στον πλάτανον της εκκλησιάς τ'ζ' έτσι πιον εποσπάστην
'πού τα αναελάσματα τ'ζαι που τες χαχχανίστρες
του κόσμου του πικράντερου, κόσμου του φαρματζιάρη.

Τραούδκια του βουνού τ'ζαι του κάμπου, Κύπρος 1945, σ. 7, 32.

Κώστας Σ. Μαρκίδης (1896-1968)

Γιατί τταμακκερεύεσαι

Γιατί τταμακκερεύεσαι, χαρώ σε, το φιλίν σου
τ'ζαι την ψυσήν μου αφήννεις την, τζυρά μου, να διψά;

Ἐν τζ' εμετρήσαν σου τα, ωρή, τα γέρημα οι γονιοί σου
τζ' απέ πά' στον λοαρκασμόν εννα βρεχούν λειψά.
Χωρείς με δικονίζομαι, χαρώ σε, το φιλίν σου·
δώσ' μου το ασ έν' για φυσικόν, να το 'βρεις στην φυσὴν σου.

Γιατί τταμμακκερεύκεσαι 'κόμα ως τζαι το 'δείν σου;
Τζαι ρέσσεις τζ' 'εν δικλάς 'πό δα; Το 'δείν έν' αντροπή;
Ἴντα μου 'σαι δυσόβρυδη αντάν με δεις καρτζίν σου;
Τόσην κατζιάν, μάνα μου; Ἴντα 'ρκεται να πει;
Μιαν αμμαδιάν σου 'γύρειφα, με τόσα παρακάλια,
πόσα έν' που κάμνει; Δκιω σου τα! Μάρι σίλλια ριάλλια.

Γιατί τταμμακκερεύκεσαι, αντάν να παραλάσεις,
τζ' έναν «ώρα καλή» πιλέ, χαρώ σε, 'εν μου λαλείς;
Τούτ' η κατζία έντζ' έν' φαίν, μάνα μου, να χορτάσεις.
Ἄρκον εννά 'ρτει ένας τζαιρός ποννά παρακαλείς.
Τούν' τον τζαιρόν, που 'σαι φυτόν 'κόμα, πας να τον χάσεις.
'Μμα 'ννα πετάσει το πουλλίν, τζ' εσού εννα ξιστασούάσεις.

Χωρείς με δκοιον τον θεριστήν, τζαι καύκουμαι στον ήλιον,
τζ' 'εν ιμπορώ το φτύμμαν μου, πιλέ, να καταπκιώ,
γυρεύκω σου νάκκον νερόν, 'κόμα να 'τουν βασίλειον,
τζ' έν' το σταμνίν σου ξίσειλον, τζ' 'εν μου διάς να πκιω.
Ἐν' βαρετόν το κρίμαν σου, τζ' άδικα 'ννα πασισίει
για να 'βρει ο Πλάστης πάτημαν να σου το συχχωρήσει.

Λαλούν μου πως σ' αππώσασιν

Λαλούν μου πως σ' αππώσασιν πολλά
'πού τον τζαιρόν που 'σουν μιτσίά, τα γονικά σου,
τζαι του Γριστού, λαλούν μου, τα κακά,
τζ' ακόμα βάλε, εννα ταβρώ μιτά σου.

Μέραν, λαλούν μου, έθθα χωρώ καλήν,
έθθα γελάσουσιν τα δειλη μου ποττέ τους,
τζ' ενν' αφορίσω τζείν' την σταλαμήν
που σου 'μπλασα. Μα εσού, χαρώ σε, 'πέ τους.

Ας ήτουν τζείν' τ' αβράτον σου κορμίν
στ' αγκάλλια μου καταδικόν μου να το 'νώσω,
τζ' αν εννα κρούσω τζείν' την σταλαμήν,
πάλε παρά τιμής εννα πκιερώσω.

Οι καμοί του χωράκτη, Λάρνακα 1961, σ. 91, 96.

Γλαύκος Αλιθέρης (1897-1965)

Ο ζίζιρος

Ἐτσι 'τραούδαν το φτωχόν ζιζίριν:
Γεννιούμαι στην χαράν του Μά', τζαι δκια μου
το φως του, τζαι ροδεύκεται η καρκιά μου,
τζ' είμαι κκεφλής σγοιαν να 'χω παναούριν.

Μέλλιμον αν με κόφτει· ούλλα χαζίριν
μπλάσκω τα, τζ' εμέν' 'εν 'δρώννουν τ' αφκιά μου
για τον σειμώναν τζαι για τα παιδικιά μου
που, τζ' αν πεινούν, ασ παίζουν κουτσαντήριν.

Ἴντα 'φελά τ' αγκάδκια τζαι τ' ασκόπα
για νακκουρίν καττίκιν; Ἐν σου το 'πα,
ούλλοι ένα ψόφον έχουμεν, λιμπούριν;

Στην γην μέ ζουν μέ δαίρουονται οι κούκοι.
Στ' όμορφον φως κονεύκω εγιώ, μα εσούνι
ζεις σε μιαν τρύπαν μαύρην στο πισσούριν.

Τοκογλυφία

Οι κάττοι κουλλουρκάζουνται σύγκοντα στες νησιές
οι κλόκκαροι, βραχνοί, πετούν πά' στο χωρκόν κοπάδιν·
ο αϊ-Δημήτρης έρκεται καβάλλα τζ' οι σιονιές,
οι άελλες, οι κατακλυσμοί τζ' η μαυρισούρα του Ἄδη.

Πέρσι εσφοφήσαν - πούππεσεν κακόν πά' στα χτηνά -
ο βόρτος μου τζαι μια λοττού τζ' η γάρα η βονιτζή μου.
Ἐτσι λοής ο γέρημος καρφίτης αρκινά
που φάουσα εννα φά' παιδικιά, γεναίκα τζαι ψυσή μου.

Τα δανεικά έν' του Εξαποδώ η σίερομασιά.
Στην μύλλαν σου καουρτίζει σε να λιώνεις γιάλι άλι
τζαι σφάζει όπως σφάζουσιν τον βουν τον καμασιάν,
το καρκολαίμιν σφίγγουν σου τόκοι τζαι καπιτάλιν.

Μέν σου αναδόξει! Κόβκω την κκελλέν του με κουνιάν!
Το σόιν του σφάζω σσοιρινά, μα δεν αφήνω μάλλαν!
Εσάλβαρα; Χασαμπουλλής φευκός πά' στα βουνά...
Επιάστηκα; Ας με φά' τζ' εμέν' του Εγγλέζου η κρεμμάλλα.

Επιλογή από το ποιητικό του έργο, επιμ. Α. Παστελλάς, Κύπρος 1976, σ. 184, 191.

Αντώνης Κ. Ιντιάνος (1899-1968)

Μοιάζεις σαν τ' άστρον...

Μοιάζεις σαν τ' άστρον της αβκής
όντας πωρνόν τής πόρτας βκεις,
λαλείς του άστρου της αβκής
«σβήσε τζ' εννά 'ψω, μέν αρκείς».

Τζαι του στενού σου όσοι δκιαβούν
στέκουν, ρωτούν τζ' αναρωτούν
«μούσκος βασιλιτζιάς» λαλούν
«πού να 'ναι» τζαι χασσοί απορούν.

Μήλον στο πκιο ψηλόν κλωνίν
π' όπου διαλλάξεις 'πού το 'δειν
'εν χάννεται ούτε σταλαμήν
φυσθήν παιδεύκει τζαι κορμίν.

Τζαι τα πεζούνια της αυλής
ως σε όσιαστούν να βκεις, να μπεις
ευτύς 'πού πάνω σου εννα δεις·
για σέναν σαίρουνται, λαλείς.

Τζ' οι βάτοι τζ' οι τρανταφυλλιές
τον Μαν σαν να 'χουσιν καρκιές
τρικλάδιν γίνονται οι φτωσιές
μπροστά στες τόσες σου ομορφκιές.

Μοιάζεις σαν τ' άστρον της αβκής
όντας πωρνόν τής πόρτας βκεις,
λαλείς του άστρου της αβκής
«σβήσε τζ' εννά 'ψω, μέν αρκείς»!

Κυπριακά Γράμματα 13 (15.3.1935) 413.

Κυριάκος Θ. Καρνέρας (1900-1986)

Ούτε ήτουν ούτε εφάνην

Ίντα λόης λλία λλία, το 'ναν ταπισών του άλλου,
'ποθηλιάζουσιν τζαι φεύκουν τα καλά 'πού πά' στο πλάσμαν
– για να το διαλοιστούμεν, έν' τζαι τούτον έναν θάμμαν –
ώς πόν' πάνω του βουνάριν, μεσοούρανα τον βκάλλουν,
'εν έσει καλλύττερον του, τζείνος ένι τζ' άλλος όι·

παρπατά τζαι τρέμ' ο τόπος, πόλα σέλα πουμπουρίζει,
τα βασίλεια του κόσμου φαίνεσται του πως τα 'ρίζει,
γιατ' έν' πάνω στης νεότης το ψηλότερον ανών.
Τζαι 'πό τζει, λλίον του λλίου, 'πού τζει πάνω κατεβαίνει
τζαι 'πού νέος, παλλιχάριν, γίνεται καλαθουρίν
τζ' άρπα γύρνει, 'ποτζοιμάται το ατάρακτον κουρίν.
Βάλλουν του δκυο πράτσα ρούχον στο κορμίν του μάνι μάνι
τζαι 'πού κάτω 'πού το χώμαν άρκοντας φτωχός ιμπαίννει
τζ' εις τον κόσμον τούν' τον φεύτην ούτε ήτουν ούτε εφάνην.

Τα τραούδκια του βοσκού, Κύπρος 1937, σ. 21 [= Ποιητικά Άπαντα,
επιμ. Κ. Γ. Γιαγκουλλής, Λευκωσία 2018, σ. 23].

Ε άδρωπε

Ε άδρωπε, που μάσσει ν' αρπάξεις, να στοιβάσεις,
την γην να κάμεις μάλιν σου, τον κόσμον ν' αγκαλιάσεις·
σαν έρκεσαι, χαρεύκεσαι τον κόσμον εννα φάεις,
'μμά πάλε πίσω νηστικός, σαν ήρτες, εννα πάεις.
Τρεις έν' οι μέρες σου που ζεις στην γην τζαι βασιλεύεις:
την μιαν μωρόν, στες δκυο σαν νιος, στες τρεις γερνάς τζαι φεύκεις.
Μέ βασιλιάς κρατίζει σε στην γην μέ δκιακονήτης,
σήμμερον είσαι ζωντανός, αύριον μακαρίτης.
Γιατί τα θέλεις τα πολλά τζαι τυραννίεσαι 'κόμα,
αφού 'ννα μείνουν γέρημα, τζ' εσού μια φούχτα χώμα·
τζαι τυραννίεσαι τζ' 'εν έσεις μέ 'νεπαμόν μέ πνάσμαν;
Ο άδρωπος 'εν τρώ' την γην, η γη τρώει το πλάσμαν!
Τζ' όσα τζ' αν κάμεις, άδρωπε, στην γην, τζ' όσα κερτίσεις,
μιτά σου έντζε παίρνεις τα, δα πάνω 'ννα τ' αφήσεις,
να λυουν, να στάσσουν, να σκορπούν μες στου βορκά το ρέμαν,
γιατ' έντζ' εν' άλλον τίποτε παρά φκιασμένον ψέμα.
Ψέμαν τζ' εσού πά' σ' τούν' την γην τζαι ψέμαν τζ' οι δουλιές σου,
σαν τα φτερά στον άνεμον, μαθκιούν, σκορπούν τζαι ρέσσουν.
'Έτσι να πεις, ως πόν' πωρνόν, μέν μείνεις να νυχτώσει,
γιατ' ύστερα 'ν' αδύνατον για σέν' να ξεμερώσει.
'Έν' 'πού την ώραν πόρκεσαι ως τον τζαιρόν που φεύκεις,
θωρείς που πεθανίσκουσιν τζαι πάλ' εσόν πιστεύκεις;
Τζαι μάσσει, σκοτώννεσαι, τζει χάλασε, δα χτίσε,
μα 'στάθης τζαι καμιάν φοράν τζ' εσκέφτηκες ποιος είσαι;
Σαν έναν φύλλον του δεντρού που όσέται όπως πρέπει
τζ' άξυππα ππέφτει πά' στην γην τζαι λλίον λλίον σέπει,
έτσι τζ' εσέν' το ίδιον η φεύτιτζη ζωή σου,
έρκεσαι, φεύκεις, χάννεσαι τζ' ούτε στην γην πως ήσουν!

36 λιγόστιχα (Κοφτά τραούθκια)

6. Αντάν να παίρνουν τον νεκρόν, ούλοι τους 'πονεκρώνουν,
ψις τζαι την γλώσσαν τους ρουφούν,
τζ' άμαν τον θάψουν τζαι στραφούν,
πάλε ξαναντακώνουν.

13. Σήμερον τρία πράματα στον κόσμον εσταθήκαν:
φαίν, γεναίικα τζαι ππαράς!
Τζαι τ' άλλα κάμασιν φτερά
τζ' επήαν τζ' εχαθήκαν.

Νερά του Μάρτη, Λευκωσία 1974, σ. 13, 44-45 [= Ποιητικά Άπαντα, ό.π., σ. 55, 78-79].

17 κοφτά τραούδκια

9. Η ποίηση μου 'τέλειωσεν, μέ γράφω μέ ξιγράφω,
κρατώ τα ρούχα μου ποξιάν τζαι πάω για τον τάφο.

17. Ο άθθρωπος πά' σ' τούν' την γην λλίον τζαιρόν πεζεύκει,
γέννημαν νήλιου έρχεται τζαι δύμμαν νήλιου φεύκει.

21. Εγεννήθηκεν το πλάσμαν, τρώ' την γην να νιωθει,
τζ' ύστερα η γη το πλάσμαν τρώει το να πκιωρωθει.

*Ήού την αρχήν ως την υστεράν, Λευκωσία 1978, σ. 103, 108-110
[= Ποιητικά Άπαντα, ό.π., σ. 91, 94-96].*

Πάυλος Λιασιδής (1901-1985)

Είσαι ανεράδα

'Εν μοιάζεις με την γνώμην την δικήν μας,
μέ' πού στέραν της γεναίικας είσαι φέρμαν,
μήτ' αντζέλοι κάτω' ρίψαν σε στην γην μας,
να σου πω τίνος τζαι πκοιας εν' που 'σαι σπέρμαν

των τζυμμάτων, της φουρτούνας του γιαλού,
τους ανέμους, τους βαθύττερους κρεμμούς
είσαι κόρη. Τζ' έ το, 'ξίππεσες αλλού,
τζ' ήπκια πρώτος τους αγιάτρευτους καμούς.

Εγώ πάω για τον κόσμον τον απάνω,
έντζε 'ν' δυνατόν πκιον εις την γην να ζήσω,
αμμά 'φήνω λδον, πρίχου να πεθάνω,
άμα τ' αδρικούσιν τ' όνομάν σου, ...πίσω!...

Για να σπάσεις 'πού το κάγριν σου, να λείψεις,
μέμπα τζ' άλλοι σαν εμέν' χαντοί φανούν
τζ' έτσι πρώμα την ζωήν τους καταρρίψεις,
τζ' είσαι μάισσ' ανεράδα: να 'χουν νουν...

Πώς φαντάζομαι

Κόλασις τζαι Παράδεισος, σκέφτομαι μανιχός μου,
τζαι βρίσκω πως έν' τα μυαλά του ζωντανού μας κόσμου
τζ' έν' η φυσή τα καμωτά καλού, κακού πλασμάτου,
που 'φήνει δα γι' αθθύμιον του την ώραν του θανάτου.

Εννά 'ρτει τζ' η σειρά σου

Γη που νιώννεις τα κορμιά τζαι στρέφεσαι τζαι τρωσ τα,
παίρνεις τζαι φέρνεις τες φυσές πάντα ματζ είσαι πόστα,
εννά 'ρτει το νεπέττιν σου τζ' εσέν', όσον αρχήσει,
ο νήλιος που σου δικια ζωήν, πάλ' εννα σε ρουφήσει.

Η παραλλαγή του τζαιρού, Λευκωσία 1937 [= Άπαντα, τ. Α', σ. 126-127, 154]

Μπρόεμαν

Χαρείτε, πεταλλίνες της μανιέρας,
μέσα στου δίτζιου τ' άγιον φως του αθανάτου,
σήμερα πόν εν' μαεμένον του ψεμάτου,
μέ κρούζει, μήτε σβήνει τ' ο αέρας.

Τζ' εσείς, νεκροί της φτώσειας, της εείας,
απού τα μνήματα ξεβάτε, αναστηθείτε,
στον Ιουρτάνην ποταμόν να βαφτιστείτε,
αθάνατοι μιας νέας ιστορίας.

Ντυμένοι ούλοι ρούχα χαλαζένα,
κότσινιοι γοιον τα μουσκοκάρκια οι ογρές σας,
ρέμαν αγάπης νιοφερμένες οι φυσές σας,
στο μνήμαν τα παλιά σας περασμένα.

'Εν' δέκα το ρολόιν που μας κάμνει,
των συννεφκιών χα, χα να βκει πκιον η φυσή τους,
η ώρα δώδεκα εννά 'ναι τζ' η ταφή τους
να λείψει της ζωής η πικροδάμνη.

Οι βρούσες ενν' αννοίξουσιν της ζήσης,
να πλυμανίσκουν πόλα σέλα τα χωράφκια,
μέ κχιλιππίρχα να 'σει πκιον μήτε κχεσάδκια,
γιατροί να μέν σ' αφήνουν ν' αρρωστήσεις.

Να 'ν' ο Θεός σαν νους στην επιστήμην,
να 'ναι ολόγρουσ' εποχή, τζαιρός των φώτων,

΄πού δύσην ως ανατολήν, βορκάν ως νότον,
να ΄ν΄ ένας ουρανός όπως τ΄ ασήμιν.

Μπρόεμαν, Κύπρος 1947 [= Άπαντα, τ. Α΄, σ. 284-285]

Σέβασ΄ τους εσού

Η συμφωνία της Ζυρίχης έν΄ καλή,
ανάγκασεν μας να γινούμεν γρισκιανοί.
Όποιος το σύγκοψεν έν΄ μιάλη τζεφαλή!
Να παραιτήσουν ΄πού το σκότωμαν, κανεί.
Φιλίαν πιον. Ε ζαβροζίγγο, ώρα καλή,
τζαι αξαμλάρ χαΐροσσου, κουμπάρε Αλή.

Μες στην ταβέρναν πά΄ να πιούμεν του Πετρή;
Τζ΄ έντζ΄ έσει τέλειωμαν ποττέ ο σκοτωμός.
Όσοι ΄πού σας είτε ΄πού μας τζ΄ αν πάν΄ νεκροί,
γεννιέται πάθος παραπάνω τζαι θυμός.
Τζείνοι που μας αππώνουν έν΄ οι κερτιμοί,
ανοιξτετε τ΄ αμμάδκια σας, Τούρτζοι, Ρωμιοί.

- ΄ντα ΄ν΄ που ψάλλεις παραμύδκια, βρε πελλέ;
Η Ένωσις που χάσαμεν ΄έννεν΄ ζημιά;
- ΄Ε το πααίννουμεν τζ΄ ερκούμαστιν, καλέ,
είδεν να σμίξουν τα χωράφκια μας; Αμμά...
- Πρέπει σου τ΄ άμε ΄ύρευκε δαμαί πολλά.
- Ε χάτε, σέβασ΄ τους εσούνι, τζεφαλά...

Δώδεκα παρά δέκα, Κύπρος 1960 [= Άπαντα, τ. Α΄, σ. 353]

Τρώτε περατικόλαον

΄Εν σας αρέσσει η γλώσσα μας, λαλείτε, πόν΄ χωρκάτιτζη,
άνοστη, χοντρομούτσουνη, θέλετε να πεθάνει.
Νναι, ΄μμά έν΄ λάιν ξώπρωτον του τόπου πόννα χάσετε,
τρώτε περατικόλαον ύστερις, πόν σας πιάννει...

Η Τζύπρος δίχως πούτρα, Κύπρος 1972 [= Άπαντα, τ. Β΄, σ. 124].

Αλιάνετε τες πατρίδες

Αλιάνετε, φτωδοί μου, τες πατρίδες,
αττ΄ εννα δείτε φως τζαι ΄νεπαμόν
τζαι τούτες έν΄ εφεύρεσες τους Μίδες,
να ζουν πά΄ στον δικόν σας τον καμόν
γιατί ο πόλεμος τζ΄ η φτώδεια εν΄ η ζωή τους
τζ΄ η ζήση τζ΄ η τιμή σας οι οχτροί τους.

Νεκατωμένοι αέρηες, Λευκωσία 1979 [= Άπαντα, τ. Β΄, σ. 275]

Ξενής Πάτσαλος (1901-1984)

[Άτιτλα]

Α΄

Χάρε, φονιά, αχάριστε, τζ΄ Άδη της γης λυδσϊάρη,
μ΄ εσάς τους δκυο όποιος πιαστεί
τζαι δυνηθεί να ΄ποσπαστεί,
κρατώ τον παλληκάριν.

Γ΄

Άμα θωρείς κοτζάκαρες τρεις τέσσερις καττάριν
τζαι πάσιν εις το ΄σπερινόν,
πάσιν για το παράπονον
για να ζητήσουν χάρην

΄πού τον Θεόν, πέρκ΄ ΄εν έρτει ο Χάρος να τες πάρει.

Δ΄

Τα πλούτη έν΄ προσωρινά τζ΄ ο κόσμος έν΄ διαβάτης,
μονόδρομος που τον περνά τζαι βασιλιάς τζ΄ αρκάτης.
Πκοιος άρκοντας επέθανεν τζ΄ εστράφην τζ΄ ήρτεν τζ΄ είεν
το πλούτος που ΄δεν τζ΄ έφησεν τίνος τα όέρκα πήην;

Η ζωή του ανθρώπου

Γέννημαν νήλιου που ΄ρχουμουν, επέτουν, φαίνεσται μου·
ελάλουν έν΄ παράδεισος τούτ΄ η ζωή, Θεέ μου.
Το μεσομέριν έπασκα να την διασκεδάσω
τζ΄ ενόμισα πως έκαμα φτερά τζ΄ εννα πετάσω,
τζαι πού το ΄παραδέχουμουν πως είχεν να γεράσω!
Τωρά έν΄ ηλιοβούττημαν, για μέν΄ εννα νυχτώσει,
τζ΄ ΄εν πρόκειται για λλόου μου να ξαναξημερώσει.

Ποιήματα, επιμ. Θεοδόσης Νικολάου, Κύπρος 1978, σ. 89, 92.

Χριστόδουλος Χριστοδουλίδης (1901-1938)

Το μοιρολόιν του ξενιτεμένου

Χάρε καλέ, χάρε γλυτζιέ, π΄ ακούεις τους αδυνάτους
άκου το παρακάλιο μου, το υστεροπαρακάλιον.
Περίμενε με ετσά να μπω τζαι να ΄ποσαιρετήσω
την μάναν τζαι τ΄ αδέρκια μου, το σπίτιν, τους δικούς μου.
- Μαύρη μου μάνα τζ΄ άχαρη, πκιον μέν με περιμένεις

τζ' ήβρε με η Νύχτα μακριά τζαι σύρνει με τζαι πάει.
Φόρησ' των μαύρων μου αδερκιών τα τζυροαφφανικά τους
τζαι 'πέ τους πως σου 'φέρασιν μήνυμαν σελιδόνια
πως το ταξίδιν εννα 'ν' μακρού τζ' η ξενιδιά στην άκρη.
Αφήνω σε τζαι βικιάζομαι, κάποιος με περιμένει.
Βαστά στα δέρεκα του άρματα τζ' ηγά η περπατησιά του.
Μπορεί να μπει τζ' εννα φοηθούν τ' αδέρκια τα φτωχά μου.
– 'Ποσαιρετώ σε, μάνα μου, τζαι πάω προς του γονιού μου
με σαιρετίσματα γλυκά τζαι δαρκοβαρημένα
που σαν φωνή λυπητερή ν' αννοιίζουν να του πούσιν
πως εις τον κόσμον έμεινες πκιον διπλοσηρεμένη.

Αβγή 10 (Ιαν. 1925) 220. Με το ψευδώνυμο Ρωτής Κόρακας.

Χριστόδουλος Γαλατόπουλος (1902-1953)

Μάταιες συμβουλές

Είπα πως εφρονίμεφες, ψυχή μου, μα ώσπου πάεις
θαρρώ περίτου χάννεσαι, περίτου πελλανίσκεις.
Περίτου μέσα στα θερκά τζέλλεσαι τζαι μεινίσκεις,
περίτου σγοιαν να μου ζητάς, την τζεφαλήν να φάεις.
Αχ! πάφε, κακομάζαλη, βρίζε τζαι μανταλώθου,
ρομάνισε την πόρτα σου, έμπα βαθκιά τζαι χώθου.

Είπαμεν με τον άνεμον, τζ' εσούνι ώρες ώρες
να κάμνεις, τζ' ας εν' φεύτικα, μαζίν του πως πααίννεις.
Να 'σεις καούκκον κάποτες, τζαι μέσα ας αφταίννεις,
πέρικιμον τζαι γλιτώσουμεν 'πό τούν' τες μαύρες μπόρες!
Μα 'σού, χαρώ σε, τίποτε, ποττέ σου 'εν αλλάσσεις
τζαι σ' όποιαν θεάαλην καρτζίν, την σκούφκιαν σου πετάσσεις.

Σύναε, ρε λιμάντερε

Σύναε, ρε λιμάντερε, κούρσευκε το χωρκόν σου
πούλα τα χωραφούδκια τους τζαι γτύννε τους φτωχούς,
βάλε τα πουπανότοκα εις τους λοαρκασμούς,
πέρκι χορτάσει ο τζοίλιος σου, αχόρταε, ο πρηστός σου.

Μα έθελα τζαι να μου πεις έτσιτσι μιαν λέξη
άρκον πόννά σε μπήξουσιν στο μνήμαν σου νεκρόν,
θαρκέσαι εννα κουβαλάς τούτα ούλα ταπισών;
Τόσον γλήορα ξίχασες τον θκειον σου τον Αλέξην;

Μικρόττερος πολλά 'που 'σέν', τζαι τζείνος πριν βλομώσει,
μες στα σκουλούτζια ψόφην, λυμένος, βρομιστός,

τζαι μ' ούλους τους ππαράες του, μέ ξένος μέ δικός
'εν τον εκόντεψε, πιλέ, για να τον μιζαρώσει.

Κανεί, ας χορτάσει ο τζοίλιος σου, ο γερημοπρησμένος,
τζαι έντζ' εννα τα πάρουμεν μαζίν μας πιθαρκού.
'Ίντα λαλούσιν άκουσες οι στρατές του χωρκού;
'Πού τα τωρά, λιμάντερε, τζαι 'πέ: «είμαι χορτασμένος».

Αντ. Ι. Σωτηριάδης, Χριστόδουλος Γαλατόπουλος, Πάφος 1993, σ. 197.

Χρυσάνθη Ζιτσαία (1902-1995)

Λαλείς μου

Στην εγγονή μου

'Ίντα λαλείς τζαι δεν γρικώ τα λόγια σου τ' αλλιώτικα.
Σαν νότες άλλης μουσικής ηχούν στ' αυτιά μου.
Μα όταν, κορούδα μου, λαλείς εσού τα τζυπριώτικα,
λαλούν αηδόνια και πουλιά μες στην καρδιά μου.

Τζαι τραουδώ

Γυρίζω χώρες τζαι χωρκά, λαλώ με τους αδρώπους,
φιλιώνουμαι με τους τζαιρούς, μαεύομαι 'πού τόπους.
Στον άην Αμπέλην προδσυνώ που τον τιμούσιν ούλοι
τζαι κάθουμαι τζαι τραουδώ στου χρόνου το πεζούλι.

Ψηφίδες, «Της γλυκειάς χώρας Κύπρου» (1973) [= Αφιέρωμα στην Κύπρο,
Θεσσαλονίκη 1993, σ. 66].

Αιμίλιος Χουρμούζιος (1904-1973)

Η αντζελοκάμωτη

Σγοιαν το πουλάριν το χροινόν που η μούγια το παιδεύκει
τζ' αρχώννεται τζαι τραππηδά τζαι κόβκει το δσοινίν του
τζαι μες στον κάμπον κουτουλλά, μακρά 'πού το παχνίν του,
μ' απού το βούρος το πολλύν, αφρίζει τζαι κουτσεύκει,

εδέτσι τζ' η καρτούλλα μου αντάν την δει φουντώννει,
ανάβκει τζαι κλοτσοκοπά, κοντεύκει να τσακρίσει,
όσον που να 'βρει 'ποστασίαν – τζαι τζείνη ξωμακρύσει
μες στο σοκκάτζιν το στενόν που την θωρκάν της χώννει...

Έν' σγοιαν το φίδιν λυιστή – που να καεί το 'δείν της –
καβάτζιν ολοφούντων εν' τζείνον το κορμίν της,
ξαθθό γρουσάφιν τα μαλλιά, ρόδιν σκαστόν τα σείλη
τζαι το φιλίν της πιο γλυτζύν 'πού το γλυτζύν σταφύλι.

Αβγή 10 (Ιαν. 1925) 220. Με το ψευδώνυμο Πέτρος Κακομάλλης.

Παύλος Μεράνος (1906-1997)

Πουλλίν πετάμενον

Στα νιάτα μου έμπλεα μες στο φως, τζ' άλλον τι δεν εθώρουν,
μέ να γεράσω πίστευκα, μέ να χαθώ στον χάρον·
μιάλον χαττίριν είχα γιω... 'μμά τώρα λιω τζαι στάσσω,
τζ' εν αγρωνίζ' αν είμ' εγιώ τζείν' τ' άστρον της αυκής μου·
σαν όρομαν ατέλειωτον... τζ' έκαμεν με δικόν της
η μαύρη γη, έτσ' ανόρπιστα, τωρά πόννά με φάει...

Τα δεντρά

Η ρίζα μόν' 'πού τα δεντρά, τζαι πολλαγάπησεν τα,
προπάντων τ' άρκα, πόν' πυκνά τζαι δασερά, παρτένα,
τζαι να χαρείς, μέν τα χτυπάς, μα όσέπε τζ' έβλεπε τα·
τζείνος που κάβκ' έναν δεντρόν, σαν να με κάβκ' εμένα.

Αντέρωτας

Μες στο κρασίν μου συμπουρκά τζαι 'πλώννει την οσδιάν της,
τζαι κόμπον κόμπον την ψατζήν 'που το τζεντρίν της στάσσει,
τζ' ίντα το πίννω; Γένουμαι σταχτός 'που τον καμόν της.

Επιστρεφόμενα βέλη, Αμμόχωστος 1969, σ. 146.

Παύλος Ξιούτας (1908-1991)

Οκτάστιχα IV (σε μεσαιωνικό τόνο II)

Ο τυφλός πώς λαχταρά το φως του να ξανάβρει
τζ' η αίγια η νησιτιτζή πά' στο ρουμάνι
έτσι τζαι η καρκιά μου σκοτεινή τζαι μαύρη
καρτερά την, ώραν της ώρας ν' ανεφάνη.

Άστρον μου, άστρον της πωρνής τζαι 'ποσπερίτη,
'νέφανε, φέρε την αυκήν μες στην ψυσήν μου.

Μέν την ποτίζεις πίκρες, πκιον κανεί την,
δος της δροσιάν, χαράν τζ' αναπνοήν, καλή μου.

Έλα (Αγγρίστην)

'Π' αφής αγγρίστητζες μιτά μου
στα όρη παντουρίζω τζ' εν τζοιμούμαι
τζ' οι βάλλιες αδονούν τα κλάματά μου,
τζ' είμαι ένας άχαρος νεκρός θαρκούμαι.

Έλα ξανά γιατ' έχασα το πας μου
τζ' εν έχω 'νεπαμόν μες σ' τούν' την πλάσην.
Έλα, γλυτζύς τζαι γίνου αναπάς μου,
τζαι τότες η ψυσή μου εννα πνάσει.

Ποιητικά Άπαντα, Λευκωσία 2008, σ. 144, 146.

Βάσος Χρ. Γερμασοϊτης (1910-1963)

Κασσιανή

Τζ' αν είσαι στα κατάμαυρα ντυμένη
τζ' αν φαίνεσαι σωστή, Κασσιανή,
φωδικές τζαι κάψες είσαι φορτωμένη
καλός, κακός για λλόου σου λαλεί.

Τζ' αν ένι με το σένιος η παδικιά σου
τζ' έσεις το 'δείν σου πάντα χαμηλόν,
το κλώσμαν σου, το σούσμαν σου, η θωρκά σου
κρύφουν καμούς πολλούς, έναν σωρόν.

Όντας σε δω να ρέσσεις π' ομπροστά μου
τζ' έσεις τα μαύρα μόνος σου πρεπός,
χαώννομαι, ταρασσετ' η καρκιά μου,
μεινίσκω τζαι θωρώ σε ξιστηκός.

Τζείνα τα μαύρα κάμνουν σε φιούραν,
Κασσιανήν, φεγγάριν τ' ουρανού,
διονάτην, παχουλλήν, γλυτζιάν, γιαλλούραν,
τα κάλλη σου σ' όπου τα 'σεις 'μολοούν!

Χαράν στον τζείνον πόννα σ' ανταμώσει
τζ' εννα του πεις το νναι να σε χαρεί·
παράδεισους στ' αγκάλια σόννα νώσει,
πύρκους, παλάδικια 'μπρός τόννα θωρεί!

Όντας η γης ογράν αλλάξει

Μέν είσ', Ελλάδα μας, φυρμένη,
μέν κάμνεις δάρκα ποταμούς,
μέν είσαι μαύρη τζαι κλυσμένη,
μέν έσεις πλήξες τζαι καμούς.

Τζ' αν μες στο χώμαν σου επατήσαν
Βουρκάροι, πλήθος Ιταλοί,
τζ' αν τες χαρές σου επιπιλλίσαν
λύτζοι φουστάτα οι Γερμανοί,

έπαρε πάνω σου, σηκώστου,
βάλε ζωήν, κάμε φτερά,
δίκλα δεξιά, ζεβρά σου, κρώστου
φωνήν ατέλειωτην χαράν.

Φωνήν 'πού τ' άμετρα παιδικιά σου
που καρτερούν την σταλαμίν
τα πρωτινά σου να δοξάσουν,
το πρέπον σ' ούλλον να φανεί.

Ξανά 'π' αρχής να ζωντανέψεις,
ξανά στον κόσμον να φανείς,
το δίτζιον σ' ούλλον να γυρέψεις,
Ελλάδα μιάλη να γενείς.

Ελλάδα μιάλη, δοξασμένη,
μána γερών παλληκαρχών,
ελεύτερη ξισκλαβωμένη,
μακρά της γης κάθε καχόν.

Να τα συνάξεις τα παιδικιά σου
πὸν' σκορπισμένα τζει τζαι δα,
τα παραγιάλια, τα νερά σου
να 'βρουν την ίσϊαν τους ξανά.

Να βρεις στα ύψη που σου πρέπουν,
να βρεις στην μούττην τ' ουρανού,
δόξες αθάνατες να στέκουν
για σέν' στον νουν του καθενού.

Τζ' όντας η γης ογράν αλλάξει
τζαι λείψει τούν' τον ματζελλειόν,
άλι τον πόννα σε πειράξει
να πει 'πού σέν' να βκει καλλιόν.

Εννά 'σεις μόνον σύντροφον σου
της Αγγλιτέρας την ορμήν,

σύμμαχον πάντα στο πλευρόν σου,
σύμμαχον πὸν έδει στην γην.

Μέν είσ', Ελλάδα μας, φυρμένη,
μέν κάμνεις δάρκα ποταμούς,
μέν είσαι μαύρη τζαι κλυσμένη,
μέν έσεις πλήξες τζαι καμούς.

Πάνω χαρά μας, Κύπρος 1945, σ. 54, 59.

Κυριάκος Ν. Ακαθιώτης (1911-1964)

Μιαν Αβκήν

Στην Ελλάδα της Κατοχής

Ούσσου! Μέν τριβιτζιάξεις. Γιάλι άλι
παρπάτα τζαι πασπάτευκε βριγτή,
σκούντροι εν' οι τζαιροί, κατζοί τζαι μιάλοι
τζ' εσου μιτσιουρούα τζαι φτωσή.

Βρίσσε: Κάμνε την μαννήν. Παιζε πιδικιαύλιν
τζ' άμα 'ννα σε ρωτούν περαστιτζοί,
λάλε τους πάντα να ρωτούσιν άλλην
τζ' εσοúνι 'εν ξερείς τίποτες, κουτδίν.

Παρπάτα τζαι πασπάτευκε τζαι τάβρα
την μαύρην στράταν του καμού
τζαι μέν ακούεις άλλου κανενού.

Τζ' εννά 'ρτει τζείν' η ώρα που τα μαύρα
εννα τα βκάλεις, να τα πετάξεις μιαν Αβκήν
τζ' εννα φορήσεις άσπρην πάλε αλλαήν.

Άμαν πεθάνω

Άμαν πεθάνω, φίλοι μου, 'πού λλόου σας μιαν χάρην
θέλω την μόνην τζ' ύστερην τζαι την παντοτινήν,
να 'ρτετε να λουκκώσετε τ' άψυχον μου κορμίν
σύμπλα στην Μάναν του Νερού, 'πού κάτω στο Λιθάριν.

Γυρόν μου να 'ν' οι τερατσϊές, οι δδίννοι, τα λουλούδκια
τζ' οι καταρράχτες το νερόν που το κατρατζυλούν,
τες νύχτες του καλοτζαιρκού να 'ρκουνται να λαλούν
τ' αδόνια τα γλυτζύττερα τζ' ερωτικά τραούδκια.

Οι ζευκαλάτες να 'ρκουνται χαράματα του φου
ζεβκάρκα ν' αντακώνουσιν, να λάμνουσιν τα βούδκια,

να 'ρχονται τζαι χαρούμενα τ' άκρωστα κοπελλούδικια
να κόβκουν μιτσικόρια πού πάνω του βουνού.

Να 'ρχονται πάλε οι μισταρκοί να βκάλλουσιν κουζάλλια
τζ' οι μουζουρούες να 'ρχονται, χαρώ τες, να τανούν,
τζαι τα κουπάδικια να 'ρχονται όσυφτά τζαι ν' αδοούν
βουνά τζαι γούπρες οι βοόσοι που παίζου τα πιδικιούλια.

'Πού το χωρκόν ν' ακούεται πάσα λοής φωνή
αδικιάλυστη τζαι δικιαλυστή του ζωντανού του κόσμου
για να χαρκούμαι, φίλοι μου, στο μνήμαν μανιχός μου
πους ότι ζω, πους έγειρα να πνάσω μιαν στιμήν.

Τα παραμύθκια της ζωής, Κύπρος 1947, σ. 7, 14.

Χρήστος Κάρμιος (1913-1999)

Ελέα την ψυήν μας

Μες σ' τούτον τον φευτόκοσμον, τον πικροζυμωμένον,
'πόγινην πλήξη η χαρά, το γέλιον μαύρον κλάμαν,
που μες στο γαίμαν το ψουμίν τρώμεν το βουττημένον,
τζ' εγίγην ο παπαράς θεός, προσκύνημαν τζαι τάμαν,

μες σ' τούν' τον γέρημον τζαιρόν πόνι σκοτεινιασμένα
ούλλα τα πάντα τζ' έννενι το φως να 'μολοήσει,
πόν' τα παλάδικια της ψυής διπλομανταλωμένα
γιατ' εν ιβρίσκειται παπάς να την 'ξιμολοήσει,

να 'τουν να 'φανερώννεται στον κόσμον η αλήθεια,
ν' ανοίαν τα επουράνια, να σιονωστεί το φως,
ν' αμπλέψ' ο κόσμος πόν' στραός, να φέξουσιν τα σπίθκια,
παρηορκάν ο άρχοντας για να 'βρει τζ' ο φτωχός.

Μες σ' τούν' τον άχαρον τζαιρόν, που ζούμεν τζ' εν ιζούμεν,
που βκάλλουμεν τ' αμμάδικια μας 'νούς τ' άλλου μανισοί μας,
κάμε ξανά το θάμμα σου, Πλάστη, πριχού χαθούμεν
τζ' ελέα 'πού την πόρταν Σου την μαύρην την ψυήν μας.

Είδα όρομαν

Είδα όρομαν μιαν νύχταν πως επέθανα τζ' επήα
τζαι πως ήταν στην θανήν μου του χωρκού ούλλοι οι λας,
τζ' ήρτες ταπισών τζ' εσουνι, μανισή σου βία βία
τζ' άψες δικυο τζερκά τζ' εχάθης, ψίας τζ' ήσουν γιαιλιάς.

Τζ' αντάν τζ' είδα τα σειλούδικια που εδάκκανα τζ' εφίλουν
έτσι να 'ν' κλαμουρισμένα, έπιασεν με έναν κακόν,
π' αναστέναξα τζ' εράην το σεντούτζιν μου τζ' ετζύλουν
τζ' επαράιτησεν τζ' ο δικιάκος φαρμουθικίες, καλοναρκόν.

Τζ' άμ' αρώτησεν ο Πλάστης ίντ' αναστενάζω ακόμα,
είπα του: «Να τα φιλήσω αλλημιάν πκιον τζαι κανεί».
Τζ' οι αγίοι αζουλέφαν τζ' είπαν ούλλοι μ' έναν στόμαν:
«Ούλλοι λέσιν τζαι 'πολέσιν, τζ' ο στραός τζει που πονεί».

Το λέειν της καρκιάς μου, Αθήνα, Ιωλκός, 1980, σ. 10, 21.

Κώστας Μόντης (1914-2004)

Στ' αγγονούδιν μου Κώσταν Μόντην

Τζείν' το στομοδειλούιν σου άμα χαμογελάσει!
Εννά 'δρωσεν τζ' εξίδρωσεν ο Πλάστης να το πλάσει.
Εννά 'δρωσεν τζ' εξίδρωσεν να σου το καταφέρει.
Λαλεί του Μικελάντζελο: «Δώσε τζ' εσου 'να σέρι(ν)!

Εσέναν η αγάπη σου...

Εσέναν η αγάπη σου έν' πλάτανος λυδσιάρης
που χάρος 'εν τον καταλυεί,
την μιαν ημέραν κόβκεις τον,
την άλλην νά σου τον 'πολυεί.
Εμέναν η αγάπη μου εν' τζέδρος αππωμένος,
που μιαν φοράν εβλάστησεν
τζ' όσον τζαι να βαστά,
άμα τον κόψεις γέρημος μεινίσκει τζαι καμένος
τζ' εν ιξαναβλαστά.

Κυπριακή Ιστορία II

Χρόνια σκλαβικίες ατέλειωτες – τον πάτσον τζαι τον κλώτσον τους.
Εμείς τζαμαί: Ελιές τζαι τερατοϊές πάνω στον ρότσον τους!

Στην Αφροδίτην

Έτο' ήτουν, κόρ', ο μπάσταρτος σου πάντα,
μέ 'πομονήν να δκια μ' αμάντα(ν);

[Άτιτλο]

Πελλόν φιλίν μ' επέλλανεν
που να την δω πελλήν που το πελλόδωκεν!

Το φουστάνιν της

Εφευτοπήλωσεν το να ψευτοκνηστεί η ψεύτισσα
τζ' εφευτοξίχασεν το η ψευτοξίχασούρα.

Η καρδιά

Τούτοι που γράφουν κουτουρού για την καρδιάν
τζαι κάμνουν σου την φοινιτζιάν
λαλώ σας ρίχνουν λάδι στην φωδιάν.
'Εν την θωρούν πως ότι έν' με το γαίμαν μας που παίζει,
φυσά το τζαι ρουφά;
Μέν της διάς ὄσινιν να κουκκουφά,
να σου τραβά τα τέλια,
ω, είπαν της πελλής «πελλή»
τζ' εννα πελλάνει τέλια.

Ζωή II

Ἐαιρέτα μου τον μάστρον σου πολλά
τζαι 'πέ τ' εν μας εσύγκοψεν καλά!

Ζωή V

Κακοστραθκιά, κακορατζιά
μα πάλε 'έ το έν' γλυτζιά.

Περιγραφή

'Πορούβημαν του καϊσιού,
του σιταρκού μουττούδα,
άστρον που δεν 'ποκόβκεσαι,
φεγγάριν πόν ζυάζεις
άστρον πόν συντυχάννεσαι,
φεγγάριν πόν πουλιέσαι,
πρώτον νεφούν της βροσής
τζαι πρώτη 'ποραντίνα.

Βιογραφικά

Κατά Θεόν, αν μ' αρωτάτε,
'εν ιξέρω τζ' εγιώ ίντα λοάται.
Πότε γυρεύω το ὄσινιν σαν το μαρτίν,
πότε χαμνιούμαι στην πελλάραν μου
όπως στον κάμπον το ξαπόλυτον βορτίν.

Ποιητές

Εντάξει, γιόκκα μου, να λείφουσιν οι λίτες
τζ' ο Όμηρος τζ' οι ξενιτζοί τζ' ο Παλαμάς
τζ' η «Ροδαφνού» τζ' οι Αυκορίτες,
να δω πού 'ννα ξανάβρ' έτσι πελλούς
ο κόσμος σαν εμάς!

Στη γλώσσα που πρωτομίλησα, Λευκωσία 1980, σ. 13 κ.ε.

Η γη για τους ανθρώπους (μετά την αυτοκαταστροφή τους) II

Να μέν τους ξαναδώ ομπρός μου!
Εξάμαν με – να μέν τους πω – περίγελον του κόσμου.

Η γη για τους ανθρώπους (μετά την αυτοκαταστροφή τους) VI

Εβάστουν τους μερόνυχτα του νόμου
τζαι βίρα όπως την πελλήν γυρούς εχτύπουν.
Να μέν τους λείπει τίποτ' είπουν
αφού εππέσασιν στο μερτικόν μου.
Ανάγωννα τους όπως τα μωρά
τζ' 'έ τους – να μέν τους πω – τωρά.

Απαντα. Συμπλήρωμα, Λευκωσία 1988, σ. 125, 127.

Προς αποτυχημένη ποιήτρια (κυνικά μα χωρίς κακία)

Πέρκι σου κάμ' ο γιόκκας σου κανέναν αγγονούν
τζ' εύρεις άλλον ποσκόλιον πκιον τζαι κόψεις τούν' το χούιν.

Προς ποίηση

Αμμά τζ' εσού πελάς!
Εγέρασα τζ' ακόμα πλημμελάς;

Αφελής κύπριος ποιητάρης προς το κυπριακό γλωσσικό ιδίωμα

Εννά σου πω το μυστικόν
γιατί στην γλώσσαν σου γράφω συνέχειαν τραούδκια
τζαι μάχουμαι τζαι σπάζω
όσον πιο όμορφα να τα ταιρικόζω.
'Εν' που θωρώ πως πάσιν να σε παραιτήσουν,
έν' που θωρώ εψήλωσεν η μούττη τους

τζαι δεν σε λοαρχάζουν·
τζ' έτσι λαλώ να πικιάω τούτην την γραμμή(ν)
να γράψω τα καλλύττερα τραούδικια μου στην γλώσσαν σου
να δω αν δεν την μάθουν θέλοντας τζαι μη.

Απαντα. Συμπλήρωμα Γ', Λευκωσία 1993, σ. 126, 135, 185.

Αντώνης Ι. Σωτηριάδης (1915-2000)

Η αππωμένη

'Πού τ' άππωμαν τους το πολλύν που σου 'χαν οι γονιοί σου
εκάμαν σε τζαι πά' στην γην τα πόδικια 'εν πατάς!
Χαρκέσαι τζ' 'έν εσει στην γην άλλην καλλύττερην σου,
τζ' ούλες κοροϊδεύεις τες τζ' ούτε τες σαϊρετάς!

'Πού τ' άππωμαν εκάμαν σε καβάτζιν οι διτζοί σου,
τζαι τώρα σγοιαν τον τσούρουλλον ούλον ψηλοπετάς!
Μα μέν μου ψηλοπιάννεσαι τζ' έντζ' είσαι μανισή σου,
όμορφες έχουμεν πολλές, τζ' ας μέν τες πεϊντάς.

Είπαν σου είσαι όμορφη, της Αφροδίτης μοιάζεις,
τζαι πρέπει σου έναν Άδωνη να 'βρεις να παντρευτείς!
Μα τζείνους που σε θέλουσιν εσού 'εν τους λοαρχάζεις,

τζ' έτσι εννα μείνεις άπαντρη, να καλοηρευτείς!
Μα τζείνοι που σε 'θέλασιν πιον 'εν θα σε ζητούσιν,
τζ' εννά δακκάννεις το 'ναν σου, τζ' ούλα θα σε πονούσιν!

Τραούδικια του χωρκού, Πάφος 1996, σ. 32.

Χαράλαμπος Δημοσθένους (1917-2011)

Αζούλεψα

'Εναν πουλλούν όμορφον μες στον βραμόν χωσμένον
εσθιάστην με τζ' εφάρασεν πολλά φοητσιασμένον,
επήρεν με για άγριον, γιατί κοντά του τζείνου
σαν ζώδκιον τού εφάνηκα, κουφή του Πεντασσίινου.
Πού να 'ξερεν πως δύναμην τζείνον έσει περίτου
στην ομορκιάν, στην τραουδικιάν έν' κάλλιον η φωνή του!
Κανέναν 'εν ερκάζεται, μέ μάστρον μέ μπακκάλλη
μέ δικηόρον μέ παπάν,
τον κόσμον ούλλον αγαπά

τζαι σαίρεται τζαι τραουδά της κάλης του τα κάλλη.

Λλία σπορουδκια κουκκουφά
περνά με τζείνα μανιχά τζαι δώσ' του πιον τραούιν,
τζαι όποιος έσει τα αφκιά
θωρεί τζαι σαίρετ' ομορκιάν, έλλεται που τ' ακούει.
Αζούλεψα τζείν' του πουλιού που μπόρει μανιχόν του
να βρίσκει τζαι το ταίριν του
τζαι μπόρει με το σέριν του
να κάμνει το δικόν του.

Άλλε μέσα στην άνοιξη, μες σ' τζείνα τα λουλλούδικια
ούλλον αγάπες τζαι χαράν
τζαι τραουδά τούν' την φοράν
γλυκότερα τραούδικια
ν' αρέσκει της αγάπης του να κάμουςιν πουλλούδικια.

Ποήματα, επιμ. Ρήνα Κατσελλή, Λευκωσία, Χρυσοπολίτισσα, 1998, σ. 31.

Μιχάλης Πιτσιλλίδης (1920-2008)

Άστρον της αυκής

Ίσια τωρά που 'λάμνησα τζαι πάω κατά την δύση
τζαι της ζωής μου αντάκωσεν να λλιοστεύκ' η βρύση
τζαι πιάννω τον κατήφορον τα χρόνια φορτωμένος
για να τζοιτάσω αξύπνητος, της στράτας 'ποσταμένος,
ίσια τωρά στα υστερινά, ενέφανες ομπρός μου
τζαι μονομιάς ομόρφυσεν ο άχαρος τζαιρός μου.

'Ηρτες σγοιαν έρκεται η Λαμπρή, ίσια π' αθκιούν τα φκιόρα
τζ' η πλάση αναστήνεται, ευλοημένη ώρα.

'Ηρτες σγοιαν άστρον της αυκής πριχού η ζωή μου γείρει,
φέρνεις μου γλυκοχάραμαν ξανά τζαι παναύριν·
τζείνον το 'δείν σου το γλυτζύν τραβά με να 'ρτω πίσω
τζ' όση ζωή μ' απόμεινεν, στα σείλη σου ν' αφήσω.

Ξύπνα, καλή

'Ηρτα τωρά πόν' σκοτεινά, πριχού να ξεμερώσει,
μα η καλή μου π' αγαπά φοούμ' 'εν θα με νώσει·

ετζοίμισεν την το θουπίν πόν' πάνω στο καβάτζιν
τζαι το νερόν που κλουκλουτά σαν τρέσει μες στ' αυλάτζιν.

Ξύπνα τζαι γίνου, 'πέρκαλλη, τρυόνιν να πετάσεις,
έν' ανοιχτά τ' αγκάλια μου, μέσα τους να τζοιτάσεις.

Να τζομηθείς ως την αυκήν, τζ' όντας αχνοφωτίσει,
έναν πυρούμενον φιλίν να σε γλυκοξυπνήσει.

Ηδύλεκτα, Λεμεσός 1999, σ. 27, 30.

Α. Γάβρης (1924-1991)

Γέννα!

Στην Αθήνα του Δεκέβρη

Γέννα, τζ' ούλλα περίλυπα, βουβά, ὄσυφτά, κλαμένα·
Γέννα, τζ' εμαυροφόρησεν τζ' η γη τζ' ο ουρανός,
ολόμαυρα τζ' ανάφεντα τζαι βαρυκαρτισμένα
σγοιαν που να τα εσκούλλισεν του Πλάστη μ' ο θυμός.

Έν αγροικάς μέ σήμαντρον μέ γέλιον μέ τραούδι
μηδέ πουλιού τζιλιάδημαν οι κάμποι αδοθούν.
Ο νήλιος εκατσούφκιασεν· σταλούρα τ' αερούδι·
τα λαονάρκα κλαίουσιν, τα ὄρη ξεψυχούν.

Γέννα! Τζ' ο νους ψηλοπετά τζ' έρκεται τζει κοντά σου,
τζαι πελλετά τα έπαθεσ τζαι τζείνα που τραβάς,
τα δάρκα τζαι τους πόνους σου – τα ὄλια δκυο κακά σου
Αθήνα μας, που σήμερα στο γαίμαν κολυμπάς.

Μπροστά στην Μάναν του Γριστού ὄσυφτοί, γονατισμένοι,
τζερίν τζαι λάδιν τάσσουμεν, λουβάρκα τζαι γρουσά·
να βάλει πιον το ὄερν της, ψυσή πεθυμισμένη,
να σου γιατρέψει τους καμούς τζαι να 'βρεις αναπάν.

Τζιλαδιστά

Τζιλαδιστά / τραουδιστά,
της θάλασσας τα πλουμιστά
τα τζύμματα διαβαίνουν.

Τζυματιστά / σγοιαν σκαλιστά
εφεύκασιν νανουριστά
τζαι πίσω επηαίναν·

τζ' εγιώ ὄσυφτός / τζαι σωρευτός
επέισκαζα πως ο γιαλός
έν' ούλα σγοιαν τζ' εσέναν.

Σγοιαν τον γιαλόν / τζυματιστή
τραουδιστή, τζιλαδιστή
κόρη, τζ' εσού διαβαίνεις,

μ' αντί δροσιές / τζαι γλυκασιές
ούλλο φωδικιές μεσ στεσ καρκιές
τζαι πύρουλλους αφταίννεις.

Τζηλαδίσματα, Λευκωσία 1946, σ. 14, 16.

Ανδρέας Ποδηλατάς (1925-2019)

Ο Σορκός

Ένας Σορκός αλλήθωρος
πά' στην μοτοσικλέτταν
εβούραν σαν τον άνεμον·
τζαι την πουρούν εξίχασεν
να παίξει στο καντούνιν
τζαι με την χίζην πόρκετον
τσυλλά έναν Χαλλούμιν.

Τζαι να γιουτήσει ο σατανάς
ο Όμπασης ο Αναράς
εστέκετον μανάλλιν!
Μα ο αλλήθωρος Σορκός
παίρνει τον για μπακκάλλην.

Τζ' αντί να πει του Χαλλουμιού
«Συγγνώμη, ρε κουμπάρε»,
άρκεψεν τες ξιτιμασιές:
«Μέσα εις τον αμαξωτόν
ίνταμπου στάθηκες, βρε γάρε;»

Ο Αναράς πκιον 'εν βαστά.
Εμούνταρεν πά' στον Σορκόν
τζαι πριν να τον 'ποσπάσουσιν
έκαμεν τον οφτόν!

Ο Λαμπίκκος, Λευκωσία 1977, σ. 6.

Ο Κουρκουτάς

Ένας Κουρκουτάς Ττενεκκετζής
εγάνωνεν μαείρισσεσ
πάνω σε μιαν τζιτρομηλιάν
τζαι φαίνεται εβαρήθην την δουλειάν
τζ' ήθελεν ν' ανοίξει εργοστάσιον
να κάμνει κλατσοθήκες.

«Έννεν' καλή ιδέα τούτη, Κουρκουτά»,
είπεν του ο φίλος του
ο Κοκκολίντζαυρος ο Λακκοτρύπης.
«Έτσι πράματα έν' μαρτάς,
'εν θα 'χουν πούλησην.

»Να κάμουμεν καμιάν καμπάνιαν
καμιάν κομπίναν.
Φέρ' ειπείν, να γλιτώσουμε
τα Ηλεκτρόνια
'πού τη γρίππην των πουλερικών».

«Μα είσαι πελλός, ρε Κοκκολίντζαυρε,
γίνεται έτσι πράμα;»
«Γιατί τότες άλλες παραποθκιές,
λωποδυσίες τζαι κλεψιές γίνονται,
τούτον 'εν γίνεται;
Αν αρρωστήσουσιν τα Ηλεκτρόνια
'εν θα 'σει Τηλεόρασην,
κουμπάρε Κουρκουτά.
Τότες ίντα λοής ο κόσμος
θα παρακολουθά τες μάππες
τους σοφούς Πολιτικούς τζαι το Bingo;
Να σοβαρευτούμεν τζαι λίλιον.
Η πούγκα μας ό,τι τζ' αν ένι σήμερα.
Τούτο μέν το ξιχάννεις, κουμπάρε Κουρκουτά».

Το κόσκινον, Λευκωσία, Εν Τύποις, 2009, σ. 34-35.

Άνθος Ροδίνης (1926-2004)

Το ματσιακόριδον

Όπως το ματσιακόριδον, αντάν να πει ν' αθθίσει
κοντά στον όχτον τ' αυλατζιού τζαι να μοσκομυρίσει
τζαι να σκορπίσει μυρωδικιές στους κάμπους τζαι στα όρη,
έτσι έν' τζ' η αγάπη σου, λαλείς μου πάντα, κόρη.
'Μμά τζ' η αγάπη μου εμέν', 'εν τζαι λαλώ σου ψέμαν,
ήπκιεν τα δάρκα της ψυσής τζαι της καρκιάς το γαίμαν·
τζ' αν η δική σου έγινεν κρίνον κοντά στ' αυλάτζιν,
εμέναν 'ποταβρίζεται στον ουρανόν καβράτζιν.

Ερωτικό

Έδεις τον ήλιον τον χρυσό στολίδιν στα μαλλιά σου,
άφεν λαμπρά στα στήθη μου η μαύρη η ελιά σου.

Θεγέ μου, κάμε έλεος, κόψε τα κρίματά μου,
μέν τζαι ξιχάσει με ποττέ, μέν τζ' αγγριστεί μιτά μου.
Τζείνα τα όμορφα μαλλιά, κόρη, τα μεταξένια,
κάτσε στον ήλιο χτένισ' τα με τα χρυσά τα χτένια
τζ' έβκα στο παραθύριν σου για να σε καμαρώσω
τζαι της καρκιάς μου τους καμούς να σου τους φανερώσω.
Είσαι αέριν του βουνού, είσαι νερόν που τρέσει,
την γλύκαν πῶσεις στο φιλίν, το μέλιν 'εν την έσει.
Σφίξε με, κόρη, να χαρείς μέσα στην αγκαλιάν σου,
να πιω τ' αθάνατο νερόν 'πού τα γλυτζιά φιλιά σου.

Σκαλίσματα στην πέτρα, Κύπρος 1990, σ. 55, 57.

Αντώνης Κ. Ηλιάκης (γενν. 1930)

Τη Μούση

Εφές αποκοιμήθηκα πάνω στο κυπαρίσσι
και θάρρηρα πως μόφερες της Βενετιάς κανιδῶν.

Εφές αποκοιμήθηκα μες σε λινόν σεντόνιν·
νάμουν εγιώνι το βεργίν κι εσύ σταχτίν τρυγόνιν!

Εφές αποκοιμήθηκα στου Μισιριού τα μέρη
κι έγειρεν και μ' εφίλησεν η κόρη 'νού Σεφέρη.

Εφές αποκοιμήθηκα πά' σε σκληρόν καρύδιν
κι η τέχνη μου ποι(η)τική αρίδα και κοπίδιν.

Αποχαιρετισμός

Αντάν μου είπεν έχε γειαν
κι εστράφην προς την δύσην
είχεν μιτά της την τριχιάν
που με βαστά στην ζήσην.

Αντάν μου είπεν έχε γειαν
κι ετράβησεν την πόρταν
άνοιξεν τον παλιόν γιαρράν
μες στην διπλήν μας σόρταν.

Αντάν μου είπεν έχε γειαν
καταραμένον σόιν
έμεινα δίχα συντυχιάν
τρεις μήνες στο κατώιν.

Αντάν μου είπεν έχε γειαν
έδωκεν μόναν μήλον·
έδωκεν και την μαχαιριάν
σ' τούν' της καρδιάς το φύλλον.

Αντάν μου είπεν έχε γειαν
στην νάκραν της θαλάσσου
στο στόμαν είχα την σταχτιάν
της Ερηνούς του Βάσου.

Κυπριώτικα δίστιχα και άλλα, Λευκωσία, Άνευ, 2009, σ. 15, 16.

Νέκυια

60έτις Γιαγιά (προς παραχαϊδεμένον εγγονόν, γύρω στα 1940):

– Πού ήσουν κι ενυχτώθηκες με τους ατούς, ατέ μου;

Εγγονός (87 ετών, έτος 2017)

– Τα νέφη μανιχούλλικος εδόξευγα, στετέ μου.

Μικροφιλολογικά 42 (2017) 107.

Θεοδόσης Νικολάου (1930-2004)

[Το τραούδι του Παπάλουκα]

Συνάχτητε, Γριστιανοί, ν' ακούσετε την λίτη(ν)
του αγαθού Παπάλουκα, τζείν' του Εφτακωμίτη.
Τζ' Αη Λουκά Ευαγγελιστή, αφέντη του χωρκού μου,
κάμε την χάρην σου, Άγιε, τζαι φώτισε τον νουν μου
να συνορκιάσω τα έγιναν, τραούδι να τσαττίσω
τζαι τίποτε 'πού τα κακά να μέν αφήσω πίσω.
Τζείν' τον τζαιρόν που 'πκιάννασιν οι Τούρτζοι τους παπάες,
τους μπροεστούς, τους άρχοντες, θέμι τους δεσποτάες,
τζαι σγοιαν τ' αρνιά επαίρναν τους στην Χώραν να τους σφάξουν
χωρίς να κάμουςιν κακόν, κανέναν να πειράξουν,
ακούστητζεν καταπαντού πως έχουσιν γραμμένον
μες σ' τζείνον το δεφτέριν τους τ' ολοματζελλεμένον
της Εφτακώμης τον παπάν, έχουν τον σκοτωμένον.
Εφτύσ οι φίλοι, οι συγγενείς, τζ' οι χωρκανοί του ούλοι
επήαν έσσω του παπά, ούλοι τους μονοούλιν.
«Παπάλουκα, μέν κάθεσαι, τζαι χάννεις τον τζαιρόν σου,
τζ' όπου τζ' αν έν, εν' δαχαμαί οι Τούρτζοι για κακόν σου».
Είπεν τους τζ' ο Παπάλουκας με λόγια λυπημένα·
«Παιδικιά τζαι πρεσβυτέρα μου, μέν κλαίετε για μέναν.

Τζείνος που 'ρίζει τη ζωή του καθενού πλασμάτου
τζαι τίποτε δεν γίνεται δίχα το θέλημάν του,
Τζείνος που δια εις το πουλλί φτερά για να πετήσει,
κάμνει τα νέφαλα βροσθήν την γην για να ποτίσει,
Τζείνος εν' ο προστάτης μου, τζαι πάντα έν' μιτά μου,
Τζείνος διά μου τες χαρές, Τζείνος τα βάσανά μου».
Άνοιξεν τες αγκάλες του τζ' εφίλαν τα παιδικιά του,
τζαι με βρεμένα μάουλα φιλά την παπαδικιάν του.
Τζαι πκιάννουν τον οι φίλοι του τζαι πάσιν να τον χώσουν,
να μέν τον εύρουν τα Τουρτζιά τζαι να τον θανατώσουν.
[...]

'Πού τζείνην την συναπαρτζιάν τέσσερις επεζέψαν
τζαι σγοιαν τους γιούπες ίσιωσαν τζαι του παπά 'κοντέψαν.
Άνοιει ένας τζαι λαλεί με λόγια θυμωμένα:
«Τα όρη τζαι τα παραρά σκοπούμεν τα για σέναν,
έσει τωρά, Παπάλουκα, πέντ' έξι εβτομάες
τζ' εσεις ζιαφέτιν έστετε σγοιαν να 'σαστεν αγάες.
'Ηρταμεν να σε πκιάσουμεν, να πάμεν εις την Χώραν
έν' προσταή του Σαραγιού, να μέν χάννουμεν ώραν».
Επκιάσαν τον Παπάλουκαν, φορούν του κελεψιέδες
τζ' οι χωρκανοί σσύβκουν χαμαί τζαι κάμνουν ττεμενέδες.
Τζ' η παπαδικιά που 'τον βουβή τζ' ήτουν τρεμουσιασμένη
άρτζεψεν τα 'νεκαλητά χαμαί στην γην φυρμένη.
Λούννουν την ροδοστέμματα τζαι τρίβκουν της τα όερκα
μα η καρκιά της κόβκεται με μουττερά μασαίρκα.
Λαλούν της «έν εν' του πρεπού την πίστην σου να χάννεις,
γιατί ο Παντοδύναμος κανέναν 'εν ξιχάννει.
Μια μάλλα 'πού την τζεφαλήν 'εν ππέφτει του πλασμάτου
μήτε φυλλούιν του δεντρού δίχα το θέλημάν Του».
Λόγια πολλά λαλούσιν της μα 'ν τζαι παρηορκέται,
σκέφτεται τον Παπάλουκαν τζαι κρούζει τζαι σωτζέται.
Μέ μέρα βρίσκει αναπαήν μέ νύχταν ησυχάζει
τζαι την καρκιάν της καταλυεί τζαι τρώ' την το μαράζιν.
Τρεις μέρες επεράσασιν τζαι πάσιν εις την Χώραν
δκυο συγγενείς της παπαδικιάς τζαι κουβαλούν τζαι δώρα.
Τζαι τούτοι 'ξέραν δκυο Τουρτζιά που 'τον 'νεκατωμένοι
τζαι μέσα σ' τούντες τες δουλειές ήτουν καλά ζεμένοι.
Τζ' είπαν τους ο Παπάλουκας εν' ζωντανός ακόμα
μα πρέπει κάτι να γενεί, να μέν τον φά' το χώμαν.
Αν έχουν τίποτε γρουσά στους δικαστές να δώσουν
πριν να δικάσουν τον παπά για να τον λευτερώσουν.
Εφύασιν οι συγγενείς τζ' επήαν στο χωρκόν τους
τζ' επήαν εις την παπαδικιάν τζ' είπαν το μυστικόν τους.
Η παπαδικιά είσεν πολλά, ήτουν αρχόντου κόρη,

είδεν τζαι μάλια στο χωρκόν, είδεν τζαι πά' στα όρη.
Ο μουσελλίμης ήξερεν τζ' ήτουν η συλλοή του
να του τ' αρπάξει του φτωχού, να σώσει την ζωή του.
Η παπαδικιά που τ' άκουσεν πουλά τα όσα όσα
τζαι με γρουσά τζ' ασημικά μιαν βούρκαν εγεμώσαν
τζαι παίρνουν την οι συγγενείς τζαι δικιούν την του Μεχμέτη
τζ' είπαν του: «Μουσελλίμ αγά, άνοιξε την τζαι 'δέ την».
Τζαι πκιάννει τζαι ανοίγει την τζ' άστραψε το Σαράιν,
αστράψασιν τ' αμμάδκια του τζ' ευτύς μ' έναν κολάιν
εβκήκεν 'πού το στόμαν του μόνον τούτος ο λόος:
«Αφήστεν τον Παπάλουκαν να φύει τζ' έν' αθώος».
Τζ' η παπαδικιά αντάμωσεν ξανά με τον παπάν της
τζαι δάκρυκα ετζυλούσασιν 'πού την πολλήν χαράν της.
Τζ' έόσυφεν τζ' είπεν του παπά λόγια 'πού την καρκιάν της
μ' ακούσασιν τζ' άλλοι πολλοί τζείνην την συντυσίαν της:
«Τισίρα εγεννήθηκα, τισίρα εννα πεθάνω
τζαι τούτα που μας 'μείνασιν ακόμα εν' παραπάνω».
Τζ' άνοιξεν τζ' ο Παπάλουκας τζαι λέει τζαι λαλεί της
τα ταιρκαστά της πίστης μας ως αγαθός λευίτης:
«Τρεις πήχες άκοπον παννίν θα πάρουμεν μιτά μας
τζ' όσα καλά εκάμαμεν εννά 'ν' η συντροφικιά μας».
Τζαι τα παιδικιά τους στην αυλήν επαίζαν τζ' εβουρούσαν
τζ' αθθίζαν οι τρανταφυλλιές την ώραν που γελούσαν.
Τζαι τζείνος που το έβκαλεν σαν ποιητής λοάται,
τζείνου πρέπει μακάριση τζ' εμέναν το 'ς πολλά 'τε.

Υλάντρον 6-7 (Χριστούγεννα 2005) 5-11.

Ευγένιος Στυλιανού (1932-1997)

Φρόνη μου

Διαβαίνω δίστρατα τζαι μονοπάδκια
τζαι πά' στην άκρην του γιαλού πεζεύκω
τζ' αναμεσόν των πετρουδικιών γυρεύκω
να 'βρω τα δκυο τσακκιλωτά σου αμμάδκια.

Στεντζάζοντας, στα δροσινά λαγκάδκια
σέρνουμαι τζαι να σ' εύρω πασπατεύκω
τζαι στο αερούδιν που φυσά θαρεύκω
πως τα φιλιά σου νιώθω τζαι τα χάδκια.

Τες νύχτες λλία που άφησες παιγνίδκια
κοντά μου φέρνω τα τζαι διαλοούμαι,
σφιχτά σφιχτά κρατώ τα πά' στα στήθκια

τζαι με θολήν τη σκέψην 'ποτζοιμούμαι.
Μα στου ύπνου μόλις έμπω τα παλάδκια
πάλε ονειρεύομαι τα δκυο σου αμμάδκια.

Τα σονέτα της Λάουρας, Κύπρος 1990, σ. 69.

Γλυτζειά μου κόρη Φαίδρα

Γλυτζειά μου κόρη, καστανομαλλούσα,
καλότροπη, πουρεκκοκαμωμένη,
ποια μάισσα άρρωστη, καταραμένη
αζούλεφεν τα δίλια δκυο σου λούσα;

Ποια 'νεκατώστρα, καρκινοπαθούσα
'πού μέν' εχώρισέ σε, αγαπημένη
τζ' εγίνης πέρτικα πικρολαλούσα
τζ' είσαι μες στο μαράζιν βουττημένη;

Τη στράταν πάλε πιάσ' την τζ' έλα πίσω
στα δέρκα μου τ' αδικορφανεμένα,
'πού κά' στα αμμάδκια μου τα δαρκωμένα

να σ' αγκαλιάσω τζαι να σε φιλήσω.
Σιγά σιγά να πιάσω να σε γιάνω
τζ' εγιώ, χαρώ σε, ας γύρω να πεθάνω.

Τα σονέτα των δακρύων, Λευκωσία 1991, σ. 60.

Παντελής Κακολής (γενν. 1933)

'Πού τότες

Π' άρχεφα τζ' ενεχούλλευκα
τζ' ο νους επαντούριζεν,
πριν 'κόμα να καλοσταθεί,
γυρόν μόπασπατούρευκα
τζ' ο έρωτας εμούριζεν
σαν το τραντάφυλλον π' αθκεί.

Στα νέφη που 'φτεράτζιζα,
μια νέα με 'συνόμπλασεν,
αντζέλισσα στην ομορκιάν,
εθώρουν τζ' εκαπάρτιζα,
το γαίμαν μου εχόγλασεν
τζ' είχα για λλόου της φωδκιάν.

Μικροφιλογικά 33 (2013) 68.

Από τζει πκιον εκαύκοιμου
τζ' ως σήμερα χαρεύκοιμαι
μιτά της ζω τζαι νηστικός,
να 'τουν αλήθεια, μάγκοιμου,
αφού κρυφοπαιδεύκοιμαι
τζαι διαλοούμαι ξιστηκός.

'Πού τότες που λιμπίζοιμαι
τα σκέρτσα τζαι τα κάλλη της
σύνομπλά μου να παρπατά,
κρυφοκαρκιοφλοΐζοιμαι
σαν τζ' είμαι στην αγκάλην της
τζαι η καρκιά φτεροπετά.

Βάσος Βενιζέλος (γενν. 1934)

Τριανταφυλλιά

Το φως στο παραθύριν σου
τζ' ούλλη δροσιά στο στόμαν
τζ' ο ήλιος σαν τον τζύρην σου
πόν σου χαλά χαττίριν σου
δικιά σου ζωήν τζαι χρώμαν.

Τριαντάφυλλα τζ' αρώματα
τα σείλη τζ' η αγκαλιά σου
τζ' εσούνι ούλλον απώματα
της ομορκιάς καμώματα
σκορπίζεις τα φιλιά σου.

Συνάχτου πκιον, τριανταφυλλιά
μέν τα ξοδεύκεις τα φιλιά
τζ' έρχομαι γιω ξοπίσω

Παρέα μ' έναν ήλιο (1994). Μελοποίηση: Μάριος Τόκας.
Ερμηγεία: Δημήτρης Μητροπάνος - Κώστας Χατζηχριστοδούλου.

μαράζιν τρώει με αρσενικόν
'πού τα φιλιά σου μερτικόν
δος μου τζ' εμέν' να ζήσω.

Καμοί τζ' αναστενάματα
'πού δίπλα σου όπκοιος ρέξει
'κόμα τζ' ο αγέρας σταματά
- άκου, Θεγέ μου, πράματα -
φιλιά ζητά πέντ' έξι.

Τα σείλη μου δακκάννω τα
μ' αναπαμόν' εν βρίσκουν
γιατί ομπρός σου χάννω τα
τζαι διφασμένα τζ' άποτα
δίχα φιλίν μεινίσκουν.

Θεοκλής Κουγιάλης (1936-2018)

Στιχηρά αγάπης από τη μάνα

Όπου θκιαλλάξεις, γιόκκα μου, ρωτούν πόθθεν επήρες
τζ' είσαι πεντόλιρον γρυσόν που πάει σίλιες λίρες.

Έσεις αμμάθκια ολόμαυρα τζαι φρύθκια σαν το ρέλλιν
σ' ούλλον τον κόσμον 'εν έδει πιο όμορφον κοπέλλιν.

Χουμίζουν σε οι κορασιές, χουμίζουν σε τζ' οι ρκάες
θαρκούμαι τζ' αζουλεύκουν μου 'πό ούλλες τες μανάες.

Ο ήλιος άνταν γεννηθεί στ' αμμάθκια σου πεζεύκει
τζαι στα σγουρά σου τα μαλλιά πέφτει τζαι βασιλεύκει.

Ήλιε που πας στη μάνα σου, ήλιε που πας να δύσεις
αν δεις τον Κυριάκον μου, να μου τον σαιρετήσεις.

Έσγαφα με τα νύδια μου να 'βρω μιαν κρύα βρύση
να πίννει ο λεβέντης μου, σίλια γρόνια να ζήσει.

Τζ' α βρύση τραντακάννουρη, τρέξε να 'ποθολώσεις,
να πκιει ο γιόκκας μου νερόν τζ' ύστερα να μολώσεις.

Τζ' α Παναΐα Δέσποινα με τον Μονοεήν σου
να 'δεις τον Κυριάκον μου 'πού κάτω στην σσεπήν σου.

Ξέρεις της μάνας τους καμούς, ξέρεις 'πού μαύρα δάρκα
έβλεπε μου τον γιόκκα μου που 'ν' πά' στα όρη τ' άρκα.

Εγκώμιον, Λευκωσία 2000, σ. 26.

Άντης Χατζηαδάμος (1936-1990)

Οθέλλος - Δεισιδαιμόνα τζ' ο πάππαρος

Όπως όλοι γνωρίζομεν στον εικοστόν αιώνα
Οθέλλος έν' π' αγάπησεν μιαν Δεισιδαιμόνα.
Ήταν ο Οθέλλος όμορφος, ξανθός 'πού την Περσιάν
καλοσυνάτος, ήλαρος, χωρίς καμιάν κακίαν.
Η Δεισιδαιμόνα ήταν κοντή, πασιά 'πού τα Χολέτρια
ο τζύρης της ήταν βρακάς τζαι έκαμνεν αλέτρια.
Η τύχη τα 'φερεν ευτύς να συναπαντηθούσιν
μες στην αυλήν της εκκλησιάς τζαι να αγαπηθούσιν.
Λαλεί της εις τα περσικά «εγώ εννά σε πάρω».
Λαλεί του στα κυπραίικα «εγώ χέλω τον γάρον».

- Μεν σκέφτεσαι, χρυσάθθεμον, πνοή 'λαφριά τ' αέρα
μολόχα του γλυκού νερού, του νου μου αλατέρα.
Τον γάρον σου θα πάρουμεν μαζίν εις το παλάτιν
όπου θα τον εξέξουμεν πάνω στο αλακάτιν.

- Όι, εγώ τον γάρον μου χέλω τον να 'ν' κοντά μου
να αγκαρίζει το πρωίν, να σάιρετ' η καρκιά μου!

- Δαιμόνα μου, αγάπη μου, φως των μματογουαλιών μου
γάρους τζ' αρκάππαρους πολλούς έχω στο σπιτικό μου.

Τ' αμμάθκια της 'χαμήλωσεν η όμορφη νιοκόρη
τζαι με φωνήν μουρμουριστήν: «Χέλω τζαι πανεφόριν»
είπεν τζαι επετάλλισεν τα ματοτσίνορά της
τζ' έβκαλεν μαύρον στεναμόν 'πού τα πασιά βυζιά της.

- Μέν πλήσσεις, μέν βαρυγκομάς, άστρον τ' Αποσπερίτη.
Τον γάρον τζαι το παλτεσου θα το 'δεις μες στο σπίτι.
Ό,τι ζητά η αγάπη μου εγώ εννα της το έχω
να φύουμεν με το καλόν γιατ' άλλον 'εν αντέχω.

- Οθέλλε μου ηλιόμορφε, αφέντη της καρκιάς μου
Πετρόμπεη της αυλατζιάς, δόλωμαν της σκαρκάς μου,
έλα κοντά τζαι άκουσε τα λόγια που θα είπω
γιατί πολλές επάθαν την τζ' εμείναν δίχα κρίκκον.

Το μέσπιλον άμα ψηθεί τζαι φάεις τες κοκκόνες
έν' πιο γλυτζιές 'πού τους αθθούς που τρών' οι μυρμηόνες.
Τ' αγρέλια άμα έν' πικρά έχουν μεγάλην γλύκαν
μα εν' μανιτάρκα που βλαστούν 'πού κά' στην αλαδρήκαν.
Η μάνα εν' μάνα τ' ουρανού, ελάλεν μου μια θκειά μου
να την αφήσω 'εν μπορώ, εννα όσιστεί η καρκιά μου.

- Αθθόνερν της σεμωνιας, φυσή των αρχαγγέλων
περτικολαίμισσ' άβραφτη, τριαντάφυλλον κομμένον
τον γάρων τζαι το παλτεσου έσσω μου να τα φέρεις
την τσουρά τζαι τες όρνιχες τζαι τούτα αν τα θέλεις
όμως την μάνα σου σ' εμέ μέν την ξαναναφέρεις.

- Ρε κίλλη της Ανατολής, ζίζιφον σαπημένον
χαμνόλοε, φτανόκκελλε, πλάσμαν καταραμένον
η μάνα μου τί σου 'φταιξεν τζ' 'εν χέλεις να την ξέρεις;
Χα; Ρε σκαρφωμένε πακλαβά;
Ξέρεις, ρε τζιτρινότρισε, σε ίντα σπίτιν μπαίνεις;
Πικιάσ' τα μασκαραλίκκια σου, γίνου καπνός τζαι χάθου!
Ξικουρτισμένε τταμπουρά!

Εδάκκασεν τα σείλη του τζ' επύτησεν το γαίμαν
άπλωσεν τες σερούκλες του τζ' έπκιασεν τον αγέραν
τραβά τζαι την πιστόλαν του τρεις σιπεθικίς τής σύρνει
(πά' στην νουράν του πάππαρου πιάννει την τζαι την δήννει).
Κάτω χαμαί να λαχταρά πέφτει η Δεισδαιμόνα
τζ' ο Οθέλλος πά' στον πάππαρον φεύκει για την Λεμόνα.

Χολέτρια: κοινότητα στην επαρχία Πάφου

Ωδή προς τριανταφυλλένιες βορβοπηλιές

Ω χνουδωτές εφτάχορδες λαχταριστές λαψάνες
βουβαλοκέρατες οπλές Ριχάρδων μαντζουράνες
στο Ναύπλιο αναπάντεχα να συναπαντηθείτε
να πιείτε γάργαρο νερό να σφιχταγκαλιαστείτε.

Να βγείτε πά' στον Υμηττό να κλάψετε με πάθος
να βγει το άχτι απ' την καρδιά κι από την κάτω γνάθος
τραγούδι να βροντήσετε να φοβηθούν τα όρη
να βκουν στον ήλιον οι 'πουρκοί να βκουν τζ' οι γριτζελλόροι
ν' ακούσουν το τραγούδι σας να σιονωστεί το κλάμαν
να πάν' τ' αδράχτια να χωστούν πουκάτω 'πού το σάμαν.

Έτσι ξιουρίζει ο Εβκενής τους κρόγκους της Λαόνας
με τριανταφυλλόνερν τζ' αθθούς της ανεμώνας
ταΐζει τους τζαι σάντουιτς τζαι σέβεν α τζαι πέπεισι
ακόμα τζαι πεντόλιρα διά σ' όποιον αντέξει

Ξιούρισμαν δίχα σαπουνιάν με μιαν μασσήν φαρσέτταν
μουστάτζιν, γένιν τζαι λαιμόν τζαι την δεξιάν παρπέτταν.

Ζανζουέρα, Λευκωσία 1990, σ. 11-12, 20.

Κώστας Γραικός (Κώστας Καρατσιόλης, 1937-2012)

Ερωτικά

Ούλλοι λαλούν βασιλιτζιάν τζαι κρίνον την αγάπη
'μμά 'ν τζαι κρατούν με τον βορκάν, πκοιος ήτουν, πκοιος τα είεν,
γερνούν τζαι πάσιν, ξεφυχούν, ήτουν ψευκιά τζ' επήεν.
Μα το θρουμπίν στο καύκαλλον σειμώναν καλοτζαίριν
τζειαμαί: μυρίζει τζαι γερνά με τ' ακριβόν του ταίριν.

Επέμπασιν μηνύματα του Χάρου να ξιχάσει
τες κορασιές τες όμορφες, τζ' ελάλεν τους πειράζει
μ' άμμιαν εφάνηκες εσύ τζ' εγλύκανεν η πλάση,
αζούλεφεν τζ' εδέρνετον τζ' έφαν τον το μαράζιν.

Φτωχοπλάσματα εν' ούλοι π' αγαπούν τζαι παραιτούν τα
τζ' ύστερα πούννά γεράσουν - γρόνια μου καλά τζ' πού 'ν τα -
έναν κλάμαν η ζωή τους που 'μειναν γεροπαπάρροι
τζ' 'εν ιβρέθεται κοπέλλα - να 'ν' τζαι ρκα - για να τους πάρει.

Έκατσεν τζ' εχουμίζετον η πέρτικα στα όρη
πους έν' πουλλίν περήφανον τζαι ξώπρωτο στα κάλλη
μες σ' τούτον ούλον τον τουνιά, μα 'ν' ψέματα της, κόρη,
γιατί εσέναν 'εν τζ' έσει για να σου μοιάσει άλλη.

Ερωτικά, Κύπρος 1981, σ. 8.

Κώστας Βασιλείου (γενν. 1939)

Το στοιδεión

Να πνάσει νάκκον τζαι ο Αυξεντίου στα σχολεία
που τον πιλατεύκουν τόσα χρόνια οι δασκάλοι
σαν το χταπόιν πάνω στα θρανία.

Σαράντα χρόνια εδιαν γυρόν 'πού το τειδιόν
όπως τον Έκτοραν, να μας 'ποσπάσει
σαράντα χρόνια εβούραν όπως το στοιδεión
καπάλιν, δίχα να ησυχάσει:
ώσπου ένωσεν πίσω του τον Σολωμόν
τζ' εποταβρίστην τζ' έδωκεν του την σκυτάλην
τζ' έκατσεν να πνάσει.

Έκρουζεν τόσα χρόνια όπως την λατζίαν πά' στο βουνόν
τζαι δεν εβρέθην έναν πλάσμαν να του βρέξει τα μαλλιά του·
ώσπου μιαν 14 τ' Αούστου έδωκεν του η χάρη της
τζ' έπεσεν μια θεοτιτζή 'πού τον ουρανόν
τζ' εσβήστηκε η λαμπρατζιά του
τζ' εκρουάνασιν τα κόκκαλα του.

Η Ένωση

Μιαν ζωήν με την Ένωση·

αναγιωθήκαμεν με την Ένωση
της Κύπρου με την Ελλάδα
εγεράσαμεν με την Ένωση
της Κύπρου με την Κύπρον
τζ' εννα πεθάνουμεν με την Ένωση
της Κύπρου με τ' ανάθθεμαν.

Καλά να πάθουμεν·

είχαμεν Ένωση χρυσάφιν μες στα όερκα μας
την Ένωση της Κύπρου με την Κύπρον μας
μα 'εν επήραμεν χαπάριν
τζ' εγυρεύκαμεν την Ένωση της Κύπρου με τ' ανάθθεμαν
τον ουρανόν τζαι το φεγγάριν·
μάγκουμου να μάθουμεν;

Εγκώμια

ζ'
Πηαίννετε φέρτε του τον Παντελήν Μηχανικόν
για να του καταθέσει
έναν τραούδι του λεβέντη του του Ριμαχό
που έσσυφεν τζ' εφίλησεν το χώμαν
'πό τζει που έρεσσεν περήφανη τζαι ακατάδεκτη
η αγαπητιτζή του η Ριμαχόνα
τζ' αναγελούσαν ούλλοι 'πού γυρόν
πως ήταν βλάκας τζαι μαλάκας
τζαι τζείνος, για το γινάτιν τους
για να κάμει τον κάθε ρέμπελον
να σακρίσει τζαι να σπάσει
για να βιώσει ούλλα τα στόματα
εξανάσσυφεν τζ' εξαναφίλησεν
τζ' ανακάτωσεν με τα όερκα του τα χώματα
ώσπου τζαι ήβρεν έναν της φιλίν
τζ' άννοιξεν τες αλάτες του
χαρούσιμος, για να πετάσει.

Ο Κανόλλος, Λευκωσία, Αιγαίον, 1997, σ. 21, 40, 60.

Η Φόνισσα του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη η Χαδούλα η Φραγκογιαννού

π' άμαν εποτζοιμήθηκεν μέσα στον σπήλιον που εχώννετον τζ' είδεν εις τ'
όρομαν της πως εγέννησεν τρία μωρά, που εκρεμμαστήκαν στον λαϊμόν της
σαν το κομπολόιν να την πνίξουν τζ' ελαλούσαν της: «Εγώ είμαι η Ματούλλα,
εγώ η Μυλσοούδα η μικλή τζ' εγώ η Ξενούλλα, τα κολιτσία σου, εσού μας
έκαμες, εσού μας εγέννησες στον άλλον κόσμον, φίλα μας, βύζασε μας, δώσ'
μας μαμ, κάμε μας νάννι», Πάρτε νάκκον 'πομονήν, κοράλλες μου, λαλεί τους·
όι πως εννα καταφέρω να γεννήσω την Χαδούλλαν μου, που την κουβαλώ
εξήντα γρόνια μέσα στην τζοιλιάν μου πεθαμμένη· μα τωρά που ήβρα τ'
αρσινικοβότανον, είμαι αγκαστρωμένη έναν γιον Διαμιάντην, που με κάμνει
αρκομούτσουνην, αδρωπογεναίκαν, με μουστάτζια, τζαι νάθω τον να με
κλοτσά όπως εκλότσαν ο Γριστός την Παναϊαν τζ' ο Αλέξαντρος την Ολυμπίαν·
τζ' άμα γεννηθεί, εννα μας κόψει με την πάλαν του τα γόρδια, να μας
'ποσπάσει 'πού τα κάστια του κόσμου.

Το Ίλιαντρον, Λευκωσία 2000, σ. 24.

Τα αμολόητα (4)

2.

Αγάπη μου, αγάπη μου,
αγάπη μου αγρότισσα,
αγάπη δευτερκώτισσα,
δέσποινα τζαι τζυρά μου·
που κάθεσαι σ' έναν κρεμμόν
'πού πάνω 'πού τον ποταμόν
πέρτικα πετροπέρικα
χρυσοσπηλιώτισσα μου·
θα βκω τα σκαλοπάθκια σου

πάνω στα γόνατα μου·
θα βκω με τες λαμπάδες μου
τζαι τα εξαπτέρυγα μου·
να παίξω τες καμπάνες σου
να σε δοξολοήσω·
να 'ποσσεπάσω τις ποδικιές
σου, να σε προσυνήσω·
να μπω μέσα στον σπήλιον σου
τζαι να σε λουτουρκήσω.

4.

Εφές εθώρουν όρομαν
πόπαϊζαν οι καμπάνες
μεσάνυχτα, νταν νταν, νταν νταν
να πάμεν στον Κανόλλον
τζ' εγύρισα τζαι είπα σου
νείεν ήταν βωβώσω
αντί να πάμεν εκκλησιάν
να μείνουμεν αγκάλια
κάθε καμπάνα τζαι φιλίν
κάθε φιλίν τζαι βούκκος
κάθε καμπάνα τζαι κουσπίν

κάθε κουσπίν τζαι κούσπος
εσού να είσαι η εκκλησιά
εγώ η λουτουρκά σου
εσού να είσαι η λαμπρατζιά
εγώ η λαφοφονιά σου
εσού να είσαι η καμπαναρχά
εγώ η αναστασιά σου
νταντανταντάν, νταντανταντάν
νταντανταντάν, νταντανταντάν
νταντανταντάν, νταντάνταν.

Η θκεια μας η Γιουγκοσλαβία, Λευκωσία, Αιγαίον, 2009, σ. 101.

Άντης Ιωαννίδης (γενν. 1939)

Άπατρις ύπνος (απόσπ.)

[...] λόγια που δεν εχάθησαν κι ούτε ποτέ βρεθήσαν
τραυλή σιγή μὲν ακουστεί κλεισμένη στο πιθάρι
υπόκωφη σιωπή να μὲν φανεί μὲν ειπωθεί να εἶναι
νάμαν το χώμαν της αυλής πίσω τζαι να μ' εφέροναν
νάμαν νερόν τζαι ν' άθθιζα χόρτον φτερόν με φύλλα
νήμα ναός ζωσμένος κρίματα ανομήματα
χέρσα χώματα περίχωρα χωράφια παρακλήσεις
φύλλα ελιάς στο καπνιστήριν μετάνοιες δεήσεις
εικόνες των νερών
στο θόλο των φαλμών λιτάνευαν τα νέφη
'πού τον καμόν εβκάλασιν στην κόρμην τους αγκάθκια
να μὲν φανούν να μὲν χαρούν εχώννουνταν εκρύφαν
εσκάβκασιν τζ' εχώννασιν το χώμαν στες αυλάδες
στους στοιασμένους ποταμούς τζαι τα πηλά στα σπίθκια
οι ψαλμουθικίες τζ' ο θυμιατός μες στα νερά ψαλτήριν
λάμνουν τ' ανεμοχάλαζα καθαρητόν λουλλάτζιν
απλώθουν νέφη στα δεντρά πλυνίσκουν τα σεντόνια
χταρμένα ρούχα απλώθουσιν τα φύλλα που φορούσιν
ανάβλυζε ο φλοίσβος

κάτω από τη φτερούγα πετούσε η σκιά
μες στες λεκάνες των δεντρών ελίμναζαν οι θάλασσες
αγέρηδες ανέμοι βάραιναν έγερναν τη στάθμη του πυθμένα
ν' ανοίξει η κοίτη της δεξαμενής ν' απλώσει να χωρέσει
το σύννεφο να σέρνεται στο διπλανό τον ύπνο
δεντρίν λευκάριν λλιόκορμον κλωνίν εις τα πελάη
σε πκοια νερά εστάθηκες τζ' εχάθης 'πού το φως μας [...]

Άπατρις ύπνος, Αθήνα, Το Ροδακίό, 2018, σ. 13-14.

Ανδρέας Κατσούρης (γενν. 1940)

Γενοκτονία

'Εν έν' προχτές που 'παίζαν τζ' εγελούσαν
τζαι του πουλιού το γάλαν
εταΐζαν το στους στρούφους της αυλής τους
να μαλύνουν;

'Εν έν' προχτές που 'κόφκιν τζαι σκορπίζασιν
τραντάφυλλα τζαι γιασεμιά
πά' στα μαλλιιά τζαι τες ποθικίες των κοπελλούων;

Τζαι σήμερις ξυπόλητοι τζαι νησιτιζοί
γυρνούν τζαι θκιακονούν
τζαι στέκουνται βουβοί τζαι μαραμμένοι

Τζαι σήμερις
σέρκες σέρκες κρατούν νεκροί
στην γην αγκαλιασμένοι
κότσινα τραντάφυλλα
στην Λευτερκάν κανιόσιν τα κορμιά τους.

Χαροκαμένη Κύπρος, χ.τ.έ, 1974, σ. 20.

Κυριάκος Χαραλαμπίδης (γενν. 1940)

Των Ολυμπίων

Μέρα πιγιμένη στις δροσιές. Η μάνα από τα Λύμπια
πηγαίνει στη Βασιλική τη νύφη της και λέει:
«Ο Μιχαήλης, ξέρω το, 'εν θα ξανάρτει·
παντρεύτου, κόρη μου, σγοιον είσαι στον αθθόν σου».
«Και πώς το ξέρεις, μάνα, πόθθεν έμαθες το;»
«Λαλεί μου το η προαίστηση, κοντεύκει χρόνος».

Βγάξει τα μαύρα η κόρη, μπαίνει στ' άσπρα,
βαδίζει σαν σε ξόδι για την εκκλησιά.
Γεννά παιδί, του δίνει τ' όνομα του νεκρού.

Θόλος, Αθήνα, Ερμής, 1991, σ. 30.

Το μίζαρον

Είχα, λαλεί μου η μάνα μου, έναν μίζαρον
φερμένον 'πού τον Άην Τάφον, μες στ' αρμάριν.
Εθώρουν το τζ' εσάιρουμουν· θα 'σδέπαζεν
εις τον θαφκειόν το σώμα μου τζαι θα 'σεν
ρούχα της φορεσιάς της η ψυχή μου.

Ήταν του Μάη τραντάφυλλα
τ' Αούστου μήλα κότσινα
μα 'ρτασιν ούλλα 'πούκουππα
γοιον τα στρουθικιά επετάσαμεν
δκυο κλάτσες παραδκιάνταλες
μάγκουμου 'εν εξόρτωσα
να πιάω, επολειφτήκαμεν
την κούππαν του νερού.

Λιοβούττιν· ᾠποτισίρωμαν –
εχάσαμέν τα ούλλα

τῆσαι το μίζαρον.

Μεθιστορία, Αθήνα, Ἄγρα, 1995, σ. 90.

Της αγάπης

Αθθοφορούσα μου τῆζυρά που το φιλίν σου τρέμει
άμαν το σουῆζει ο άνεμος τῆζ αρπάσσουν το οι αντζέλοι.

Αθθοφορούσα μου τῆζυρά που το φιλίν σου ξέρει
ότι το σουῆζει ο άνεμος τῆζαι τρέμω μέν τῆζαι τρέμει.

Κυδώνιον μήλον, Αθήνα, Ἄγρα, 2006, σ. 155.

Πολύβιος Νικολάου (γενν. 1941)

Το σονέτο της Αμολότηης

Ἐνα χρόνο κι ένα μήνα
έκαμε σαμμοῦτι νήμα
κι έκατσε να το λενίσει
από φτιν ώς φτιν της κάττας

Κι επετάχτην το ποντίκι
από μέσα στο βολίκιν
κι εσκαντάλισε την κάττα
κι εσαντάνωσε το νήμα

Κι έβαλε φωνή μιτσία
κι έβαλε φωνή μεάλην
Πού ᾠστε κείνες πού ᾠστε τούτες
πού ᾠστε δώδεκ' αναράδες
να διαλύσετε το νήμα
που ᾠσαντάνωσεν η κάττα.

Μακρόνησος, Λευκωσία, Κυπρογένεια, 1987, σ. 29.

Τραγούδι της Κουλλούς

Ο έρωσ τίκτει το φιλίν και το φιλίν τον πόθον,
ο πόθος δίδει μέριμνας, έννοιάς τε και φροντίδας.

Βασίλειος Διγενής Ακρίτης

ᾠΠού τον καιρόν που ᾠκρέμμασε μες στους γιαλούς ο Πλάστης
την γην, κι επλώθηκεν παντού του γένους μας ο αρχάστης,
ο έρωτας γεννά φιλίν κι οι π' αγαπούν διούν το.

Τούτο το άδολο φιλίν ούλοι οι λας τιμούν το
γιατί έν' πράμα φυσικό κι όσοι το πράσσουν λέςιν
έν' ξώπρωτο μυριστικό στης ζήσης το νεφέσιν.

ᾠΜως φιλίν παράβουλο, φιλίν που έχει ψέμα,
πουλιέται και ᾠγοράζεται, και γίνεται και θέμα
να κουμαντάρει η πονηριά και να δρακιάζει ο φτόνος,
φιλίν που καταντά γιαρράς, κόντρα, αγκάθθιν, πόνος,
έχει κι άλλα παράπισω πόρχουνται λλία λλία
και μάσθαλλα του Λεοντή που ηύρεν την αιτίαν
ότι πως έν' το φταίσιμον του πορνικού δαιμόνου

και πως φιλίν παράβουλο μιτσοκαμμά του φόνου.
Πάρτε το ως παράδειγμα την πρωτινήν Ελένην
που το φιλίν που έδωκε σ' έναν κεντικελήνη
έκαμε κόσμον και τουνιά να σφάζουνται στην Τροϊαν

και να χαθούν μες στους γιαλούς εκατοστάες πλοία.
Αν θέλετε και δεύτερο, διαβάστε για την Εύαν
που εφίλησε παράβουλα έναν χαλακατέβαν
κι εγίνην τούτον το φιλίν η πρωταρχή κι η αιτία
και τα μασσά τ' αρχόμηλα να πάρουσιν αξία.

Για τρίτην έχω στη σειράν την καμηλο-Καμίλλαν,
άνοστη μες στες άνοστες κι έσπειρε τόση ζήλα!

Στ' αδσέλια του Καραολή τούτη εμαρουτζήθην
κι η Αρτεμού η γεναίκα του – εν' και του γελασμάτου –
μ' έναν σεΐζη Μισριλήν στον στάβλον εφιλήθην.

Τα πονηρά φιλήματα εμέλλαν στον καιρόν μας
να παλαβώσουν τον τουνιάν και ᾠκόμα μη καχόν μας.

Μα όμως μονοκάνταρα να τα ζυάσεις ούλα,
μαζί και όσην έσπειραν στ' αντρώγυνα αζούλαν,
το φίλημαν που έδωκεν η Μονικκού του Κλείτου
νάεν το βάλεις εις το ζυν εννα βαρεί περιτού.

Τούν' του φιλιού ταιρακάζει του να πω την ιστορίαν,
πόθθεν εν' που ξεκίνησεν και ποιαν είχεν πορείαν,
ποιους έπιαν στο κολάνιν του και ποια ᾠτουν η αιτία.
[...]

Τραγούδι της Κουλλούς, Λευκωσία 2004, σ. 7-9.

Μυριάνθη Παναγιώτου-Παπαονησιφόρου (γενν. 1941)

Ο άντζελος

ᾠΗμουν ελεύτερον πουλλίν
μέ πίσω μου μ' ομπρός μου
μα ᾠδσιάστηκα έναν άντζελον

τῆζαι ᾠπού τον χασκιασμόν μου
ήρτεν ο κόσμος ᾠπόκουππα
τῆζ' εζόφωσεν το φως μου.

Ήπου τότες έρεξεζ τζαιρός
αλάγια δλιόνια
ασπρίσαν τα μαλλάτζια μου
περίτου 'πού τα τζιόνια
ο άντζελος εγέρασεν
τζ' εγιώ μετρώ τα γρόνια.

Τραντάφυλλα τζ' αγκάθκια, Λευκωσία, Αιγαίον, 2009, σ. 52.

Της καρκιάς

Ούλλου του κόσμου ο Θεός
θκια του καρκιάν αρσάλιν
μα μέναν ήτουν 'πού σουβάν
τζ' εγίνηκεν αρβάλιν.

Τούν' την καρκιάν μου την φτανήν
πρέπει της να την δήσω
να βάλω αλύσους 'πού γυρόν
τζαι να την ρομανίσω.

Να βάλω τσακροκλειωνιάν
να σύρω τ' ανοιχτάριν
να συναχτεί, να σωρευτεί
να μέν με κουμαντάρει.

Ξιλαμπρακά τζαι 'πόψε το φεγγάριν

Ξιλαμπρακά τζαι 'πόψε το φεγγάριν
ίσια 'πού πανωθκιόν τ' Αϊ-Λαρκού,
να μου 'καμνεν ο Πλάστης μου την χάρην
να 'βρέθουμουν τζ' εγιώ 'πού μιαν ακρούν,
ν' ασκόπουν τα χωρκά μας 'πού τζειπάνω,
να κατεβώ στην γην της Μεσαρκάς,
αντάτζια να θερίσω να 'ποκάμω,
βρόκκον να πκιω νερόν 'πού της Τζυρκάς.

Ξιλαμπρακά τζαι 'πόψε το φεγγάριν,
στον πύρκον του Οθέλλου παρπατά,
κρεμμά στην θάλασσαν μ' έναν κοντάριν,

μπλέει γυρόν τζαι τριαλλοκοπά,
στον Άμμον χώννεται χρυσόν γυλάριν,
γοργόνα πά' στην ξέρην τζ' αρωτά.

Σε γνώριμες ράγες, Θεσσαλονίκη, Γερμανός, 2018, σ. 40, 55.

Τωρ' άλλον άντζελον θωρώ
να στέκεται καρτζίν μου.
Φορεί σπαθικιά στην κόξαν του
τζ' έν' μασαιρικά το 'δείν του.
Φύε, λαλώ του, τζ' άφησ' με
'εν ήρτεν το γυρίν μου.

Λαλώ της: κάτσε ήσυχα
τζαι μέν μου παντουρίζεις.
Εθάρρειες είσαι μωρόν
τζ' ούλλον το κόσμον 'ρίζεις;

Έσεις τζ' εσού τα δίτζια σου
μα ίντα να σου κάμω
που 'παιξεν ο 'πολογιαστός
τζ' επόζαρεν ο γάμος;

Κάτσε τζ' εσού στην κάτσην σου
κάμε μου τούν' την χάρην.
Μα τζείνη παίζει φκια κουφά
πως 'εν έδει χαπάριν.

Μιχάλης Πασιαρδής (γενν. 1941)

Βασίλης Μιχαηλίδης

Έν' καρκιοφλόισμαν που φέγγει μες στ' αμμάδκια σου
που τα δικλάς τζαι στέκουν καρφωμένα!
Τα σείλη σου που είπαν το τραούδι μας
έν' που το είπασιν τζ' έν' έτσι σφαλιμένα!

Ο δρόμος της ποίησης Α', Κύπρος 1970, 1999, σ. 234.

Κυπριακή διάλεκτος Ι

Να σβήσει έτσι εύκολα το «τζαι»
που 'λάλεν ο παππούς μου τζαι η στετέ μου,
τ' «ώρα καλή σας, χωρκανοί», «καλώς ορίσετε»,
'εν το πιστεύω να γινεί εγιώ ποττέ μου.

Κυπριακή διάλεκτος ΙΙ

Ε(δ)ώκαν ούλλοι πάνω σου τζαι μάχουνται
μ' ό,τι τζ' αν πουν για σέν' έν' μουσκουρούδκια·
μέσα στους γρόνους γοιον το 'νίν έν' που δουλέβτηκες
τζ' έφεξες μέσα στου Βασίλη τα τραούδκια.

Ο δρόμος της ποίησης Β', Κύπρος 1976, σ. 84, 85.

(στους παλιούς ρυθμούς)

Φέρτε μου το παλιό δικιολίν τζαι το παλιόν λαούτο
με κόρτες πόν' ανταχτερές για το τραούιν τούτο

Θωρώ τον Πενταδάκτυλον που στέκει πικραμμένος
με τους αλύσους τους χοντρούς σαν τον ληστήν δημμένος

Να πκιάω στράτες των πουλλιών να πάω το Καρπάσι
να δω φίλους τζαι συγγενείς τζει κάτω πώς τα πάσι

'Πού την Τζερύνειαν έρχουμουν εφές εις τ' όρομαν μου
τζ' οι πέτρες εφωνάζαν μου - εξέραν τ' όνομαν μου

Της Αμοχούστου θάλασσα, της Μεσαρκάς αλώνια
ζυμώννει ο πόνος το ψουμίν να φάν' παιδικιά τζ' αγγόνια

Σερκές σερκές επκιάσασιν τ' άστρα στον ουρανόν μας
τζ' είπαν: «'εν χωρίζουμαστιν στον τόπον τον δικόν μας».

Ο δρόμος της ποίησης Γ', Κύπρος 1977, σ. 35.

Τετράστιχα

23.

Τα τζύμματα της θάλασσας μέ πνάζουν μέ τζοιμούνται
ούλα που να παλεύκουσιν τζ' ούλα που να φιλιούνται·
έν' όπως τ' αγαπόμισος σαν τζείνους που μαλλώνουν
που ππέφτουσιν 'πού τον κρεμμόν τζαι μες στο χας μερώννουν.

34.

Στ' αμμάδκια σου ο ουρανός εν' γοιον ζωγκραφισμένος
μα 'ν' άλλος ουρανός κρυφός 'πού μέσα τους γραμμένος
τζ' εν' τζείν' τον άλλον που κρατείς τζ' εν θέλεις να τον 'φήσεις
για τούτο μιαν ζωή λαλείς πως 'εν θενν' αγαπήσεις.

Τετράστιχα, Λευκωσία, Αιγαίον, 1999, σ. 29, 40.

Τζυπριανός

Είδ' όρομαν την συκαμιάν τζαμαί πόν' το Σαράγιο
τζ' έναν που 'φέρνασιν καρτζίν, στητόν όπως τον άγιο·
εφόρεν ράσα, τζαι στο 'δείν τζαι στο ραφτόν του στόμα
σαν να 'φανέρωνεν πολλά 'μμά 'κρυβκεν τζ' άλλα 'κόμα.

Τζείνοι που τον εφέρνασιν εφαινούνταν χαμένοι
σαν τους σβηστούς τζαι 'πόμακρους σαν να 'ταν πεθαμμένοι.
Αφήκαν τον τζ' εκάμαν τζει δίχως να πεις πως φεύκουν
τζαι λάχει να τους γρειαστούν, λάχει να τους γυρεύκουν.

Τζαμαί που τον αφήκασιν, τζείνος εί(δ)ε γυρόν του
εδίκλησεν 'πό τζει 'πό δα τζ' έκαμεν τον σταυρόν του·
τζαι σαν να συλλοϊστηκεν πως οι τζαιροί τζ' αν πάσι,
κανέννας 'εν εβρέθηκεν 'κόμα να μας 'ποσπάσει.

Έν' τζείνος, είπα μέσα μου, 'ννά τον κρεμμάσουν πάλε,
– κραείς την τη συρτοθηλιάν, εις τον λαιμόν του βάλε –
σαν ν' άκουσα 'ναν να λαλεί, τζ' είσεν πολλούς γυρόν μου,
τζ' εμάχουμουν τζ' επάσκιζα να κρύψω τον καμόν μου.

Έθελα τζείν' την σταλαμήν κοντά του να βουρήσω
τζ' όσα 'γινήκαν ύστερα να του τα 'μολοήσω.
Να πω γι' όσα 'γινήκασιν στους γρόνους τους δικούς μας,
π' ο τόπος άψεν τζ' έκρουσεν, τζ' 'εν το χωρεί ο νους μας. [...]

Πόσοι καμοί τζαι στεναμοί τζαι πόσος τόσος πόνος
πά' σ' τούν' τον τόπον τον καλό, που μοιάζ' η μέρα χρόνος,
γιατ' 'εν εχόρτασεν χαρά, έν' πάντα πικραμμένος
τζαι ποταμός τα δάρκα του, γρόνια κατεβασμένος.

Πόφευκα εί(δ)α τζ' έναν 'νίν χαμαί στην γη μπημένο,

ήταν βαθκιά, βυζακωτά στο χώμαν σφηνωμένο·
τζ' εφάνην μῶσεν μήνυμαν κρυφό για να το πέψει,
πως η σκλαβικιά εννα χαθεί τζ' η λευτερκά 'ννα φέξει!

Τζαι πάλε τον Τζυπριανόν εί(δ)α τον που επέρνα,
ήταν ψηλά στον ουρανόν, τωρά 'εν τον εφέρνα(ν)·
εκράεν το πικρό ὄσινίν που 'βάλαν στον λαιμόν του,
τζ' είσεν πουλλιιά 'πού δίπλα του τζ' άλλα 'πού πανωθκίόν του.

Τζυπριανός, Λευκωσία, Αιγαίον, 2014, σ. 9, 11, 19, 21.

A. K. Τόφαλλος (γενν. 1943)

Εποστομώθηκα σε

Αγγρίστης;
Εμουγιάστηκες;
Έπιασεν σε τ' αμμάτιν;
Εγίνης τζίτρινη τζερίν!
Έφαν σε το γινάτιν!
Τζαι φταίουν σου τα ρούχα σου
τζ' έκαμες με σακκάτην.
Έφταιξα σου;

Με την γλώσσαν της στετές μου, Λεμεσός, Αριστοτέλους, 2018, σ. 39.

Υστερκά

'Πού τον τζαιρόν που 'πλάστηκα,
που 'μουν μωρούιν μιαν μπουτσίαν,
παλιώννω με τον θάνατον.
Διά ππουνιάν, δικιω του κλοτδιάν
τζ' έτσι η ζωή δικιαβαίννει.
Τα χρόνια δικιω τζεραστικά
πέρχικμον τον καλάρω
για να με χώσει μιαν μερκάν
να μέν πέψει τον χάρον.
Μα τζείνος, όσα του τζερνάς
τζ' άλλα περιτου θέλει.
Τζ' ύστερον, πά' στην υστερκάν,
γοιον λείψουν τα τζεραστικά,
έρκεται τζείνος τζαι τζερνά
– πρώτην βολάν, στερνήν βολάν –
φαρμάτζιν τζαι δικιαβαίννει.

Επέλλανες;
Ίντα 'παθες, χαρώ σε,
τζ' ούτε έναν λόον 'εν λαλείς;
Εκλειοστόμιασες, θωρώ σε.

Ούσσου, λαλεί μου, τζαι κανεί!
Εποστομώθηκα σε.

Η νοσσιά

Η νοσσιά μου τζυνηά με,
όπου πάω έν' ταπισών μου
Μιαν θωρώ την στο πλευρόν μου,
πότε πίσω πότε ομπρός μου.
Σαιρετώ την, σαιρετά με,
νεύκω της τζαι νεύκει μου
τζαι ρωτώ την πού 'ννα πάμεν.
Μουλλωτή τζείνη 'κλουθά με,
τζ' αν της δόξει για να φύει
εννα 'ν' βούττημαν του νήλιου.
Τζ' ύστερον, νύχτα πισσούριν.
Κάτω εγίω 'πού το τζιούριν
τέλεια εννά 'μαι μανιχός μου,
τζ' η νοσσιά πῶξω του σπήλιου.

Μικροφιλογικά 46 (2019) 110-111.

Παύλος Λεοντίου (γενν. 1945)

Κοπιάστε στο τραπέζιν μας

Ευλοημένη ας έني
η σούβλα, το σουβλάκιν τζαι η δεφταλιά.

Ευλοημένος ας έني
ο σουτζιούκκος, το κκιοφτέριν τζαι η πασπαλιά.

Ευλοημένον ας έني
το περτίτζιν, η όρνιθα τζαι τα πουλλιιά.

Ευλοημένα ας έني
τα πουρέκκια, οι πίττες τζαι η δαχτυλιά.

Κοπιάστε, / χωραΐτες τζαι χωρκανοί,
δικοί τζαι ξενιτζοί.

Κοπιάστε, / βρακάες τζαι πανταλονάες,
τίτσιροι τζαι φουστανελλάες,
κορούες τζαι μανάες.

Κοπιάστε, / μαύροι, άσπροι, τζίτρινοι τζαι μελαφοί.
Κοπιάστε, / να φάμεν 'πού το ίδιον ταψίν.

Κοπιάστε στο τραπέζιν μας
ένας προς ένας,
πῶξω να μέν μείνει κανένας.

'Πόψε εννα φάμεν καλά
'πόψε εννα πκιούμεν καλά.

'Πόψε εννα κάμουμεν ζιαφέττιν
κάμνετε ούλλοι καϊρέττιν.

Φέρτε μας / τρεις μερίδες κλέφτικον
τζαι τρεις λαόν στιφάδον,
χαλλούμιν αιγινόν,
λουκάνικον κρασάτον τηνητηόν.

Φέρτε / περτίτζιν του βουνού
τζαι όρνιθαν του κάμπου.

Φέρτε μας / τζαι μιαν πότσαν κρασίν,
ζιβάναν τζαι ρατζίν,
κονιάκκιν της οκκάς
τζαι ούζον της καλορχάς.

Ελάτε, κάτσετε μιτά μας.
Στην υγειάν σας, στην υγειάν μας.

Η ώρα η ευλοημένη.
Η ώρα η καλοφερμένη.

Φάτε καλά, πκιέτε καλά,
να πάν' τα βάσανα στον κάτω μαχαλλά.

Πάμε με τ' αλακάτι, Λευκωσία 2002, σ. 76-77.

Σωτήρης Π. Βαρνάβας (γενν. 1948)

Το λαούτον

Είδεν ο τζύρης μου έναν λαούτον
τζ' έγλεπεν το τζ' έσσεπεν το.

Λαλώ της μάνας μου έναν πρωίν:
«Ίνταμπου θέλει τούτος ο ξένος;»
«Άκουσα τον να λαλεί
ήρτεν να πκιάσει το λαούτον».
«Δκιώξε τον, μάνα, δκιώξε τον».
«Μιτσή, εσούνι μέν έσεις έννοιαν,
μέν 'κρώννεσαι ίντα λαλεί».

Μιτσής εγιώνι είχα την έννοιαν
τζ' εκρώννουμουν 'πού την αυλήν.
Επούλησεν το δκυο σελίνια
για ν' αγοράσουμεν ψουμίν.
Τζ' ανάγισεν με τζεϊν' το λαούτον.

Μπαίνω σε φούρνον τζ' αντί ψουμίν
μυρίζουμαι λαούτου ττέλια.

Μικροφιλογικά 36 (2014) 61-62.

Τα κουπάθκια

Αντάν ερέσσαν τα κουπάθκια
τζαι οι κουέλλες ούλλες ὄσυφτές,
αφρός της θάλασσας θαρκούμουν ήτουν
τζαι ποταμός οπού τζυλά,
ήτουν σαν έρεσσαν το σιόνιν,
μια μελωδία τα καμπανούθκια,
ὄλια φκιολιά, ὄλια λαούτα,
τζαι ο βοσκός με το πιθκιαούλιν
ετράβαν τα κατά την μάντραν.
Τζ' έρεσσαν με το καπριολίν του

τζ' έρεσεν με τες φοράες,
αφέντης ήλιος ο βασιλιάς.
Τζ' άρπασεν φωθιάν η δύση,
τζ' άρπασεν φωθιάν το χώμαν,
τζ' άρπασεν φωθιάν η καρδιά μας
τζ'αι 'ποκρατεί ως τα τωρά·
τζ' ύστερα 'φχαίννασιν τζ'αι τ' άστρα.
Παθκιάν παθκιάν τζ'είν' τα χωράφκια
ξέρω τα τζ'αι παρπατώ τα
με βροσήν τζ'αι με λιοπύριν·
πάω τζ' έρχουμαι 'πού τότες
τζ' είμαι τζ'ειαμαί με τα κουπάθκια.
Είμαι τζ'ειαμαί αντάν γαλεύκουν
τζ'αι στον γιαλόν αντάν τες λούννουν
τζ' είμαι τζ'ειαμαί με τους βοσκούς,
άμαν παχτώννουσιν τα 'ποστραδύθκια,
τζ'αι πάω τζ' έρχουμαι με τα κουπάθκια.

Μικροφιλολογικά 40 (2016) 62.

Αντώνης Πιλλάς (γενν. 1950)

Κυπριακή διάλεκτος

Κουβέντες, λέξεις βαρετές, γεμώννουν σου το στόμαν,
κρατούσιν 'πού γεννιές γεννιών τζ'αι στέκουσιν ακόμα
(όρομαν, αντζελόσσιασμα, αντζειόν, βους, ανοιχτάριν),
γεννήματα καρκιάς τζ'αι νου πόχουν μεγάλην χάρην.

Ππέφτει η νύχτα

Ππέφτει η νύχτα δροσινή σαν ευλο(γ)ία
του Θεού τα πάντα να ὄσεπάσει
τζ'αι το κάθε ζωντανόν, το κάθε πλάσμα
μιαν μονή γυρεύκει για να πνάσει.

Τ' άστρα λάμπουσιν τζ'ει πάνω μιλιούνια
στ' ουρανού τα κάστηρ τζ' 'εν θα σβήσουν
ώσπου στέκει ο κόσμος εννα βκαίννουν
την ολόμαυρην την νύχταν να φωτίσουν.

Μα χωρίς να περιμένω ξέρω εννά 'ρτει
τζ'αι μια νύχτα που εννά 'ν' η ύστερη μου
εννα σβήσει το καντήλι τζ' εννα φύω
τζ' ούτε 'φάνηκα στον κόσμον ούτε ήμουν...

Το αθθύμιον τούς νεκρούς

Αντάν βρέσει σϊανά τζ'αι παντουρίζει
η βροσή μες στα περβόλια, στα στενά,
το αθθύμιον τούς νεκρούς κλωχογυρίζει
μες στον νουν τζ'αι στην ψυσήν μου αλληξανά.

Όπου πάω τζ' όπου διαλλάξω αθθυμούμαι
τους καλούς τους μακαρίτες τζ' έν' πρεπόν,
μα τ' αθθύμιον τους έν' πιο πολλύν θαρκούμαι
άμαν βρέσει τζ'αι περίτου βαρετόν.

Άραγές σου έν' που νιώθει η καρκιά μου
τέθκοιαν ώραν την πολλήν τους γερημιάν,
τζ'αι ο κόσμος σγοιαν που φεύκει μακριά μου
τέλεια ψεύτης με την τόσην του ασόσημιάν;

Τες χαρές πόν εχαρήκαν αθθυμούμαι
τζ'αι τες λύπες που τους ηύραν τες πολλές.
Μα κανεί! Στην γην τζ' εγώ πόννά τζοιμούμαι
πκοιον έν' πόννα πκιάσει ο καϊλές;...

Αλαέουσα, Λευκωσία, Ακτή, 2014, σ. 44, 54, 74.

Αρτέμης Αντωνίου (γενν. 1951)

Στην γλώσσαν

Στην γλώσσαν π' άρκεφα μωρό να πρωτοσυλλαβίζω
τα φκιόρα τούτα της ψυδής με στίμασιν χαρίζω.
Έν' της καρκιάς 'πορούβισμαν τζ' έχω ένα μεράμιν
να 'σει ο κόσμος διαίφορος, μισόν πιλέμου δράμιν.

Πριν μέρες

Πριν μέρες συνομπλάστημαν τζ' εδίκλησες αλλού
έπκιασες τα καμώματα του άστατου γιαλού.
'Θάρρειες τζ' εμαράζωσα, κρατεί με καϊλές...
γλήορα 'φανερώθητζες, ήτουν ούλα χιλές.

Έρωτας π' αλληθώρησεν μοιάζει σαν ουρανός
το 'ναν νέφος φέρνει τ' άλλον, πουτσιμπίν έν' σκοτεινός.
Μέν θαρκέσαι η πογιά σου πιθαρκού εννα περνά!
Η αξία του πλασμάτου φαίνεται αντάν γερνά.

Δίστιχα

Ο έρωτας αντάν να βρει καρκιάν πόν' του σερκού του,
κάμνει κουμάντον, τζ' η κκελλέ πκιον έν' του μαδαιρκού του.

Έννεν αγάπη ο σεφτάς πάνω στην ομορκιάν,
τόσον μεινίσκει όσον κρατούν οι σύρρες την φωδκιάν.

Όπκοιος πιστεύκει εύκολα έν' αθασιά π' αθθίζει,
λούννεται πρώμα τους αθθούς μα δεν τους 'πορουβίζει!

Η δύναμη της ποιήσης ένι όπως του σπόρου,
πρώτα βλαστός τζαι με τζαιρόν ο στολισμός του φκιόρου.

Ποραμάς, Λάρνακα 2014, σ. 11, 28, 67.

Ευρυδίκη Περικλέους-Παπαδοπούλου (γενν. 1951)

Εμέναν η αγάπη μου

Εμέναν η αγάπη μου έν' όπως τ' αερούδιν
σηκώννεται κάθε τσιμπίν 'πού κλώνον ώς κλωνούδιν.

Εμέναν η αγάπη μου, λαλώ σου, 'εν τελειώννει
'εν ιξιλείφκεται ποττέ, κρούζω την τζ' 'εν ιλιώννει.

Εμέναν η αγάπη μου έν' βούφα τζαι 'φανίσκει
μα η υφάντρα είσαι συ τζαι το παννίν μεινίσκει.

Εμέναν η αγάπη μου έν' γιόκκας κανακάρης
τζ' εμπήκεν τζ' εκαλόκατсен στο σπίτιν μου νοικάρης.

Εμέναν η αγάπη μου έδωκεν πά' στ' αντρόδιν
έντζε παραπονιούμαι σου, ο λόος έν' που το 'δει.

Καρκιά που 'εν γερνά

Θεγέ μου, ακατάγνωτα, μέ είδα μ' εννα νώσω.
Τέθκοιαν καρκιάν, πελλοκαρκιάν
πασκίζω να την σώσω.

Μιαν φούχταν τόσον πραματίν να μέν την κάμνω ζάφτιν,
έπκιαεν στράταν για 'πό τζει,
'πό δα, λοάρκασε, εθάφτην
τζ' ακόμα αμάνταν 'εν μου θκια,
θαρκέτ' αθθεί, νεώννει,
μα 'εν επήρεν μυρωθκιάν,
τούτ' η ζωή τελειώννει.

Ανακάλημαν - Τα ποιητάρικα, Αθήνα, Νεφέλη, 1999, σ. 61-63, 78.

Αντριάνα Ιεροδιακόνου (γενν. 1952)

Το φόρεμαν

εις μνήμη Αθηνάς Φυλαχτού Λοιζίδου

Η κυρά Αθηναία μας πού κρατεί;
Επέλιασεν, εκλάδεψεν
ελίπανεν, επότισεν
και πάει για να λουσθεί
να αρχοντοχτενιστεί
να βάλει τα καλά της
τα παρθενόχρυσά της
να εκκλησιαστεί.

Ποιον φόρεμαν της πρέπει;
Φέρτε το νεκρικόν της
πάρτε το νυφικόν της

διπλώστε το λαδί
το μπλε, το καφετί
δώστε να κοινωνήσει
και βάλτε να πλαγιασει
ν' αναπαυτεί.

Έσασεν τα παιδιά ης
εξεζεψεν τα ζα της.

Κυριών κυρία / εν ζωή
η Αθηνά / η ακριβή
του Φυλαχτή.

Η τράτα

Βρέχει.

Μια γυναίκα ρίχνει στο πάτωμα φουρκέτες.

Άραγε να 'ναι πλούσια τα μαλλιά της
σαν φουσκωμένη θάλασσα
σαν την τράτα του χωριού μας

«Φεγγάρι πλαγιαστό, καπετάνιος στητός»

σαν τες γυναίκες του χωριού μας
που πηγαίναν συντυχάννοντας να λουθούν στες λάντες
Κακού Αντριάνα Αντζελού Ερμιόνη
Πολυξένη Φωστηρού
η Ελένη η Μάισσα
η όμορφη Κανέλλα

όταν έφυγαν, άφησαν τες φουρκέτες τους στο κομοντίνο
την δαχτυλίστρα τους, και τες φωτογραφίες
των γάμων του Κυριάκου στο Λονδίνο.

Η τράτα / The Traveler, Λευκωσία, Moufflon, 2016, σ. 132, 184.

Γεώργιος Κ. Μιχαήλ (γενν. 1952)

Οδσσιός

Όσπου στο φως τ' αμμάδκια σου ν' ανοίξεις, φεύκει η μέρα,
τζ' έρκεται πάλε βούττημα, τζ' έρκεται πάλε εσπέρα.

Τζ' όσον ο ήλιος να φανεί τζαι πέλα σέλα ν' άψει,
έρκεται για τον άθρωπον η ώρα πόννα κλάψει.

Γιατ' η ζωή μας έν' καπνός, ένι οσδιός που φεύκει,
τζαι πριν λαμνήσει ο άθρωπος, έν' ώρα που ...«πεζεύκει»!

Ηλιοβούττημαν, Λεμεσός 2019, σ. 57.

Μιχάλης Πιερός (γενν. 1952)

δος μου ορισμόν

(α)

Το άκαρδον μαγνητικόν σου βλέμμα
σταυρώνει μαυρομάνικο μαχαίρι.
Πόθος βαθύς ανάφτει και φουντώνει.
Παίρνει τον νου και την καρκιάν πυρώνει
πόνος βαθύς. Φωθιά στα σωθικά μου

σαν άσβεστο καίει καμίνι. Λαβώνει
το βλέμμα σου με μαστοριά και τέχνη.
Με ρίχνει σε σκοτάδι με πληγώνει
με δύναμη. Και στο ζυγό με ζέχνει
του έρωτα και των πικρών βασάνων.

(γ)

Με δίχως τ' ανοιχτάριν της ψυχής σου
πώς να 'μπω στη ζωή σου μερτικάρης
κι εις τ' αγρινό σου το κορμίν αφέντης
και στρατηλάτης της αγάπης
με δίχως τη γλυκειά σου χάρη;

Ανέλπιστα μ' εσκλάβωσες, καλή μου
στον ύπνο μου θωρώ σε και στον ξύπνο
και το λαμπρό μου πολλυνίσκει.
Η πλήξη μ' έκαμεν κουφάρι
και η χαρά 'πού μένα 'ξωμακρύζει.

Μου πήρες την καρκιάν, αγγέλισά μου
θεά μου και κυρά μου και καλή μου.
Δος μου ορισμόν. Τί θέλεις να 'πογίνω;
Μισεύκω, αμμά 'ν τζαι 'ξωμακρύζω
'πού κοντά σου. Όπου δικλήσω
θωρώ σε μέσα στ' αστρικόν μου.

δος μου ορισμόν, Λευκωσία 1993.

Τζένη Κωνσταντινίδη

Το τζιόνιν του Περάτη

Περάτη, 'εν ροδεύκουσιν τζει κάτω που πεζεύκεις.

Τζει κάτω 'εν έσει χαράν
έν' ραϊσμένη η θωρκά
η πάχνη π' αγναντεύκεις.

Π' ανώρας εσκοτείνιασεν τζ' οι μέρες εβαώσαν.

Έν' δαρκαμένος ο τζαιρός
στην κατωγής τζαι λιερός
ούλλα μαντές 'μαρκώσαν.

Όσον που να ξιφέξει καρτέρεινε το ξιφώτιν.

Πρώμα να δεις το κρόδωμαν
τζείν' της αβκής το δάρκωμαν
σγοιαν την καρκιάν πυρόψιν.

Περάτη μου, στο στραφείν σου τ' άστρη τζαι το φεγγάριν.

Βρουλλάνεμος να μέν μπλαστει
καφούριν θέμι το στρατίν
να 'ν' πάντα καλοτάριν.

Προσάψιμον του Άδη, κόψε τζ' έπαρε προσγέλιον

έναν λυάδιν δροσινόν
του φου να γένεις μακρινόν
ξιφώτιν τζαι Βατζέλλιον.

Η θάλασσα

Της θάλασσας λαλώ πως μοιάζεις, κόρη.
Εις την δροσιάν 'εν παραλλάσσεις τζαι στο φέγγος γλύμμαν.
Τα κάλλη σου τ' ατρύτητα λαμποκοποούν σγοιαν τζύμμαν.

Το τζύμμαν 'φυλλοκάμμυσεν, μα η καρκιά μου λάμνει.

Σγοιαν το πυρούμενον λαμπρόν σιόν σιόν αφταίννει.

Έν' κάρβουνον αφτούμενον, 'ποζαύλι πόν ισβέννει.

Μιαν σαϊθκιάν τής έμπηξες π' αρνήστης το φιλίν μου.

Τζαι της φουρτούνας, κόρη, πκιον εγίνηκες το τζίσιμαν.

Τα Κιόνενα, Λευκωσία, Ακτή, 2009, σ. 15-17, 31.

Μιχάλης Κτίστης (γενν. 1954)

Με τούν' το κοντοφώδκιασμαν τζαι την κκελλέν που πάμεν,
'εν θα 'χουμεν, μα τον Θεόν, χαλλούμιν για να φάμεν!

«Όρα καλή, γέρο Γιωρκή». «Καλώς τον Αντζελήν».

«Έμπα έσσω, γιε μου, να σε δω». «Ευχαριστώ σου, θκειε μου».

«Ίντα αέρας σ' έφευρεν, πέριμιον που 'φελεί.
Άνοιξε την καρτούλλαν σου τζ' ακούω σε, γρουσέ μου».
«Καΐσιν που θα πάθουμεν – αχ θκειούλλη μου, τωρά
τζαι 'πού τα νεύρα τα πολλά η ώρα 'εν με χωρά».
«Κάτσε, γιε μου, τζ' εξήγα μου, που να 'σεις την ευτζήν μου,
τζαι κάμνεις με με το ζανίν τζαι χάννεται η φωνή μου».
«Άκουσα εις το ράδιον τζ' εγίνηκα ττουλούμιν,
μ' εμάς εν' που τα βάλλουσιν, που κάμνουμεν χαλλούμιν.
Ήσαν οι κατσελλάρηες τζ' οι γαλατάες 'κόμα,
σγοιαν τους ατούς εσσίσασιν που 'μυριστήκαν φτώμαν,
τζ' είπασιν μίσμιου παλιά εκάμναν το χαλλούμιν
με γάλαν κατσελλίσμιον, μα τούτον εν' ζουλούμιν.
Εμάς ήταν η ζήση μας, που 'μασταν οι βοσσοί
τζ' είμαστιν πεταξούμενοι στα όρη τζαι φτωσοί.
Τζ' ό,τι χαρκιά επέψασιν να γράφουν την πατένταν
εις την Ευρώπην θέλουν τα χωρίς άλλην κουβένταν.
Θέλουν τα πίσω τζ' απαρκής για να συντάξουν άλλα,
να σμίξουν το κατσελλινόν με το δικόν μας γάλαν.
Τζ' αν η κυβέρνηση 'κρωστεί τζαι κάμει τούν' τα λάθη,
θα χάσουμεν τζαι τα αυκά, θα πά' τζαι το καλάθιν.
Οι Τούρτζοι έχουν έτοιμα χαρκιά τζαι θα τα πέψουν,
όπως την Τζύπρον τζειαμπροού, την τέγγην θα μας κλέψουν».
«Εγίω, γιε μου, εκόντεψα τους ενενήντα γρόνους
τζαι άφηκα μακροδικόν βοσκούς τζαι απογόνους
τζαι το χαλλούμιν έμαθα τζ' εγίω 'πού τον παππούν μου
– τζ' έκαμνα το όπως το 'καμνεν, 'εν έκαμνα του νου μου –
είτε με γάλαν αιγινόν είτε με της κουέλλας
για 'σμίαμεν τα τζαι τα δκυο, 'εν ήταν με το γέλας.
Άμαν επογαλεύκαμεν 'πυδκιαζόμεν το γάλαν,
πού να βρεθούν τα φυκτικά, τζαι στην πυράν εχάλαν.
Εβράζαμεν το στα χαρτζιά τζ' η μέρα 'εν ετζύλαν
τζαι τες νιστιές 'ταΐζαμεν με σπαλαθκιές τζαι ξύλα.
Οι βόσσαινες εμάχουνταν τζ' έρκετον μεσομέριν,
γιατί τα τυροπκιασματα είχασιν χασομέριν.
Ο δκυόσμης να 'ν χαζίρικος, τ' άλας, το τυροσκάμνιν
τζαι το ταλάριν πΰθελεν σέριν γερόν να λάμνει.
Ύστερον εν' η αναρή, να μπει μες στην καλιάντραν,
ήταν δουλειές τους προτινούς τζ' είδεν τες κάθε μάντρα.
Στους κουρελλούς εμπαιννασιν χώρκα τα αιγινά
τζαι σε αντζειά ξεχωριστά μόνον κουελλινά·
τζ' αλλού τζεϊνα που 'σμίαμεν το γάλαν των κτηνών,
πού να βρεθεί, 'εν είχαμεν ποττέ κατσελλινόν.
Τα βούδκια τον παλιόν τζαιρόν είχασιν μιάλην χάρην,
'εν τα 'χαμεν για γάλεμαν, ήταν για το ζευκάριν.

Κατσελλες για το γάλεμαν ύστερις μας εφεραν,
'πού το Εξήντα τζαι μετά, τζ' εφεραν τες 'πού πέρα.
Ό,τι τζ' αν πουν έννεν σωστόν, πρέπει να κάμουν πίσω,
γιατί θα φκω τζαι θα τα πω, 'εν θα τους ξαπολύσω.
Ούλλοι για το συφέρον τους τα κάρβουνα τραβούσιν,
στην πίτταν τους τζαι τον φτωχόν ποττέ τους 'εν ρωτούσιν.
Στερ ιστεμές με τες βρομιές τζαι τα σιχτίρ γινάθκια,
φαίνεται πως του χαλλουμιού εβκάλαν του τ' αμμάδκια!»

Κυπριακή Εστία 2 (2019) 14-15.

Τάσος Αριστοτέλους (γενν. 1955)

Επλάστην μες στον νουν μου

Εδείχτηκεν μου μιαν βολάν τζ' εμέναν ανεράδα
είδεν ολόγρουσα μαλλιά, περιόσσαν ομορφάδα
σαν να τζαι ήτουν μαϊκά να σας τα ιστορήσω
εκλούθουν την σγοιον το τσουρίν, εβούρουν την ξωπίσω.

'Εν άκουσα μέ συγγενή μέ φίλου μέ γονιού μου
τζεϊνή εκράταν τα γερά τα ρέτινα του νου μου
ετάσσαν με στες εκκλησιές τζαι εις την Παναγίαν
να γιατρευτώ 'πού το κακόν τζαι να 'βρω την υγείαν.

Βάχχα, εγίνηκα χιτιτζιόν, επάστυνα καμπόσον
τζαι 'πού του χάρου την σαρκάν έντζ' ήτουν να γλιτώσω
τζαι τζεϊνή ούλλα μια χαρά, καπάρτισμαν τζαι νάζια
επεριγέλαν με κρυφά, έκαμνεν ούλλον χάζια.

Τ' αμμάθκια μου ήτουν στραβά, ήτουν κουφά τα φκιά μου
τότες εγιώνι μανιχά άκουα την καρκιάν μου·
έτσι σκλαβκιαζουν τες καρκιές τούτες οι ανεράες
κάμνουν τους παιδκιους δουλικά, τζεϊνες εν' οι τζυράες.

'Εν έχουν μέσα τους καρκιάν, 'π' αγάπην έντζε ξεέρουν
άφτουν τους παιδκιους μιαν φωθκιάν, τζαι τζεϊνοι υποφέρουν
αήνουν τους σαν τα τζερκά να λιούσιν τζαι να στάσσουν
τζαι τζεϊνες φεύκουν μακριά, τον τόπο τους αλλάσσουν.

Εγίνηκα τζ' εγίω ξερός, χαζίριν 'πολειφάιν
σαν να 'πού την καντήλαν μου ελείφτηκεν το λάιν·
ένας παππούς στα εκατόν τζεϊαμαί στον μαχαλλάν μου
είπεν μου τότες το σωστόν τζ' ήρτα στα σύγκαλα μου.

'Εν έσει πλάσμαν πά' στην γη πόν είεν ανεράδαν
τζαι του Βασίλη, του παππού, δικιάβασ' τζεϊν' την αράδαν·

εδκιάβασα τζαι εία τα τα λόγια του γονιού μου
η ανεράδα μανιχά επλάστην μες στον νουν μου.

Μικροφιλολογικά 35 (2014) 68.

Δίστιχα

Ποιος κουμαντάρει τον γιαλό, την θάλασσα π' αφρίζει
τζαι τα τερτίπια της καρκιάς ποιος μπόρει τζαι ορίζει;

Έδει φτερά ο έρωτας, σγοιαν τον πουλλίν τζαι φεύκει
εις την ακρήν πά' στην ταή λλίον τζαιρόν λιγκρεύκει.

Πελλέτα την ακρογιαλιάν που σμίει με το τζύμμαν
να δεις τζειαμαί που γράφουσιν στον άμμον έναν ποίμαν.

Έν' η καρκιά μου θάλασσα τζαι πότε φουρτουιάζει
πότε τζιομάται σγοιαν μωρόν που 'εν έδει μαράζι.

Χαϊκού

Πελλέτα να δεις
πά' στες κορφές των κρίνων
το φως αθθίζει.

Έν' η φυσή μου
φχιόρον 'ποστραντζισμένον
τζαι καρτερά σε.

Ακρολοήθου
τες συντυσιές των άστρων
στάσσουν έρωταν.

Κυπριακές μελωδίες, Λεμεσός 2011, σ. 108, 115, 170, 174, 270, 273, 304.

Μιχάλης Ττερλικκιάς (γενν. 1955)

[Χαϊκού]

Φεγγάριν φευκόν
πά' στου γιαλού το γυαλλίν
κανατζεύκεται.

Έκρόννοιξε νάκκον
καρκιά εφτασφάλιστη
να μπει τσας το φως.

Θωρώ, πελλετώ
τζαι σπιάζω γυρόν μου
μα λείφκει το φως.

Της θάλασσας ο αμανές

Μέ μέραν έσεις 'νεπαμόν μέ νύχταν κόφκεις πίσω
τες ιστορίες που λαλείς πάσχω να ξιδικιαλύσω

Ομπρός μου ξιτυλίουται εις την σειράν βαρμένες
μα δικιώγνω τες να φύουσιν, έν' ούλλες πικραμμένες

Μα εσου λαλείς, ξαναλαλείς το ίδιον τροπάριν
λοιμοί, σεισμοί, κατακλυσμοί, σαρατζηνοί, κουρσάροι

Βαρύς πολλά ο αμανές, γιαλέλιν πόν τελεύκει
πόσους αιώνες τούτ' η γη φαρμάτζιν να χωνεύκει!

Παιγνίδικια

Πααίννει να γεμώσει το φεγγάριν
τζαι νόθω την οσσίαν σου να μου κοντεύκει
γυρόν τζαι ποιύρόν να με παιδεύκει
ν' αφταίννει τζαι να σβήννει το λυγνάριν.

[Ατιτλο]

Μούσα στην άκραν του γιαλού λούνηται με το τζύμμαν
τζαι 'πόμακρα ο ποιητής
κρυφοθωρεί τα κάλλη της
τζοιλιοπονά το ποίμαν
αχ, τον φτωχόν, έν' κρίμαν...

Το χρώμαν της Ανατολής τζιομάται μανιχόν του..., Λευκωσία 2018,
σ. 39, 93, 133, 143, 155, 181.

Κυριάκος Αναγιωτός (γενν. 1958)

Στ' αγνάρακα του

Εσθάστην τους σδουφτούς
να τραβούν κουρτέλλαν
ν' αξαμώνουν 'πού τες γωνιές
να μετρούν ασσέλιές 'πού το σιμιντίριν
τζαι πά' στο χώμαν να σημαθκιαζούν.
Τζ' αρώτησεν τους ο ατός
που 'κάθεται ψηλά στο κυπαρίσιν:
«Ίνταμπο κάμνετε δαμαί τζ' ίνταμπο' συλλοέστε;»
«Το μνήμαν του γυρεύκουμεν
του ποιητή της Τζύπρου
γρουσόν τζιούριν να του στήσουμεν.»
«Τζ' ίντα γυρεύκετε δαμαί;»
λαλεί τους πάλε ο ατός.

«Να πάτε να βρετε κουρτέλλαν μιάλην
που να μετρά 'πού τ' ακρωτήριν της ανατολής
ώς τζείνον πόν' στη δύση
τζαι τον Ακρίταν να φωνάζετε
πῶσει αδσσελιές μιάλες
απού τα κάστρα του βορκά
ώς τες αλυτζές του νότου ν' αξαμώσει.
Τζ' ίντα τζιούριν να του κάμετε, χαρώ σας,
αφής 'πού τα 'ψη άμαν πετώ
τ' αγνάγκα του θωρώ τζαι τες πατημαδιές του
τζ' άμα φυσούσιν ανέμοι κρυφοί 'γροικώ
τους αναστεναμούς του».
Είπεν τους τζ' έβριξεν
τζ' ευτύς επέτασεν τζ' εχάθην.

Μες στους ανέμους τους κρυφούς. Βασίλης Μιχαηλίδης, εικαστικές και ποιητικές
προεκτάσεις, επμ. Ν. Αναξαγόρου - Λ. Παπαλεοντίου, Λευκωσία 2018, σ. 198.

Φωνή 'πού το χώμαν

στη Νένα Φιλούση

«Εφέρασιν τζ' εβάλαν δίπλα μου πέντ' έξι κόκκαλα τζ' είπαν μου ήσουν εσού.
Εγιώνι, πάντως, εννα σηκωστώ 'πού το πουρνόν, να πυρώσω τον φούρνον, να
σου σϊερώσω το πουκάμισον σου το καλόν τζαι να σου βράσω νερόν να λουθείς.
Εννα σου βάλω πά' στο τραπέζιν, σῆεπασμένα, ψουμίν βραστόν, χαλλούμιν
'πού το δικόν μας τζαι τομάτες 'πού την βραχτήν μας, να μπουκκώσεις. Τζ'
ακούεις; Ύστερις, που 'ννα πάεις στον καφενέν, έπαρε μαζίν σου τζαι την
φωτογραφίαν, τζείνην που 'χα μες στον κόρφον σαράντα γρόνια, για να σε
αγωνίσουν. Τζ' άμα στραφείς, φέρ' μου την πίσω, να σ' αθθυμούμαι τζ' εγιώνι,
σγοιαν τότες πῶφους 'πό 'σσω, παλληκάριν ίσια με τζει πάνω». Είπεν, τζαι το
χώμαν γυρόν της εμύρισην ροδόστεμμαν, 'πό τζείνον που τον ένιφκεν τότες
που 'τουν μιτσής, πριχού τον καπνίσει, για να μέν τον πκιάννει τ' αμμάτιν.

Ορίζοντας / Χαραυγή, 9.9.2018

Άθως Χατζηματθαίου (γενν. 1958)

[Άτιτλα]

Της Τζύπρου η ντοπιολαλιά
έν' σγοιαν πετρόκτιστη φουλιά:
'εν την χαλούν ανέμοι...

Να 'μουν πουπανοσέντονον, κόρη, μες στην μονήν σου,
να σαίρουμαι τα κάλλη σου,

φουλιά μου η αγκάλη σου
πυγή μου το φιλίν σου.

Ήμουν αρκοσελίδονον τζ' επέτουν μες στα όρη,
τζ' ήρτες εσού στο δικιάβα μου τζ' εμέρωσες με, κόρη.

Στην γλώσσαν μου τραουδώ, Λεμεσός 2011, σ. 9 κ.ε.

Σκοτεινιασούρα
δίχα σου, αντζέλισσα,
μες στην ψυσήν μου.

Του έρωτα σου
το τζύμμα μέρα νύκτα
πιλατεύκει με.

Ακρόστου μου τσας
το φκιορόν της αγάπης
έν' η καρκιά μας.

Η ομορκιά σου
χαρκιέσαι τζ' έν' γρουσάφιν;
Νερόν τζαι χώμαν.

Του έρωτα, της αγάπης, του πάθους και της ζωής, Λεμεσός 2012, σ. 13, 18, 30.

Σγοιαν συντυχάννει ο έρωτας, τα λόγια περισσεύκουν
έν' τα φιλιά οι συντυσιές, που τα κορμιά μαεύκουν.

Το ριζικόν μου ξέρω το, χρόνια τωρά κρατώ το
βαρίδιν πά' στην ράσην μου για πάντα κουαλώ το.

Έν' τέρτιν η αγάπη, Κύπρος 2019, σ. 7, 39.

Λευτέρης Καβαλιέρος (γενν. 1959)

Μάνα

Σαν το πουλλίν πά' στο βερκίν επκιάστηκες,
που λαχταρά στο φύσημαν του Χάρου,
είδες Αρκάντζελον τζ' αντζελοσδιάστηκες,
τζ' ετρέξασιν αγγέλοι να σε πάρουν.

Εγίνης δρόσος, νέφαλον τζ' αγέρας,
να ψιχαλλίζεις την ψυσήν σου ψυσικόν,
να μας δροσίσεις τους καμούς της μέρας,
να λουλλουπίσεις μες στην νύχταν αστρικόν.

Αμίσηστον ψουμίν, ψυσή μελένη,
με την καρτούλλαν σου πυροκαμένη
σγοιαν ήπιες του παιδικιού σου το μαράζι.

Να 'μπόρουν τα μοισίδκια σου να γράψω,
δκυο λόγια να τῶατίσω γοιον ταιρκάζει
τζ' αθάνατον καντήλιν να σου άψω.

Μικροφιλολογικά 39 (Άνοιξη 2016) 60.

Λεωνίδα Γαλάζης (γενν. 1962)

Ωδή στον Βασίλη Μιχαηλίδη

Στον ποιητή Κώστα Βασιλείου, για τον «Πέραλλον» του

Εύπνα, Βασίλη, τζ' ήρτασιν το σώμαν σου να πάρουν
για να το θάψουσιν ξανά με δόξες τζαι με ζήτω
μέσα σε τόμους φέρετρα το σπύρτον της ψυδής σου
προσαναμμάτων του μυαλού στίχους που σαν αστέρες
στον ουρανόν θα λάμπουσιν της ποίησης 'ποζαύλια
άσβηστα μες στου σύμπαντος την απεραντοσύνην.

Εύπνα, Βασίλη, τζ' ήρτασιν με μέτρα, με νυστέρκα
φακούς τζαι μικροσκόπια το σώμαν σου να μοιραστούν
σαν τους ατούς που μείνασιν για γρόνια πεινασμένοι.
Μ' ώσπου να πεις, το σώμαν σου στους ουρανούς εξέην
τζ' εμείναν χάσκοντα βριχτοί τζ' αρτζέψασιν να τρώσιν
ο'νούς τού άλλου το κορμίν τζαι ν' αφορμολοούνται
τους στίχους σου να κόβκουσιν λυμίν λυμίν σαλάταν
της ποίησης βιγλάτορες σε σκοτεινά μπουντρούμια.

Εύπνα, Βασίλη, τζ' άκουσε πώς σε δοξολογούσιν
στες στρατες με της Χιώτισσας τους αναμμένους στίχους
άγιες γεναίτζες που 'δασιν της Παναγιάς τα δάρκα
να στάζουσιν πά' στο κορμίν της Τζύπρου που 'σταυρώθην,
την ρωμιοσύνην πώς υμνούν με τ' άγιον φως του νου σου
τζαι μέν τους συνερίζεσαι, αφού δεν ξέρουν 'κόμα
πως δεν εβρέθηκε κανείς πόννά σε κατακτήσει
σαν να 'σουν μάλιν άγονον, φτηνά να σε 'γοράσει.

Εύπνα, Βασίλη, τζαι χτυπούν καμπάνες μανιασμένες.
Μα οι ποταμοί το ξέρουσιν που 'δεν η Ανεράδα
τζαι τα βουνά τ' απάτητα ο 'Πέραλλος που 'ξέβην
πως ό,τι τζαι να κάμουσιν έθθεννα σε 'ποσπάσουν
εσου θ' αφταίννεις 'πού ψηλά των στίχων τες λαμπάδες
θα πλάθεις εις της Ποίησης τ' αμόνιν ανεράδες
μέσα στα δάση δροσερές τζ' αθάνατες να τρέχουν
σαν άστρα που 'δαν τον Θεόν τζαι πιον δεν ησυχάζουν.

Μες στους ανέμους τους κρυφούς, ό.π., σ. 201.

Κυριάκος Ματθαίου (γενν. 1962)

Η ανεράδα

Μέσα στου όρους ταχτικά γυρίζω τα ορμάνια
τζαι συντροφιάζουν με πουλιά στου κάμπου τα ποστάνια.

Σε μιαν ποταμοδκιαβάσπην που 'τυσεν να περάσω
είδα ανεράες, ξωτικά, τον νου μου πά' να χάσω.

Μια ανεράδα που 'φεντζεν περίτου 'πού τον ήλιον
είπε μου «κλούθα μου να δεις ένα γρουσό βασίλειον».

Η ομορκιά της 'φάρασεν τζαι έγειρεν τον νουν μου
τζ' ένωθα την πως έτρεσεν στο γαίμαν του κορμιού μου.

Περίτου 'πού αερικόν, χαμαί πιλέ 'ν επάταν,
πάνω στες μούττες των δεντρών, στα σύννεφα 'περπάταν.

Τζ' εγώ εβούρου, 'πάσκιζα να φτάσω την παθικιάν της,
μες στην καρικιάν μου έρωτας 'γίνην η ομορκιά της.

Τζ' εφώναξα της «'πόμεινε νάκκον για να σε φτάσω
τζαι βάλ' με στο παλάτι σου, να δω να ξαποστάσω».

Τότες εχαμογέλασεν τζ' εγλυκοσύντυσεν μου,
μ' έναν μαντίλι δροσινόν το δρώμαν 'σφόντζισεν μου.

Τζ' είπεν μου: «Ρέξε ποταμούς τζαι 'πού βουνά τζαι δάση,
να δω τη φαντασία σου ώσπου μπορεί να φτάσει.

Τζ' εγώ να στέκω 'πόμακρα, να με θωρείς μ' αντήλιον,
τζαι να σε κρίνω άξιον να μπεις μες στο βασίλειον».

Τζ' αρώτησα την ποια ένι, στου νου μου την θαμπάδα,
τζαι είπεν μου «της ποίησης είμαι η ανεράδα».

Είπεν ευτύς τζ' εχάθηκε, 'σκόρπισεν γοιον την ππούσπην,
πιλέ μου 'εν εφτάσασιν τ' αμμάδκια μου να δούσιν.

Τζ' έμεινα γιω να παντουρώ όρη τζαι μονοπάθκια
τζ' ο έρωτάς μου 'μιάλυνεν για τα δικά της μμάδκια.

'Πού τότες 'εν διώ παμόν, επάτησα γινάτιν,
της κόρης που αγάπησα γυρεύκω το παλάτιν.

Β' Παγκύπριο Φεστιβάλ Λαϊκής Ποίησης, Λιοπέτρι 2016, σ. 43.

Πάμπος Κουζάλης (γενν. 1964)

Τηλεφώνημα

Ετηλεφωνήσαν μου πως σε ηύρασιν
κάτω 'πού μιαν ελιάν, είπαν μου
τζ' ήταν αλλό θκυο στρατιώτες μαζί σου
Δόξα σοι ο Θεός, λαλώ τους
τουλάχιστον ήταν κάτω 'πού το δεντρόν
τζ' 'εν τους έκρουζεν ο ήλιος τόσον τζαιρόν
Νερόν είχασιν κοντά τους;

Σχεδόν, Λάρνακα, Παράκεντρον, 2015, σ. 28.

Χρυσάφιν πυρωμένο

Μες στου βουνού τα τρίςβαθα σε βράχο ραϊσμένο
γεννιέται παραπόταμος, χρυσάφιν πυρωμένο
Κοντεύκει ο νιος ο 'πέρκαλλος τζαι κλέφκει θκυο σταγόνες
να της τες πάρει βουρηγτός να κάμουν αρραβώνες

Γυρεύκει βρίσκει το στρατί, φκαίννει 'πού μες στο χώμα
Θωρεί 'πού το ξωπόρτιν της αγγέλους πά' στο δώμα
«Έμπα κρυφά στο δίχωρο» λαλούν του «να προλάβεις
για πρώτη μα στερνή φορά φιλί να μεταλάβεις»

Εφάνην του πως άκουσε φωνή φαρμακωμένη
στην κάτω γην την άφωτη τη στενοκοπημένη
Βουρώντα εκατέβηκε μα πού να την προφτάσει
Τα δαχτυλίθκια τα χρυσά εμείναν του μοιράσι

Αφταίννει μέσα του λαμπρόν, διψά την, πεθυμά την
τζαι κάθε μέρα που περνά περίτου αγαπά την
Τον άρχοντα τον ουρανό ρωτά τον θυμωμένα
«Εσύ που κυβερνάς το φως, τί μου 'δωκες εμένα;»

Παλεύκει με τον έρωτα μόνος του μες στ' αλώνια
Κλαδεύκει το μαράζιν του, βλαστούν σαράντα κλώνια.

Μες στους ανέμους τους κρυφούς, ό.π., σ. 204.

Βάκης Λοιζίδης (γενν. 1965)

Αντίδωρο

Στον Βασίλη Μιχαηλίδη

'Εν 'ποταυρίζουσιν νοήματα οι λέξεις
στέκουν αγκαθθερές

τζαι την κρυφή τους ομορφιάν
χρειάζεται κόπος πολλός
για να την νώσεις
Φόκον διούν
τζ' αλίμονον σε τζείνους που θαρκούνται
πως οι λέξεις μες στο ποίημα γεροκομούνται

Εσέναν, που στάθηκες 'πέρκαλλος
τζαι δεν επογύριζες βουνόν
να πκιάσεις το συντόμιν,
θωρώ σε μες στην ποταμωσιάν
μετά την ανομβριάν
μ' αντίδωρον τες ώχρες·
δίπλα σου δκυο θερκά
φκάλλουν τον φον με τα φιλιά τους

Τούν' την φοράν ανοίξαν ερπετά
την πόρταν του ποιήματος
στην Ανεράδα.

Μικροφιλολογικά 30 (2011) 68.

Dikkat - Warning - Προσοχή

...περπατώντας με τον πατέρα μου στην παλιά Λευκωσία

Τέρμαν Αισχύλου, στα στενά
φέρει μπροστά μου τον τελάλη
της εφημερίδας «Φως»
Περνά με το ποδήλατο, φωνάζει:
Ενέδρα, φόνος, εξαφάνιση
συντρομαγμένος προχωρώ
Δείχνει μου τις ενέδρες των Εγγλέζων
φτάνουμε στο «Σπιτ Φάιαρ»
έν' καλυμμένον με σακκούλλες γεμάτες άμμο
Μαθαίνω πως κάποτε ο παππούς
έπαιζε στο «Σπιτ Φάιαρ» χαρκιά
αρκούσε να 'ρτει σπίτι
Γυρόν μας έν' σπίθκια ετοιμόρροπα
στην πρόσοψη τους γράφει
Dikkat - Warning - Προσοχή
Ο χότζας τραουδά
φκάλλουν τον Επιτάφιο
μυρίζει γιασεμί, η Χώρα ζει
με θκυο γενιές συρματόπλεγμα
μες στην καρκιάν της ξαπολυμένον.

Δημοσιεύτηκε στο ιστολόγιο *Exutico*.

Στην στράταν της Ανατολής
στο σύνορον της Δύσης

Η πέτρα η πελετζητή τον τόπον της ιβρίσκει
τζ' ο νούσιμος ο άθθρωπος άπραχτος 'εν μεινίσκει

Τα πάθη μας αρκέφασιν σιλιάδες χρόνια πίσω
στην γλώσσαν π' αναγιώθηκα εννά σας τα 'στορήσω
με λλία λόγια τα παλιά, με πιο πολλά τα νέα
τζαι βάρτε τα μες στην καρκιάν, κάμετε τα σημαία.

Γιατί εν' πρεπός του καθενού, μισής ή μιάλος ένι,
να ξέρει πόθθεν έρκεται, να ξέρει πού πηαίννει.
'Εν τζαι διαλαέει το παιδίν γονιόν της όρεξης του
ό,τι του λάχει, έλαχεν, τζ' ευκαριστώ λαλεί του.
Μήτε τζαι γην να γεννηθεί τζαι σπίτιν ν' αγαπήσει
άλλες βουλές ορίζουν τα, ίνταλος να τα σβήσει! [...]

Συλλοϊσμένη έφτασα τζαι σίομουρμουρώντα
στης Αμοχούστου τα τειδιά, στον φτερωτόν τον λιόνταν.
Λιοβούττημαν εκόντευκεν τζαι ούλλα εντυθήκαν
μες στα πορτοκαλλόχρουσα τζ' ολόφωτα 'γινήκαν.
Μα σαν να 'σούστηκεν η γη, σαν να 'κατρατζυλούσαν
'πού την μερκάν του Άι Γιωρκού οι πέτρες τζ' εφακκούσαν
ούλα που οι σπήλιοι ανοιξάσιν. Μύρα τζαι μουσκοάρφκια
εσδέπασαν τες μυρωδικίες γυρόν, τζαι 'πού τ' αγκάθκια
κότσινά τριαντάφυλλα σαν γαίμαν εβλαστήσαν
τζ' ένας στρατός αλλοτινοί άθθρωποι αναστηθήκαν.
Ο Βραγαδίνος άξυππα εστάθηκεν ομπρός μου
αρκάντζελος μέσα στο φως του νήλιου, «έν' ο Θεός μου»
είπα «που μου το έπειπεν πάλε να μ' αθθυμίσει
πως ώς την ύστερην οπνάν χρωστεί να πολεμήσει
ο άθθρωπος ο τίμιος, να μέν βαρυγκωμήσει.
Εφόρεν τα δαμασκηνά ρούχα του που 'γυαλλίζαν,
τ' αμμάθκια του, περήφανα, αητόν μου αθθυμίζαν
που 'πλώσεν τες γαλάτες του την πόλην να σ'επάσει
'πού τα τζινούρκα βάσανα τον τόπον να 'ποσπάσει.
Εστάθην η Συγκλητική δίπλα του τζ' εβαστούσεν
έναν δαυλόν αφτούμενον που εστραφτοκοπούσεν
σαν να μου 'λάλεν «αντροπή που κάθεσαι τζ' 'εν κάμνεις
τζεϊνόν που πρέπει, μανιχά παραπονιέσαι, λάμνεις.
Είμαστέν λλιοι, άνεννοιας να μέν μείνει κανένας». [...]

'Εν εμετάνωσα ποττέ πόν άντεξα τζ' επήα,
'πού το καχόν μου ελύσθιασα περίτου μ' όσα εία.

Θέλετε καταγνώστε με, θέλετε δώστε χάρη
στο κρίμαν που 'μολόγησα. Μα να 'ετε καμάριν
γιατί εγεννηθήκετε σ' τούτον τον άγιον τόπον
να μέν λλιοψυθήσετε, μέν λυπηθείτε κόπον.
Πιαστείτε 'πού την γλώσσαν μας γερά τζαι κρατηθείτε
πίστην τζαι ιστορίαν μας προπάντων σεβαστείτε.
Τζ' όποιος του άλλου χάκκιν τρώ' ποττέ του 'εν χορτάννει,
έρκεται η ώρα η δύσκολη που ό,τι κερταίννει χάννει.
Πίσω έδει ο φούρνος την πυράν, τζ' ο τωρινός βεζύρης
άρκον μεθάρκον σίουρα εννα γινεί ρεζίλης.
Κάμνει ο κλέφτης αλοσθήν να φοηθεί 'πού χάσει,
μα του τζαιρού τζαι του Θεού ίνταλος να γελάσει;
Το κρίμαν αγκαστρώννεται τζαι με τζαιρόν γεννιέται,
το δίκαιον τζαι το σωστόν ποττέ 'εν καταλυέται.
Κάποτες ο Θεός αρκεί μα τίποτε 'εν χαρίζει,
πκιερώννει όποιον αδικεί καταπώς του αξίζει.
Πόσα άστρα επεθάνασιν, εσβήσαν τζ' εχαθήκαν,
μήτε μαν χαραήν 'πού φως πίσω τους 'εν αφήκαν!
Ούλλα 'χουσιν ανατολήν, αμμά 'χουσιν τζαι δύσην.
Τ' άστρον θαρκέσαι της Τουρτζιάς ως πόννα πά'; 'Εν θα σβήσει;

Νήσος εν καμίνω, Αθήνα 2012, σ. 33-49.

Αγγέλα Καϊμακλιώτη (γενν. 1967)

Δόξα σοι ο Θεός

Εχάρηκα πολλά
– εμονολόγησεν ο γέροντας –
που είδα ξανά του Μόρφου
τζαι τες πορτοκαλλιές μου
Εγόρασα τζαι πορτοκάλια
'πού τον Μεμέτην
Εχάρηκα που σάζει
τα περβόλια μου
που δεν τ' άφηκεν γέρημα
να ξεράνουν
Εχάρηκα που είδα τον ποταμόν
να τρέσει ελεύθερος
τζαι να βουττά μες στην ποθκιάν
της μάνας του της θάλασσας
Αξιώσεν με ο Πλάστης μου
να ξαναπάω
Ούλλα έν' τζειαμαί

όπως τα αφήσαμεν
τ'ζαι καρτερούν μας
Δόξα σοι ο Θεός

Μικροφιλολογικά 46 (2019) 113.

Σπαθαρικό

Είπαν μου ήρταμεν, παππού,
τ'ζαι τότες εκατέβηκα 'πού τ' αυτοκίνητο.
Ήμουν συγκινημένος
αλλ' αντρέπουμεν να κλάψω
που με θωρούσαν τα παιθκια μου.
Είπαν μου δείξε μας, παππού,
τα σπίθκια σου τ'ζαι τα χωράφκια σου.
Είδα μια στράταν άγνωστη. Τί να τους πω;
'Εν αθθυμούμουν τίποτε.
Είδα δκυο πλάσματα τ'ζαι επήα
να τους συντύχω.
Είπα τους είμαι χωρκανός
μα εστρέφασιν αλλού το 'δείν τους.
'Υστερα είδα ομπρός μου το σκολείον
τ'ζαι τότες αθθυμήθηκα.
Τ'ζ' έκατσα μες στην στράτα δίχως αντροπή
τ'ζ' έκλαψα για τα χάλια μας.
Ήμουν εις το Σπαθαρικό μου.

Αντώνης Γεωργίου (γενν. 1969)

Οι λέξεις οι πιο δικές μας

Αθόρυβα, σχεδόν ανεπαίσθητα
ταπεινά όπως ζήσανε
– πλεγμένες με τις άλλες, τις καθώς πρέπει –
ταπεινά πεθαίνουν οι δικές μας λέξεις
αυτές της διαλέκτου, όπως τις λένε οι ειδικοί
μία μία πεθαίνουν
όπως ένας ένας φεύγουν κι οι παππούδες μας
που τις κουβαλούσαν
όσο πάμε μιλάμε λιγότερα κυπριακά
Το ξέρουμε πως στα χρόνια μέσα
σε όλες τις γλώσσες, λέξεις πεθαίνουν συνεχώς
μελαγχολούμε όμως
κάθε που σε κάποιο παρατημένο χωριό

ακούμε λέξεις ξεχασμένες
από γιαγιά ξεχασμένη κι αυτή από τον καιρό
γιαλλούρα, τραττάρω, επόδοσα,
θερκόν, κακαουσικιά, αντζειόν, ιγράμιν,
αροθυμώ, αντζελοσσιάζουμαι, κουζούπα,
άξυππα, συνομπλάστηκα, ακατάχνωτα, αναέλαστα

– σαν να μας θύμισε νεκρό αγαπημένο –
μελαγχολούμε ακόμα
κάθε που προσπαθούμε
να διαβάσουμε Βασίλη Μιχαηλίδη,
Δημήτρη Λιπέρτη, Παύλο Λιασίδα
σκοντάφτουμε σε άγνωστες λέξεις
πώς έγινε ξένη η γλώσσα μας;

'Ετσι μας απομένει να τις μνημονεύουμε κάθε τόσο
– όπως νεκρούς αγαπημένους –
μέσα σε αμπέλια, φωναχτά στον ήλιο και στον αέρα το δικό τους
'σπαγιάστηκα, σταλαμίν,
στη χώρα που αναγιώθηκα, βούττημαν ήλιου,
αλαβροστοισειώτης, 'πέρκαλλος

όσο να τις ξεχάσουμε εντελώς
γίνουε είδος μουσειακό
σε ανθολογίες ή λεξικά,
οριστικά πεθάνουν
κι αυτές κι οι ποιητές τους.

Σαν πεταλούδα είμαι, Αθήνα, Το Ροδακίω, 2019, σ. 55-56.

Χρυστάλλα Μαγγανή

[Τετράστιχα]

Άνοιξεν τ'ζείν' το στόμαν του τ'ζ' είπεν να τραουδήσει,
να πει για τ'ζείνους π' αγαπούν ως π'όσει φως η χτίση.
Τ'ζ' εξέβην αναστεναμός 'πού μέσα στην ψυήν του,
παντές τ'ζ' εράϊσεν η γη πριχού να πει το 'πείν του.

Μεσ στο κονάτζιν της ψυής θα βκει να τραουδήσει,
ατός που έδει κρεμμιστεί τ'ζαι τα φτερά τσακκίσει.
Ν' ακούσουσιν οι άγγελιοι που στα ψηλά κρατούσιν,
ν' ανοίξουν τον παράδεισον, να τον καλοδεχτούσιν.
Άξυππα όπως έπαιζεν, σηκώννει το πιθκιαύλιν
τ'ζ' αρκίνησεν να το φουσά με τέγγνη τ'ζαι με χάρην.

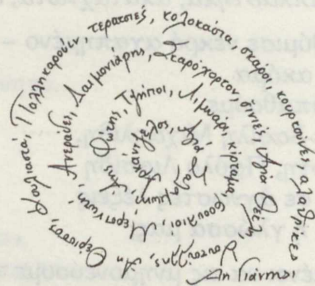
Τζ' έτσι όπως εξέβαινανεν 'πού μέσα ο καμός του,
ήτουν σαν να 'τουν ο Θεός τζαι τζείνος μανιχός του.

Της αγάπης τζαι του καμού, Λευκωσία 2008, σ. 9, 23, 25.

Χρήστος Αργυρού (γενν. 1972)

Καραολότσιβλον

Γιαλούσα μου, τζ' οι φίνες σου φαίνονται ὀελεντρούνες
τζ' οι σμέρνες τζαι οι δράτζαινες, παίρνω τες για κουρκούνες

Τζαι τ' ἄλας μες στες λάντες σου ἐν' ζάχαρι με μέλιν
τα αρχόχορτα, τα αγκάθκια σου ἐν' καρπερόν αμπέλιν

Να 'τουν να ἤμουν λίμπουρος ἐσσω μου πά' στ' ἀνώφλιν
μια μούγια πά' στην κοπριά, του καραόλου τσόφλιν

Να ἤμουν στρούθος να πετώ ψηλά στον ουρανό σου
για ἓναν γέρικον δεντρόν, να πίννω το νερόν σου.

Κουρκουτάες (II)

Δοξαστικόν ἰδιόμελον Κουρκουτά Αλασίας Αρχιερέως

Θεγέ μου αρματωμένε
τζ' εσοῦνι Κερασφόρε μου τζ' Ἀπόλλωνα μου Κεραιάτη
Ἀφροδίτη μου γλυκόβυζη
Γριστέ μου τζαι Παναία μου
τζ' Ἀπόστολε Βαρνάβα μου
Ἄη Ντρικιά, Πιφάνη τζαι Τζεγκιά μου
Ἄη Συνέση, Θέρισσε, Φωτού μου
Ἄη Δημητριανέ, Σφυρίωνα τζαι Φημιανέ μου
Ἄη Ηρακλείδιε μου τζ' Ἄη Λαμπαδιστή μου
Ἄη μου Γιώρχη των Πλατζιών
Ἄη Μπακό τζ' Ἄη Κουρνούτα μου
Ἄη Αξίβιε μου, βοσῶ με Ἄη Μάμα
Λάζαρε μου, Τριφύλλιε τζαι Τύχωνα μου
Ἄη Νεόφυτε μου
Ἄγιοι Ηλιόφωτοι τζαι δεκατρεῖς καλοήροιοι της Καντάρας
ευκαριστώ σας τζαι δοξάζω τ' ὄνομα τζαι την χάρην σας

που μας ἰσῆπετε
τζαι γλέπετε μας
'πού κάθε κουφήν τριτζέφαλην, τον πασαέναν σκούντρον τζαι περατικόν,
που τόσοις γρόνους εδοτζιμάσασιν να μας ἰξιλείφουν
μα 'εν το εξορτώσασιν.
Εμεῖς οἱ κουρκουτάες,
μπορεῖ, ὅπως τους ὀέσηες,
να 'βουρούσαμεν τζαι να 'χωννούμαστεν 'πού κάτω στα λιντέρκα,
ἀλλά εἴχαμεν πάντα μας εἰς τα 'ψη την κκελλέν μας γυρισμένην
τζαι εζήσαμεν
γιατί τζείνος π' ορπίζει τζαι πιστεύκει
ἀντέχει τον πόνον τζαι την κακορίζιτζιάν.

Μόνον για σας, ρε 'πέρκαλλες

Μόνον για σας, ρε 'πέρκαλλες, πιστεύκω στον Θεόν
σγοιαν το καντούνι της ζωής γυρόν, τζαι δεν θωρώ
πως πέμπει τον Ἀρχάντζελον τζαι παίρνει την ψυχήν μου
τζαι πάλαι σ' ἓναν νιούλλικον φυτεύκει την τζαι ζω.

Ἐτσι η ψυχή μου κατοικιά μες σε κορμίν τζουνούρκον
τζαι το παλιόν μου το κορμίν ἐν' σγοιαν τ' ἀφκόν το βούρκον
τζ' έτσι ξανά μοιράζουμαι την νιότη μου μιτά σας
τζαι ὀαίρουμαι τα κάλλη σας τζαι πίννω την δροσιά σας.

Ο κήπος των θλιμμένων ποιημάτων, Λευκωσία, Ἄνευ, 2015, σ. 14, 18, 32.

Στέφανος Παντελίδης (γενν. 1974)

Μέν ακούεις λόγια

Ο Χάρος ἐν ἐνι γλυτζός
– οὔτε με τους πολλούς
οὔτε τζαι με τους λλίους.

Γλυτζιά ἐν' η ζωή
τζ' ἀς ξισειλίζει πίκρες.

Εκεῖ που δεν με σπέρνουν, Ἀθήνα, Βαχχικόν, 2019, σ. 61.

Ο παλιός Homo Sapiens

Εστάθηκεν στα δκυο του πόθκια
ἀψεν φωθκιάν
ἤβρεν λαλιάν
ἔχαμεν εργαλεία

Εσήκωσεν το 'δεῖν του
στ' ἄστρα τζαι τον ουρανό
ἀσκόπησεν το μπόνι του
τζαι μόλις εκατάλαβε
εβούρησε τζ' εχῶστην μες στον σπήλιον.

Ο τωρινός Homo Sapiens

Έκαμεν υπολογιστές
εδάμασεν την φύση
εμέτρησεν τους Ουρανοίς
επάτησεν τ' αστέρια

Ασκόπησε το μπόνι του
είδεν τον θάνατον του
τζ'αι μόλις εκατάλαβε
εβούρησεν τζ' ετζ'οϊδκίασεν στον καναπέ του ψυχολόγου.

Μαρίνα Αρμεύτη (γενν. 1974)

Το μαράζιν

Εκόπηκεν η γλώσσα της
τζ' έππεσεν μες στον λάκκον
'εν είδεν τρόπον να λαλεί
μήτε να συντυχάνει
Προχτές πως είδεν όρομαν
λάκκος έν' το στομάσιν
'νεκάτωννεν 'πού μέσα της
φίθκια τζ'αι γριτζ'ελλόροι
τζ' ύστερα εσηκώθηκεν
τζ' εφόρεν μόνον άσπρα
να χώννει τον μαυρόλακκον
την φίναν, το μαράζιν
τζ' έν' το στομόσειλον κλειστόν
ξωκλήσιν βαωμένον.

Ανθολογία κυπριακής ποίησης 1960-2018, επιμ. Γ. Χριστοδουλίδης - Π. Νικολαΐδης,
Αθήνα, Κύμα, 2018, σ. 249.

Παναγιώτης Νικολαΐδης (γενν. 1974)

ιε'
Γυρόν γυρόν κατάμαυρα βουνά
τζ' ο ουρανόσ στα ύψη
τ' αστέρια πάνω λάμπουσιν
το φως τους 'εν θα λείψει

Έτσι εν' τζ' η αγάπη μου
'νεφανταρικά μιάλη
ράβκει με φως τζ'αι θάνατον
της μαύρης γης τ' αρφάλιν

Σαν ίαμβος καθρέφτης, Αθήνα, Πλανόδιον, 2009, σ. 25.

[Άτιτλο]

Στάθου κυρά μου στά'
το 'δείν σου μαύρη δοξαρχά
κι απού μακρά δοξεύγεις

Ξενιτεύομαι μ' ένα φωνήεν, Αθήνα, Πλανόδιον, 2012, σ. 29.

[Χαϊκού]

Ο νους πετάσιν
Το γαίμαν τραβά κάτω
Εμοιράσθηκα

Οινοποίηση, Λευκωσία 2014, σ. 17, 33.

ιστ'

της Αργυρώς

Ήτουν να παντρευτώ Κυριακήν.
Παρασκευήν εφέραν μου το νυφικόν.
Εφόρησα το μόνον μίαν φοράν
(άμπα τζ'αι λερωθεί)
τζ' ύστερις
άννοια το ερμάριν μου κρυφά
τζ' εθώρουν το.
Σάββατον ξημερώματα εγίνην η Εισβολή.
Το νυφικόν έμεινεν πίσω
κρεμασμένον
στην Περιστερωνοπηγήν.
Εικοσιμιά του Ιούλη
Κυριακήν
εσταματήσαν ούλλα τα πουλιά

στον αέραν.

Η νύφη του Ιούλη, Αθήνα, Σμίλη, 2019, σ. 26.

Πασχάλης Χριστοδουλίδης (γενν. 1980)

Ο Αχιλλέας προς τη Θέτιδα

Γιατί μανά, γιατί
ενώ σφάζω, τζ'αι σκοτώνω, τζ'αι βιάζω
γέρους, τζ'αι γεναίτζες, τζ'αι μωρά, τζ'αι ρέει
το γαίμαν τους αυλάτζιν, τζ'αι θωρώ τους

ξετξοιλιασμένους ούλλους, με τ' άντερα τους
πῶξω, τα μυαλά τους ὀιονωμένα
πά' στους ρότσους, τζαι τ' αυκιά τους
τζαι τες μούττες τζαι τα ὀείλη τους
κομμένα, τ' αμμάδικα τους φακαρμένα,
τζ' ούλλα τα μέλη τους 'νεκατωμένα,
ξημαρισμένα, πεταμένα μες στους κάμπους –
γιατί να μέν νῶθω ποττέ μου τίποτις;

Γιατί να μου μιλά ο λατρεμένος Πάτροκλος,
να με φιλά η Βρισηίδα, τζ' άντα κάμω
να 'ποταυρίσω να τους 'ντζίσω
τίποτις, τίποτις, ποττέ να μέν ινιῶθω;

Σε τούτη τη χώρα, Αθήνα, Σμίλη, 2018, σ. 27.

Στέλλα Βοσκαρίδου (γενν. 1981)

Η ὚συλλόπελλη

὚συλλόπελλη! Λαλεί πως
'πολοοῦνται της οι τοίδοι
τζαι πως της 'κρώννουνται οι ὄσιες ιμίδι
την μιαν ὀασάρει να σου πει τον λόον της
την άλλην τρέμει 'πού τον φόον της, κάμνει τα πάνω της
να φάει 'πού πάνω της μόλις ακούσει άλλον να συντύσει
φίθκια ιμίδι ζώννουν την τζ' ανακαλλιέται
θαρκέται
πως φύρνεται η ὄσυλλόπελλη
τζαι σουξουλλιέται
μιαν 'ποτυλιέται τζαι παίρνει τζ' άφτει
τζαι ζάφτιν 'εν την κάμνει ούτ' ο Θκειος μου
τζαι μιαν βαρκέται
τζ' ούτε την κόφτει, πκοιος σ' αρωτά λαλεί
τζαι χασμουρκέται
Πκιάννει τζαι 'νεκατώνει τα συρτάρακα
ξιστρώννει τα παπλώματα
αννεί τ' αρμάρακα
τζ' εσέναν κοῄσινίξει σε άμμαν την πκιά' η πελλάρα
τσιριλλά
σαν να 'βρεν κούφον έσσω
ρέσσω π' ομπρός
τζ' 'εν με θωρεί

θωρεί 'πού μέσα της
ὀονώννουνται τα μέσα της
τζ' αμπλέπει τζαι θωρεί τα
σαν να 'ν' λιμπούροι
τζ' ὄστερα
περνά τσαλαπατά τα, η ὄσυλλόπελλη.

Η Αλαφροστοι῀ειῶτισσα

'Ποτυλιέται ο φόος της
τζαι 'ποκουπίζει την
γονατά μες στ' αστέρκα, 'ποφυσά
με τα θκυο της σέρκα
πασπατεύκει τες ὄρες
τζαι λαώννεται
χώννεται 'πού το γυαλλίν
τζ' αρωτά την οῄσιάν της πού εχάθηκεν
τζεγκενεύκει ο νους της
θωρεί σε ὄνειρον τζαι λαχταράς
ταράσσουν τα πατώματα
'πού κάτω 'πού τα πόθκια της
τ' αμμάθκια της αννούουσιν
τζ' αροθυμά ο πλάστης
στοι῀ειά κουσπούν τον ὄπνον της
αθθυμάται
όρομαν παραθκιάνταλον
τζαι κατῄαρίζει ο νους της σαν να τζ' εξαοπάτησεν
μες στα τῄακκίλλια
ὄλλια πεζούνια αρωτά
τζαι ὄλλια φκιόρα κόφκει
νέφκει του φου
τζαι ξαπολά
ὄλλια μιτῄια λοούθκια
λαώννεται
χασκογελά
τζαι τζεγκενεύκει ο νους της
της αλαφροστοι῀ειῶτισσας.

Η Δίσπιρη

Αμάν φωθκιά
αμάν σπιριθκιά
αμάν τρικλοποθκιά μες στ' άντερον
ό,τι λαλεί τζ' ό,τι πετά
στην κόρην τ' αμμαθκιού της έν' νευροκαβαλλίτζεμαν

τζαι πκιον εσπάσαν τα νερά
τζαι πκιον φουδέκκιν!
στην καρκιάν τσιβίτζιν τζ' αππητούριν
ούφφου πονεί
ούφφου φυσά
ούφφου παρηορκέται
τζαι τράβα 'πέ
τζαι τράβα 'δέ
άζίνα που 'ν' η δίσπιρη
τζαι 'εν παρηορκέται
ό,τι ακούει τζ' ό,τι θωρεί
στην κόρην του μμαθικιού της έν' νευροκαβαλλίτζεμαν.

Αναγέλαστα των γεναικιών τζαι των σκαλαπουντάρων,
Λεμεσός, Τεχνοδρόμιον, 2013, σ. 9, 10, 17.

Ιάσωνας Σταυράκης (γενν. 1982)

Αξιοπασπάτευτη

'Εν έδει μιαλλύττερην ευκαρίστησιν
που να γεμώνουν οι βουτόδες σου
με λόγια της καρκιάς...

Αν θέλεις να πεις γυναίκα
λαλείς κόμματος
τζαι τζείνα τα μμου τα διπλά
μοιάζουν με γλυτζιστικά
φορτωμένα με σορόππιν...

Αν θέλεις να πεις ψυχή
λαλείς ψυσή μου
τζαι ο τουνιάς ξαναβρίσκει
το φως του...

Αν θέλεις να την φουμίσεις
λαλείς της πως έν' αξιοπασπάτευτη
τζαι τα λεξικά έν' λλία
για ν' αγρωνίσουν
έτσι άππωμαν
που εσκέφτης...

Μικροφιλογολικά 46 (2019) 115.

Αλέξανδρος Χρονίδης (γενν. 1994)

Καλωσορίσματα

Μάνα, παραίτα την δουλειάν,
φόρα τα ρούχα τα καλά
τζ' έρκεται το γιοκκίν σου!

Στρώσε χαλίν, στρώσε γρουσόν
ράφε του τζαι πουκάμισον
τζαι 'πέ την προσευκήν σου.

Φώναξε τζαι στην γειτονιάν
ν' ακούσουν γέροι τζαι μωρά
πως φτάνει ο γιος σου 'πόψε!

Ξεσκόμισ' του το πιάτον του
σιδέρωσε τον σάκκον του,
ψήσε φωμίν τζαι κόψε.

Σαράντα χρόνια έλειπεν
ο γιος σου ο λεβέντης.
Έφυεν που 'ταν δεκαεφτά
τζαι στρέφεται αφέντης

μες στο κουτίν βαούμενος
γιατ' ήτουν αγνοούμενος
τζ' ήβραν μόνον κοκκάλες.
Τζαι την φωτογραφιάν του
που τόσα χρόνια την βαστάς
μέσα στες δκυο σου αγκάλες

σήκωσ' την, τζαι στην βούκκαν του
φίλα τον, έν' ομπρός σου!
Τζαι καλωσόρισ' τον ξανά
ρώτα τον άμπα τζαι πεινά
τζαι κάμε τον σταυρόν σου
που εστράφηκεν ο γιος σου.

Σκαλαπούνταροι

Τιτσίν τιτσίν λουκάνικον
μασάιριν μαυρομάνικον.
'Εν είδα πλάσμαν πά' στην γην
που έφαεν τζαι έφυεν.

Πέτρες και έλαιος, Λευκωσία, Αρμίδα, 2018, σ. 38-39, 42.

χιτζ: καθόλου
χογλάζω: κοχλάζω, βράζω
χοντρομούτσουνος: με χον-
ντρά χαρακτηριστικά,
άσχημος
χουμίζουμαι: καμαρώνω,
περηφανεύομαι
χουμίζω, φουμίζω: επαινώ,
κολακεύω
χοχόιν: φωνασκίες, γιουχαί-
σμα
χρονιός: ενός έτους

χταρμένος: γδαρμένος
Χώρα: πρωτεύουσα νησιού /
Λευκωσία
χωρώ (θωρώ): βλέπω
φαρμουθκιά: φαλμωδία
φατζή: δηλητήριο
΄ψη, τα: τα ύψη, ψηλά
ψηλοπκιάννουμαι: μεγαλο-
πιάνομαι
φισ, φία, φιάς, φίχα: ωσαν,
λες και

φιλοκοπημένος: φιλοκαμωμέ-
νος
φουμίν: φωμί
φουμνίζω: φωνίζω
ψυδή: ψυχή
ψυδικόν: ελεημοσύνη, ευεργε-
σία
ώδε: εδώ
ωσπολλάτε, 'σπολλάτε (ώς
πολλά 'τε): πολλά έτη, να
ζήσεις, ευτυχώς

Σημείωση: Οι ιδιωματικές λέξεις ερμηνεύονται κυρίως με βάση το πώς χρησιμοποιούνται στα ανθολογημένα ποιήματα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν οι ποιητές καταφεύγουν σε λεξιπλασίες ή όταν χρησιμοποιούν με ένα δικό τους τρόπο ιδιωματικές λέξεις ή εκφράσεις, η ερμηνεία καθίσταται πιο δύσκολη ή αμφίβολη. Βασικό βοήθημα για την κατάρτιση του Γλωσσαρίου είναι το σημαντικό έργο του Κ. Γ. Γιαγκουλλή *Θησαυρός της μεσαιωνικής και νεότερης κυπριακής διαλέκτου* (Λευκωσία 2014), με τον οποίο χρειάστηκε να συζητήσουμε πολλές φορές για πρόσθετες λέξεις ή για ιδιαίτερες σημασίες τους. Τον ευχαριστώ πολύ για τη βοήθειά του.

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ Στην γλώσσαν π' αναγιώθηκα¹

Και τί θα γίνει η ποίηση
που πρέπει να γραφτεί στην κυπριακή διάλεκτο,
και τί θα γίνει η ποίηση
που δεν έχει άλλη εκλογή;
Κ. Μόντης, *Πικραϊνόμενος εν εαυτώ* (1975).

Ι. Κατά τον Κώστα Μόντη, ένα μέρος της ποίησης που γράφεται από Κυπρίου «πρέπει να γραφτεί στην κυπριακή διάλεκτο», «δεν έχει άλλη εκλογή». Ο Μόντης υποστήριξε και θεωρητικά την άποψή του, σημειώνοντας ότι «είναι μερικά πράγματα που περιέργως δεν μπορείς να τα δώσεις σ' άλλη γλώσσα απ' τη γλώσσα που πρωτομίλησες, πράγματα που αξίζουν τον κόπο να λεχθούν και που θα χαθούν αν δεν τους δώσουμε το γλωσσικό ένδυμα που ανεξήγητα απαιτούν από μόνα τους». Έτσι, ζήτησε επιτακτικά από τους κύπριους ποιητές να γράφουν και στο κυπριακό γλωσσικό ιδίωμα. Όπως εξήγησε, «μια γλώσσα ή μια διάλεκτος έχει τα δικά της μυστικά, έχει τα υπόγεια μυστικά της, που δεν είν' εύκολο να βγουν στην επιφάνεια παρά έπειτα από μακροχρόνια προικισμένη δούλεψη και καλλιέργεια απ' τη λογοτεχνία, κι ιδιαίτερα απ' την ποίηση».² Ο ίδιος εφάρμοσε στην πράξη τις αντιλήψεις του, γράφοντας στο τοπικό ιδίωμα εκατοντάδες ποιήματα, κυρίως ολιγόστιχες «στιγμές».³

Βέβαια, οι απόψεις γύρω από το θέμα αυτό εξακολουθούν να δίστανται: Κατά την περίοδο της βρετανοκρατίας δεν συστηνόταν η χρήση της διαλέκτου στη λογοτεχνία, αφού κάτι τέτοιο θα ενίσχυε το οπλοστάσιο της αποικιακής προπαγάνδας στην προσπάθειά της να διαχωρίσει τους Κύπριους από τους Έλληνες.⁴ Αλλά και στα πρώτα χρόνια της Κυπριακής Δημοκρατίας εκφράζονταν έντονες αντιρρήσεις από κριτικούς και λογοτέχνες (όπως οι Αλ. Κωνσταντινίδης, Α. Παστελλάς και Αχ. Πυλιώτης, δηλαδή ανεξάρτητα από ιδεολογικές παρατάξεις), οι οποίοι υποστήριζαν ότι, ύστερα από τα παραδείγματα του Β. Μιχαηλίδη και του Δ. Λιπέρτη, η διάλεκτος δεν έχει να προσθέσει κάτι άλλο, κάτι διαφορετικό ή αξιόλογο.⁵ Ανάλογες τοποθετήσεις εξακολουθούν να ακούγονται ως τις μέρες μας (λ.χ. από τους Λ. Ζαφειρίου και Κλ. Ιωαννίδη).⁶ Τέτοιες απόψεις είναι, κατά τη γνώμη μου, συζητήσιμες ή αμφίβολες και δεν επιβεβαιώνονται από την εξέλιξη των λογοτεχνικών πραγμάτων. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι στα πιο πρόσφατα χρόνια, κυρίως ύστερα από το δίσεκτο 1974, παρατηρείται μια στροφή στο τοπικό ιδίωμα, που χρησιμοποιείται συνήθως στην ποιητική και θεατρική παραγωγή και σπανιότερα στη δημιουργική πεζογραφία. Βέβαια, η πιο πρόσφατη ποιητική ιδιωματική παραγωγή (ας πούμε των εξήντα χρόνων της Κυπριακής Δημοκρατίας) θα πρέπει να περάσει από το κόσκινο του χρόνου, για να δοκιμαστεί η ανθεκτικότητά της.

Για να πλαισιώσουμε το θέμα μας, ας θέσουμε εδώ μια σειρά ερωτήματα, χωρίς να φιλοδοξούμε να δώσουμε ικανοποιητικές ή οριστικές απαντήσεις:

Ποια ποιήματα προσφέρονται να γραφτούν στο τοπικό ιδίωμα; Ανήκουν σε ορισμένες θεματικές περιοχές; Συνδέονται με προσωπικά βιώματα του ποιητή που βρίσκονται πιο κοντά στον συναισθηματικό του κόσμο; Παραπέμπουν σε θέματα που σχετίζονται κατά κανόνα με την τοπική πολιτισμική (λογοτεχνική, γλωσσική,

17. Σε παλαιότερες εποχές έγραψαν διηγήματα ή μικρά πεζά στη διάλεκτο οι Γ. Σ. Φραγκούδης, Νίκος Χατζηγαβριήλ και Λευτέρης Μηλιώτης, αργότερα και οι Χρήστος Κάριμος, Γιάννης Κάτσης, Χάρης Σιαμαρής, ακόμα και οι Άντης Χατζηαδάμος και Κώστας Βασιλείου. Πιο πρόσφατα κυκλοφόρησε ολόκληρη συλλογή με ενδιαφέροντα διηγήματα στο ιδίωμα (Μαρία Σάββα, Πικρές ιστορίες γλυκών γενναίων, 2009), ενώ ο Χρήστος Αργυρού γράφει επίσης διηγήματα στα κυπριακά. Βέβαια και άλλοι συγγραφείς, από τον Στυλιανό Χουρμούζιο και τον Γ. Σ. Οικονομίδη ως τη Ρήνα Κατσελλή, τον Χρίστο Χατζήπαπα και τον Αντώνη Γεωργίου, αξιοποιούν το ιδίωμα σε διηγήματα ή σε εκτενέστερα πεζογραφήματά τους, κυρίως στα διαλογικά μέρη είτε σε παρεμβλη-τες διηγήσεις.

18. Για παράδειγμα, από τους Παύλο Λιασίδα, Μιχάλη Πασιαρδή, Ρήνα Κατσελλή, Μιχάλη Πιτσιλλίδη, Γιώργο Νεοφύτου κ.ά.

19. Βλ. και Κ. Βασιλείου, «Για τον Κανόλλον», *Κριτήριο* 8-9 (1998) 62-74.

20. Κ. Μόντης, ό.π. (σημ. 1), σ. 49.

21. Βλ. ενδεικτικά, Κ. Γ. Γιαγκουλλής, *Ανθολογία κυπρίων ποιητάρηδων και λαϊκών ποιητών*, Λευκωσία 2011. Παντελής Κακολής, *Ξόμπλια του νου τζαι της καρδιάς*, Λιοπέτρι 2013. Α' Παγκύπριο φεστιβάλ λαϊκής ποίησης, Λιοπέτρι 2014. Β' Παγκύπριο φεστιβάλ λαϊκής ποίησης, Λιοπέ-τρι 2015.

Άλλη βιβλιογραφία

Κ. Βασιλείου, «Για τον Κανόλλον», *Κριτήριο* 8-9 (1998) 62-74.

Λ. Γαλάζης, «Κυπριακή διάλεκτος και λογοτεχνία», *Κείμενα, τρόποι, σημασίες*, Αθήνα, Ίαμβος, 2018, σ. 172-180.

Κ. Γ. Γιαγκουλλής, *Η κυπριακή διάλεκτος στη λογοτεχνία (από τον 11ο αιώνα ως σήμερα)*, Λευκωσία 1986.

Κ. Ιωάννου, *Η παράδοση και τα εκδοτικά προβλήματα του ποιητικού έργου του κύπριου ποιητή Βασίλη Μιχαηλίδη: το παράδειγμα της «9^{ης} Ιουλίου 1821 εν Λευκωσία (Κύπρου)»*, Λευκωσία, Επιφανίου, 2017.

Γ. Μολέσκης, «Η κυπριακή διάλεκτος και η ποίησή της», *Νέα Εποχή* 173-174 (1985) 332-346.

Μ. Kappler, «Με χάϊν τζαι μαράζιν: τουρκικές λέξεις στο διαλεκτικό έργο του Μόντη», στον τόμο *Κώστας Μόντης (1914-2004), ο περιπατητής του ουρανού*, ό.π. (σημ. 16), σσ. 262-290.

Μ. Καρουλαίμου, «Ο διαλεκτικός Μόντης: Η γλωσσολογική άποψη», στον τόμο *Κώστας Μόντης (1914-2004), ο περιπατητής του ουρανού*, ό.π. (σημ. 16), σσ. 243-259.

Μ. Καρουλαίμου, «Η κυπριακή: διάλεκτος ή ιδίωμα;», στον τόμο *Η ελληνική γλώσσα και οι διάλεκτοί της*, Αθήνα, ΚΕΓ, 2000, σσ. 59-63.

Λ. Παπαλεοντίου, «Κυπριακή ιδιωματική ποίηση: Από τον άγνωστο ποιητή του 16ου αιώνα έως τον Β. Μιχαηλίδη και τον Κ. Μόντη», *Επετηρίδα Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών* 28 (2002) 279-308. «Ποίηση στην κυπριακή διάλεκτο», *Περγαμηνή* 3 (2008) 105-124.

Λ. Παπαλεοντίου, «Το κυπριακό γλωσσικό ιδίωμα ως ποιητική γλώσσα του Βασίλη Μιχαηλίδη», *Βασίλης Μιχαηλίδης, 95 χρόνια από τον θάνατό του*, Πρακτικά Ημερίδας (Λευκωσία, 12 Δεκ. 2012), Λευκωσία 2015, σσ. 229-253.

Μ. Πιερός, «Διάλεκτοι και ελληνική λογοτεχνία», στον τόμο *Η ελληνική γλώσσα και οι διάλε-κτοί της*, ό.π., σσ. 59-63.

Μ. Πιερός, «Εκδοτικά ζητήματα διαλεκτικών κειμένων της Κύπρου», στον τόμο *Εκδοτικά προ-βλήματα και απορίες. Πρακτικά συνεδρίου στη μνήμη του Γ. Π. Σαββίδη*, Αθήνα, ΣΝΕ, 2002, σσ. 118-129.

Α. Χριστοφίδης, «Κώστα Βασιλείου: Ο Κανόλλος», *Κριτήριο* 6-7 (1997) 48-52· 8-9 (1998) 54-61.

Λ. Π.

Στο επόμενο τεύχος: Νεοελληνική σατιρική ποίηση, Μέρος Β'